

DELO JAVNE SLUŽBE KMETIJSKEGA SVETOVANJA V LETU 2021

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKA
SVETOVALNA
SLUŽBA
SLOVENIJE

KAZALO VSEBINE

PREDGOVORA	3
JAVNA SLUŽBA KMETIJSKEGA SVETOVANJA	4
ORGANIGRAM JAVNE SLUŽBE KMETIJSKEGA SVETOVANJA	5
LETO 2021 V ŠTEVILKAH	7
NALOGE JAVNE SLUŽBE KMETIJSKEGA SVETOVANJA	9
DELO SEKTORJA ZA KMETIJSKO SVETOVANJE	41
- Oddelek za kmetijsko politiko in razvoj podeželja	42
- Oddelek za kakovost kmetijskega svetovanja in razvoj	43
- Oddelek za strokovne naloge in prenos znanja v kmetijstvo	44
• Delo javne službe kmetijskega svetovanja po kmetijsko-gozdarskih zavodih Slovenije	47
- KGZS Zavod Celje	48
- KGZS Zavod Kranj	50
- KGZS Zavod Ljubljana	52
- KGZS Zavod Maribor	54
- KGZS Zavod Murska Sobota	56
- KGZS Zavod Nova Gorica	58
- KGZS Zavod Novo mesto	60
- KGZS Zavod Ptuj	62

Delo Javne službe kmetijskega svetovanja v letu 2021

Izdajatelj: Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Leto izdaje: 2022

Naklada: 500 izvodov

Delo Javne službe kmetijskega svetovanja v letu 2021 so izdelali

Urednika: mag. Olga Oblak, Jože Očko

Avtorji: Jože Očko, Igor Hrovatič, mag. Olga Oblak, Anton Jagodic, Tončka Jesenko, Darja Pipan, Mateja Gorše Janežič, Marinka Korošec, Vojko Bizjak, Alberta Zorko, Gabrijela Salobir, dr. Dušica Majer, dr. Jernej Demšar, Jana Žiberna, mag. Martin Nose, Andrejka Krt, Barbara Trunkelj, Matevž Močnik Grčar, Jana Vrhovnik, Vesna Čuček, Tomaž Cör, Tomaž Močnik, Simona Hauptman, Metka Barbarič, Jože Vončina, mag. Zdenka Kramar, Peter Pribožič

Spremna beseda: Roman Žveglič, Anton Jagodic

Fotografije: Arhiv KGZS in arhivi Kmetijsko-gozdarskih zavodov, Julija Kordež, fotografija na naslovnici: Olga Oblak

Oblikovanje in grafična priprava: Andrej Lombar

Tisk: Tiskarna Januš d.o.o.

Izvedbo programa sofinancira:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

Leto 2021 je, kot preteklo leto, zaznamovala epidemija COVID-19, ki je še dodatno otežila delo vseh svetovalk in svetovalcev v kmetijski svetovalni službi. Na tem mestu se vam zahvaljujem za opravljeno delo v težkih razmerah, kjer ste s svojo izpostavljenostjo tvegali tudi svoje zdravje. Zahvaljujem se vam za vaš prispevek pri izvajanju ukrepov skupne kmetijske politike, za vašo pomoč kmetom pri prijavljanju na razpise, pri pripravi investicijskih načrtov in drugih strokovnih zadevah. Dokazali ste, da kljub zapletenim družbenim razmeram znate in zmorete opraviti svoje poslanstvo, to je prenos znanja do kmetov.

Počrpana evropska sredstva iz ukrepov SKP, investicijska vlaganja, javna naročila in številni izvedeni projekti kažejo na to, da je vaše delo zelo predano, strokovno in tudi učinkovito, kar cenim. To je za celoten sistem in za kmete, ki potrebujejo pomoč pri kmetovanju, izjemno velikega pomena. Trenutni položaj slovenskega kmetijstva namreč ni rožnat. Vhodne cene, poleg znanih podražitev energije, predvsem goriv, so se v zadnjih mesecih zelo povišale. Izjemno močno so se podražile tudi vse vrste krme. Poleg tega se dražijo cene energentov, elektrike, nafte in cene storitev. Res je, da se cene kmetijskih pridelkov tudi povečujejo, a ne v takem obsegu. KGZS je že večkrat načela to temo in pozvala druge člene v prehranski verigi za bolj pravično porazdelitev tako prihodkov kot odhodkov, a doslej še ni bilo posluha. Težava je v tem, da se o dolgoročnih posledicah vsega tega premalo govori in razmišlja, kaj šele ukrepa. Po mojih sedanjih izkušnjah na čelu največje kmetijske nevladne organizacije lahko rečem, da je zbornica močna

Roman Žveglič,
predsednik Kmetijsko
gozdarske zbornice Slovenije

tolika, kot je močan posamezen člen. Zato se bomo prizadevali, da v prihodnje kmetijstvo le ne bo najšibkejši člen. Seveda pa pri tem računamo tudi na posluh vlade in drugih pristojnih organov, da ustvarijo pogoje za obstoj in razvoj slovenskega podeželja.

Skupaj z vami se veselimo novih projektov, prenosu znanja znotraj službe in novih rešitev, ki bodo kmetom olajšale njihovo delo. Ob tem moramo biti povezani, se z dobrimi praksami med seboj dopolnjevati in graditi dobro delovno vzdušje tudi v prihodnje. Z znanjem, izkušnjami in idejami, ki jih ima javna služba kmetijskega svetovanja, bomo lahko oplemenitili poslanstvo, ki ga opravljamo kmetje vsak dan, to pa je pridelava hrane. In na nas vseh je, da to omogočimo.

IN Vendar SE PREMIKA

V javni službi kmetijskega svetovanja deluje vrsta izjemnih strokovnjakov, ki svoja znanja in izkušnje pridobivajo iz mnogo virov, da lahko zadostijo hitro spreminjajočemu se kmetijstvu. Preko koordinatorjev v sektorju za kmetijsko svetovanje, svetovalcev specialistov različnih strokovnih področij, skupnih specialistov in terenskih kmetijskih svetovalcev, svetovalcev za KDD, izvajamo program kmetijskega svetovanja po vnaprej pripravljenih izhodiščih Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. V letu izvedbe programa, ki ga opisujemo v pričujoči brošuri, smo lahko svoja znanja pridobivali iz domačih in tujih virov preko svetovnega spleta, kar nam je razširilo krog ponudnikov znanja. Po drugi strani smo uspeli primerno število kmetov usposobiti za sodelovanje na dogodkih prenosa znanja na daljavo in med drugimi možnostmi to izkoristili še za izvedbo vnosa vlog za ukrepe kmetijske politike. Poleg rednega dela in mnogoterih aktivnosti kmetijskega svetovanja po celotnem območju države za vse načine kmetovanj ter ne glede na tipe kmetij smo kot poznavalci razmer lahko sodelovali pri strokovnih osnovah za priprave intervencij kmetijske politike za prihodnje obdobje. V naših vrstah je vedno več mladih kmetijskih svetovalcev, ki spoznavajo stvarno sliko našega kmetijstva izven predstav, ki so zaznamovale njihov študij. Kmetijskim svetovalcem, ki so

Anton Jagodic,
vodja Sektorja za kmetijsko
svetovanje

prispevali veliko v svojem življenju za razvoj slovenskega kmetijstva in počasi zapuščajo naše vrste, se zahvaljujemo za njihov prispevek. Kmetom sedanje razmere, kot že ničlikokrat v zgodovini, niso naklonjene. Kljub temu se povečuje število mladih kmetijskih gospodarjev, ki morajo v drugačnem vsakdanjem tempu poleg skrbi za družino in pridobivanja potrebnih znanj tudi stalno na novo sestavljati svojo finančno gotovost. Pri tem ima znanje najpomembnejšo vlogo in ker mi znanje imamo, lahko pomagamo na mnogoterih področjih.

JAVNA SLUŽBA KMETIJSKEGA SVETOVANJA (JSKS)

- nudenje storitev kmetijskega svetovanja vsem kmetovalcem s pomočjo individualnega svetovanja in skupinskega svetovanja z izvedbo delavnic, usposabljanj, tehnološkmi listi, SMS obvestili, izvedbo krožkov, tečajev ter z objavo strokovnih člankov in prispevkov in ogledom dobrih praks doma in v tujini;
- prizadevanje za tehnološki in ekonomski napredek kmetijstva ter podjetniško usmerjanje kmetij, ob hkratnem upoštevanju okoljevarstvenih ukrepov;
- vzpostavljanje in razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah;
- pomoč pri formalnem in neformalnem povezovanju kmetijskih pridelovalcev, predvsem pa pri poslovnem povezovanju;
- izvajanje ukrepov kmetijske politike ter sodelovanje pri kreiranju ukrepov skupne kmetijske politike v bodoče;
- svetovanje pri izvedbi Programa razvoja podeželja, informiranje preko sistema info točk za investicijske razpise v kmetijstvu in gozdarstvu in nekatere druge vsebine;
- sodelovanje pri strateškem načrtovanju in pomoč pri izdelavi razvojnih in preusmeritvenih načrtov za kmetijska gospodarstva;
- svetovanje iz vsebin navzkrižne skladnosti.

NAŠE POSLANSTVO

Organigram JSKS

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Predsednik: Roman Žveglič

ZBORNICNI URAD

Direktor: Janez Pirc

Sektor za kmetijsko svetovanje

Vodja sektorja:
Anton Jagodic

Namestnica vodje sektorja:
mag. Olga Oblak

Vodja oddelka:
dr. Jernej Demšar

Vodja oddelka:
dr. Dušica Majer

Direktor:
Stanko Jamnik

KGZS – Zavod CE

Vodja oddelka:
Vesna Čuček

Direktor:
Mitja Kadoič

KGZS – Zavod KR

Vodja oddelka:
Robert Golc

Direktor:
Jože Benec

KGZS – Zavod LJ

Vodja oddelka:
Tomaž Močnik

Direktorica:
Irena Leonida Kropf

KGZS - Zavod MB

Vodja oddelka:
Simona Hauptman

Direktor:
dr. Stanislav Kapun

KGZS – Zavod MS

Vodja oddelka:
Metka Barbarič

Direktor:
Branimir Radikon

KGZS – Zavod NG

Vodja oddelka:
Jože Vončina

Direktor:
Damijan Vrtin

KGZS – Zavod NM

Vodja oddelka:
mag. Zdenka Kramar

Direktor:
Andrej Rebernišek

KGZS – Zavod PT

Vodja oddelka:
Peter Pribožič

Naziv kratic: KD - svetovalec za kmečko družino
DD - svetovalec za dopolnilno dejavnost

Podatki na dan: 30. 3. 2022

LETO 2021 V ŠTEVILKAH

Preglednica 1: Pomembnejši kazalniki prioritete vsebine spodbujanje pridelave zelenjadnic v letu 2021

Področje dela/zavod	CE	KR	LJ	MB	MS	NG	NM	PT	SKUPAJ
Spodbujanje pridelave zelenjadnic									
Osebnostno svetovanje	1.275	324	845	1.358	834	2.903	751	915	9.205
Predavanja, tečaji, seminarji, delavnice, krožki, spletni seminarji	13	4	23	16	8	3	14	3	84
Članki, prispevki, tehnološka navodila, brošure, knjige, zborniki, obvestila	19	2	57	74	16	34	38	6	246
Sestanki strokovnih skupin, strokovni kolegiji	2	0	1	10	1	6	2	7	29

Preglednica 2: Pomembnejši kazalniki prioritete vsebine povezovanje tržnih kmetijskih gospodarstev v letu 2021

Področje dela/zavod	CE	KR	LJ	MB	MS	NG	NM	PT	SKUPAJ
Povezovanje tržnih kmetijskih gospodarstev									
Osebnostno svetovanje	101	14	48	5	137	31	50	65	451
Predavanja, tečaji, seminarji, delavnice, krožki, dogodki, spletni seminarji	14	0	6	38	15	7	3	15	98
Članki, prispevki, tehnološka navodila, brošure, knjige, zborniki, obvestila	11	6	0	4	4	17	3	3	48

Preglednica 3: Pomembnejši kazalniki prioritete vsebine optimiziranje prehrane pri reji goveda, prašičev in drobnice v letu 2021

Področje dela/zavod	CE	KR	LJ	MB	MS	NG	NM	PT	SKUPAJ
Optimiziranje prehrane pri reji goveda, prašičev in drobnice									
Izdelava krmnih obrokov	202	102	332	0	292	22	253	342	1.545

Preglednica 4: Pomembnejši kazalniki prioritete vsebine namakanje kot ukrep prilagajanja na podnebne spremembe v letu 2021

Področje dela/zavod	CE	KR	LJ	MB	MS	NG	NM	PT	SKUPAJ
Namakanje kot ukrep prilagajanja na podnebne spremembe									
Osebnostno svetovanje	382	252	40	116	129	36	547	465	1.967
Predavanja, tečaji, seminarji, delavnice, krožki, spletni seminarji	2	2	0	8	1	2	1	17	33
Članki, prispevki, tehnološka navodila, brošure, knjige, zborniki, obvestila	5	7	3	4	0	1	3	41	64
Sestanki strokovnih skupin, strokovni kolegiji	12	1	0	8	1	3	2	93	120

Preglednica 5: Pomembnejši kazalniki prioritete vsebine ekološko kmetijstvo v letu 2021

Področje dela/zavod	CE	KR	LJ	MB	MS	NG	NM	PT	SKUPAJ
Ekološko kmetijstvo									
Osebnostno svetovanje	1.999	288	670	430	815	1.854	788	1.320	8.164
Predavanja, tečaji, seminarji, delavnice, krožki, spletni seminarji	10	2	7	17	15	4	47	3	105
Članki, prispevki, tehnološka navodila, brošure, knjige, zborniki, obvestila	18	7	17	27	45	17	6	10	147
Sestanki strokovnih skupin, strokovni kolegiji	0	0	1	8	17	4	13	4	47

Preglednica 6: Pomembnejši kazalniki prioritete vsebine dopolnilne dejavnosti na kmetiji v letu 2021

Področje dela/zavod	CE	KR	LJ	MB	MS	NG	NM	PT	SKUPAJ
Dopolnilne dejavnosti na kmetiji									
Osebnostno svetovanje	6.118	1.183	996	1.167	3.614	554	2.252	1.189	17.073
Predavanja, tečaji, seminarji, delavnice, krožki, razstave, pospeševalne prireditve, spletni seminarji	84	14	25	56	32	23	44	58	336
Članki, prispevki, tehnološka navodila, brošure, knjige, zborniki, obvestila, strokovna gradiva	103	12	26	53	42	2	27	75	340
Sestanki strokovnih skupin, strokovni kolegiji	12	0	3	33	20	2	7	47	124
Razvojni načrti kmetij, strateški načrti	3	0	1	13	6	1	1	30	55

V LETU 2021 SMO IZVEDLI:

- **264.677** osebni svetovanj
- **2.902** predavanj
- **3.951** pisnih prispevkov
- **1.558** krmnih obrokov
- **1.514** pomoči pri pripravi razvojnih načrtov kmetij
- **1.877** kmetijam smo svetovali iz Navzkrižne skladnosti
- **7.267** izdelava načrtov kolobarjenja, gnojilnih načrtov, bilanc gnojil, jemanje vzorcev na terenu in izvajanje talnih in rastlinskih testov
- **670** priprava analiz in mnenj za uporabnike na podlagi predpisov
- **187** organizacij strokovno pospeševalnih in promocijskih dogodkov oz. prireditev (tradicionalni letni posvet JSKS, sejem Agra, ZED, Lombergarjevi dnevi, okrogle mize,...)
- **1.127** število svetovanj svetovanje v zvezi s pridobitvijo usposobljenosti na področju kmetijstva in s kmetijstvom povezanih področij (NPK)
- **941** sodelovanj z ostalimi ministrstvi in z izvajalci drugih javnih služb, razvojno-strokovnih nalog ali raziskovalnega dela doma in v tujini
- **670** priprav analiz in mnenj za uporabnike na podlagi predpisov

ZBIRNE VLOGE

Zahtevki za neposredna plačila in sredstva programa razvoja podeželja

Zavod	Zbirne vloge
CE	10.444
KR	3.653
LJ	9.865
MB	2.266
MS	6.112
NG	7.158
NM	8.584
PT	7.260
Skupaj	55.342

NALOGE JAVNE SLUŽBE KMETIJSKEGA SVETOVANJA

Kmetijski svetovalci delujejo v oddelkih za kmetijsko svetovanje pri kmetijsko-gozdarskih zavodih, ki jih vodijo vodje oddelkov. Kmetijski svetovalci specialisti strokovno delujejo po panogah ali strokovnih področjih na celotnem območju oddelka (v regiji), izjemoma pa tudi na večjih območjih. Terenski svetovalci za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti na kmetijah delujejo na izpostavah za kmetijsko svetovanje, praviloma na območju upravne enote, in sicer kot sestavni deli oddelkov za kmetijsko svetovanje. Na vsaki izpostavi je glede na merila (število kmetij, velikost enote, razvitost itd.) določeno število terenskih svetovalcev. Delo izpostave koordinira vodja izpostave.

PRAVNE PODLAGE ZA DELOVANJE JSKS

Javna služba kmetijskega svetovanja je svojo pravno podlago za delovanje dobila s podelitvijo Odločbe o imenovanju izvajalcev javne službe kmetijskega svetovanja za obdobje od 01. 01. 2018 do 31. 12. 2024 Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije s kmetijsko-gozdarskimi zavodi s sedeži v Celju, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Novi Gorici, Novem mestu in Ptuj št. 014-39/2017/6 z dne 28.12.2017.

Naloge na področju kmetijskega svetovanja, ki so opredeljene v 123. členu Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 - ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15 in 27/17; v nadaljnjem besedilu Zakon o kmetijstvu), Uredbi o načinu in obveznostih izvajanja javne službe kmetijskega svetovanja (Uradni list RS št. 60/17), Pravilniku o pogojih glede prostorov, opremljenosti in kadrov, ki jih mora izpolnjevati izvajalec javne službe kmetijskega svetovanja (Ur. list RS št. 63/17 in Pravilniku o določitvi cen storitev javne službe kmetijskega svetovanja, ki so za uporabnike plačljive (Ur. List RS št. 11/18) so zlasti:

- svetovanje v zvezi s tehnološkim, gospodarskim in okoljevarstvenim področjem opravljanja kmetijske dejavnosti,
- svetovanje in pomoč pri izdelavi razvojnih načrtov za kmetijska gospodarstva,
- svetovanje in pomoč pri uveljavljanju ukrepov kmetijske politike,
- svetovanje in pomoč pri organizaciji in delovanju rejskih organizacij, organizacij pridelovalcev in drugih oblik proizvodnega združevanja kmetijskih pridelovalcev,

- svetovanje na področju kmetijskih in s kmetijstvom povezanih predpisov.

Poleg nalog iz prejšnjega odstavka JSKS vključuje tudi: vodenje, usmerjanje in koordinacijo dela JSKS ter usposabljanje svetovalcev.

STRATEŠKI CILJI DELA JSKS

V programu dela, ki je del Uredbe o načinu in obveznostih izvajanja javne službe kmetijskega svetovanja (Uradni list RS št. 60/17) so ob splošnih ciljih, ki izhajajo iz posameznih področij kmetijske pridelave in ob zagotavljanju skladnega razvoja podeželskih območij, naslednji strateški cilji izvajanja JSKS:

- dvig inovacijske in prilagoditvene sposobnosti slovenskega kmetijstva ter večja vloga znanja pri odločanju,
- izboljšanje usposobljenosti na kmetijah,
- krepitev svetovalnega dela za razvojne potrebe kmetijstva in izvajanje resolucije,
- krepitev raziskovalne in svetovalne strukture ter izboljšanje strokovno – raziskovalnega sodelovanja med institucijami v verigi prenosa znanja,
- učinkovitejši prenos znanja z globalne in nacionalne ravni v kmetijstvo.

PROGRAM DELA KMETIJSKE SVETOVALNE SLUŽBE JE BIL V LETU 2021 RAZDELJEN V NASLEDNJE NALOGE:

1. SVETOVANJE V ZVEZI S TEHNOLOŠKIM, GOSPODARSKIM IN OKOLJEVARSTVENIM PODROČJEM OPRAVLJANJA KMETIJSKE DEJAVNOSTI

1.1 Izvajanje tehnološkega svetovanja za dvig konkurenčne sposobnosti kmetij

1.1.1 SADJARSTVO

Izvedene aktivnosti:

Tehnološko svetovanje v sadjarstvu je naloga specialistične službe, zato smo vsa zahtevnejša tovrstna vprašanja praviloma odstopali specialistom za sadjarstvo na kmetijsko-gozdarskih zavodih, na enostavnejša vprašanja pa smo odgovarjali in jih reševali po elektronski pošti ali telefonu. MKGP smo predlagali uvedbo finančne pomoči za izpad do-

hodka v pridelavi jabolk zaradi epidemije covid-19 in pomagali pri oblikovanju kriterijev za dodelitev pomoči. Spomladi smo se vključevali tako v pripravo potrebnih ukrepov za zaščito sadovnjakov pred pozebo kot tudi v pripravo potrebnih ukrepov po pozebi. Z ukrepi smo sadjarje seznanjali preko spletne strani KGZS. Pomagali smo pri pripravi novinarske konference glede pozebe v sadjarstvu. Sodelovali smo pri pripravi interventnega zakona o odpravi posledic škode po pozebi 2021. Posamezne sadjarje smo osveščali glede promocije sadja in sheme IKS ter pojasnjevali namen plačevanja prispevkov za promocijo. V zvezi s promocijo sadja smo pripravili članek za Zeleno deželo. Veliko je bilo tudi individualnega svetovanja in pojasnjevanja glede možnosti koriščenja pomoči zaradi covid-19 in izpolnjevanja pogojev za uveljavljanje pomoči zaradi covid-19. Veliko časa smo namenili reševanju pomanjkanja FFS, evidentirali smo težave pridelovalcev na terenu, zbrali smo pobude za registracijo potrebnih FFS v sadjarstvu za leto 2021 in pridobili dovoljenja za nujne primere za pripravke Laser, Chikara, Kabuki in Decis. Pripravili smo delovni sestanek za sadjarje s predavanjem »Marmorirana smrdljivka – značilnosti pojava v letu 2020«. Intenzivno smo se vključevali v pripravo strateškega načrta na področju sadjarstva za leta 2023–2027, vključno s potrebnimi ukrepi v novem programskem obdobju, in nudili strokovno pomoč Strokovnemu odboru za sadjarstvo in oljkarstvo pri KGZS.

Na terenu smo v prvi polovici leta zaradi zelo neugodnih vremenskih razmer (najprej jesensko-zimska suša, nato spomladanske pozebe), prednostno svetovali tehnološke ukrepe za zmanjšanje izgube letošnjega pridelka domačega sadja v tržni pridelavi vseh sadnih vrst in sort. Kmetijski svetovalci, specialisti za sadjarstvo, so bili aktivni tudi pri pridobivanju prvih ocen prizadetosti sadnih dreves po spomladanski pozebi. Zaradi pozebe v aprilu 2021 in izpada pridelkov sadja vseh sadnih vrst, je bilo v drugi polovici leta 2021 potrebno pristopiti k usmerjenemu individualnem svetovanju sadjarjem v njihovih nasadih, saj je bila prizadetost od nasada do nasada različna.

1.1.2 VINOGRADNIŠTVO IN VINARSTVO

Izvedene aktivnosti

Tudi v vinogradništvu je tehnološko svetovanje naloga specialistične službe, zato smo vsa zahtevnejša tovrstna vprašanja praviloma odstopali specialistom za vinogradništvo in vinarstvo na kmetijsko-gozdarskih zavodih, na enostavnejša vprašanja, ki jih je standardno malo, pa smo odgovarjali in jih reševali po elektronski pošti ali telefonu. Epidemija je predvsem v prvem delu leta zelo prizadela vinski sektor, zato je bil velik del naših aktivnosti usmerjen

v reševanje te problematike. Pripravljali smo predloge in mnenja pri pripravi predpisov in ukrepov za učinkovito pomoč sektorju. V okviru delovanja strokovne skupine smo predlagali tudi alternativne ukrepe za blaženje posledic epidemije v sektorju (dodatna sredstva za pospešeno prestrukturiranje). Pisno in preko telefona smo svetovali vinogradnikom ter vinarjem glede izvajanja predpisov (uveljavljanja finančnega nadomestila za izpad dohodka pri vinu, izvajanja ukrepov zelene trgovine, krizne destilacije in kriznega skladiščenja, izvajanja podpornega programa v vinskem sektorju ...). Pripravili smo pisna obvestila za vinogradnike glede potrebnosti poravnave davčnih obveznosti zaradi pridobitve izredne pomoči zaradi koronavirusa. Aktivno smo svetovali oziroma dajali snovne informacije za uporabnike pri uveljavljanju finančnega nadomestila na podlagi Odloka o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka v proizvodnji vina zaradi epidemije covid-19. Na SKS smo se lotili prenove Smernic dobre higienske prakse za predelavo grozdja v vino, ki jo bomo v začetku leta 2022 zaključili in poslali v odobritev na UVHVVR. Zbrali smo pobude za registracijo potrebnih FFS in jih posredovali podjetjem, ki se ukvarjajo z distribucijo FFS. Intenzivno smo se vključevali v pripravo strateškega načrta na področju vinogradništva za leta 2023–2027, vključno s potrebnimi ukrepi v novem programskem obdobju, in nudili strokovno pomoč Strokovnemu odboru za vinogradništvo in vinarstvo pri KGZS ter Komisiji za trsničarstvo pri KGZS.

Glavnina terenskega svetovanja se izvaja na območjih kmetijsko-gozdarskih zavodov Maribor, Murska Sobota, Novo mesto in Nova Gorica. Kljub omejitvam zaradi epidemije so bile načrtovane aktivnosti izvedene in so podrobneje opisane v poročilih kmetijsko-gozdarskih zavodov. Spomladanska pozeba ni prizanesla niti vinogradniškemu sektorju, zato smo precej časa namenili svetovanju prilagojenih tehnoloških ukrepov. Pri vinogradništvu je bil letos velik poudarek na svetovanju ekološke pridelave grozdja, pri vinarstvu pa je bil poudarek na izboljšanju kakovosti vina, za kar je bilo izvedenih veliko individualnih svetovanj o negi vina, vodenju evidenc, odpravi napak in boleznih vina ter pripravi vina na stekleničenje.

1.1.3 OLJKARSTVO

Izvedene aktivnosti

Na področju oljkarstva smo vsa vprašanja glede tehnologije pridelave oljk preusmerjali na specialiste za oljkarstvo Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica. Vključevali smo se v problematiko pomanjkanja učinkovitih FFS za zatiranje bolezni in škodljivcev oljk, zbrali smo pobude za registracijo potrebnih FFS v oljkarstvu in jih posredovali

podjetjem, ki se ukvarjajo z distribucijo FFS. Veliko je bilo individualnih svetovanj glede pozebe oljk. Sodelovali smo pri pripravi interventnega zakona o odpravi posledic škode po pozebi 2021. Intenzivno smo se vključevali v pripravo strateškega načrta na področju oljkarstva za leta 2023–2027, vključno s potrebnimi ukrepi v novem programskem obdobju, in nudili strokovno pomoč Strokovnemu odboru za oljkarstvo pri KGZS.

Na terenu se svetovanje pridelave oljk izvaja samo na območju Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica. Prioriteta dela je bilo svetovanje ukrepov za blažitev podnebnih sprememb z ustrezno oskrbo oljčnikov in spremljanje zdravstvenega stanja oljčnikov (predvsem ob pojavu oljčne muhe in novih škodljivcev).

1.1.4 HMELJARSTVO

Izvedene aktivnosti

V prvih mesecih smo zaradi ukrepov za preprečevanje okužb z virusom covid-19 intenzivirali obveščanje preko e-pošte in telefonskih sporočil, po sprostitvi ukrepov pa smo intenzivneje pristopili k individualnemu svetovanju na terenu in do konca junija organizirali tudi dve srečanju krožka hmeljarjev. Svetovanje smo usmerili v ekonomsko in okoljsko

ustrezno izvedbo agrotehničnih ukrepov, ki temelji na usmerjenem gnojenju z dušikom in integriranem varstvu rastlin. Spodbujali smo obnovo žičnic in nasadov z ustreznim sadilnim materialom ter sortami, ki so tržno zanimive in hkrati manj občutljive na bolezni ter stresne podnebne razmere. Poseben poudarek smo dajali svetovanju v zvezi s preprečevanjem širjenja okužb nasadov hmelja s hudo viroidno zakrnelostjo hmelja in hmeljevo uvelostjo. Spremljali smo podatke o okužbah in sodelovali pri pripravi novih ukrepov za zaježitev okužb z viroidom in sanacijo okuženih nasadov (Načrt izrednih ukrepov za izkoreninjanje CBCVd).

Aktivno smo se vključili tudi v reševanje problematike na področju zaposlitve sezonskih delavcev iz tujine pri spomladanskih delih. Vse hmeljarje smo preko telefonskih sporočil najmanj enkrat tedensko oziroma ob vsaki spremembi obveščali o veljavnih pogojih za vstop sezonskih delavcev iz Romunije in tretjih držav (Bosna in Hercegovina, Srbija) v Slovenijo.

Spodbujali smo tudi povezovanje hmeljarjev in enoten nastop na trgu ter pomagali pri ohranitvi certifikata zaščitena geografska označba Štajerski hmelj na evropski ravni. Zaradi slabe finančne situacije v hmeljarstvu smo se aktivno vključili v postopke za

odpis obveznega prispevka hmeljarjev za izvajanje JS v hmeljarstvu. Pripravili smo tudi strokovna izhodišča za cilje in ukrepe v novem programskem obdobju za področje hmeljarstva ter nudili podporo strokovnemu odboru za hmeljarstvo.

Za doseg ciljev smo skrbeli za dober prenos znanja do hmeljarjev in intenzivno sodelovanje z JS v hmeljarstvu ter drugimi raziskovalnimi in strokovnimi institucijami. Kot člani organizacijskega odbora in s prispevkom smo sodelovali pri izvedbi Seminarja o hmeljarstvu, ki ga vsako leto organizira Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije.

1.1.5 VRTNARSTVO (ZELENJADNICE, ZELIŠČA IN OKRASNE RASTLINE)

Izvedene aktivnosti

Vrtnarstvo vključuje pridelavo zelenjadnic, zelišč in okrasnih rastlin in svetovalno delo je potekalo na vseh treh področjih. Tudi v letu 2021 je bilo spodbujanje pridelave zelenjadnic ena od prioritarnih vsebin dela JSKS. S svetovanim delom smo pridelovalcem nudili znanje za dvig tehnološke usposobljenosti in večjo konkurenčnost v pridelavi zelenjave, kar ob ustreznih spodbudah od države prispeva k doseganju dolgoročnega cilja, to je povečanju obsega in količine ter kakovosti pridelanih vrtnin. Pridelovalcem zelenjadnic, zelišč in okrasnih rastlin smo nudili osebne nasvete, jih obveščali in usposabljali na različnih tehnoloških področjih, od priprave tal, izbora ustreznih vrst in sort rastlin, vzgoje sadik, setve, sajenja do oskrbe posevkov, gnojenja, varstva rastlin, s poudarkom na integriranem varstvu, uvedbi biotičnega varstva in svetovanju drugih metod varstva rastlin z nizkim tveganjem do spravila ter dodelave in skladiščenja. Poudarek smo dali svetovanju dobrih praks za dvig rodovitnosti tal, varovanje okolja in zagotavljanja varne ter kakovostne hrane in prilagajanje na podnebne spremembe. Svetovali in usposabljali smo pri izboru primernih in odpornih vrst ter sort zelenjadnic glede ukrepov ob neugodnih vremenskih razmerah ter pri izboljšanju in uvajanju nov tehnoloških rešitev. Svetovali smo pri investicijah v izgradnjo učinkovitih namakalnih sistemov in rastlinjakov za pridelavo toplotno zahtevnejših zelenjadnic, pri investicijah v nakup specialne vrtnarske mehanizacije in objektov za shranjevanje pridelane zelenjave. Posredovali smo tudi znanje o kakovosti končnega proizvoda in trženju vrtnin. Pridelovalce smo spodbujali k povezovanju in združevanju ter k vključevanju v ponudbo javnim zavodom. Prav tako smo jih spodbujali k vključevanju v sheme kakovosti. Poudarek smo dali ekološki pridelavi zelenjave in zelišč. Nudili smo strokovne nasvete in pridelovalce usposabljali o pridelavi, sušenju in shranjevanju zelišč ter različnih

možnosti prodaje. Nudili smo podporo delu zelenjavne verige. Aktivnosti so bile namenjene tudi iskanju rešitev zaradi pomanjkanja registriranih FFS. Za priročnik Sveže, hrustljivo, zdravo, ki je namenjen delavcem v vzgoji in izobraževanju, smo pripravili poglavje o ekološki in integrirani pridelavi zelenjave. Kar nekaj aktivnosti je bilo usmerjenih v reševanje težav pridelovalcev zelenjave in okrasnih rastlin zaradi epidemije covida-19. Pripravljali smo nove predloge in stališča do posameznih predlogov intervencij skupne kmetijske politike po letu 2023 za področje vrtnarstva. Oblikovali smo predlog vsebine intervencije Integrirana pridelava zelenjave. Sodelovali smo pri izvajanju poskusov v zelenjadnicah z JS v vrtnarstvu in izvajali tehnološke ter sortne poskuse v okviru vrtnarske postaje in pri zainteresiranih pridelovalcih (npr. mladi prevzemniki). Za čim bolj učinkovit prenos znanja smo sodelovali z javno službo v vrtnarstvu in ostalim javnimi službami na področju rastlinske pridelave ter raziskovalnimi in drugim institucijami. Aktivnosti so se izvajale tudi v okviru nekaterih društev, ki povezujejo zelenjadarje (Slovensko združenje za integrirano pridelavo zelenjave, Združenje pridelovalcev vrtnin Maribor ...). Za dvig strokovne usposobljenosti in konkurenčnosti pridelovalcev zelenjave, zelišč in okrasnih rastlin smo izvajali usmerjeno individualno svetovanje, predavanja, delavnice in srečanja krožkov ter pripravili in objavili več strokovnih gradiv ter različnih strokovnih prispevkov v medijih. Različne metode svetovalnega dela smo izbirali in prilagajali glede na možnosti in omejitve zaradi epidemije covida-19.

1.1.6 SEMENARSTVO IN OHRANJANJE RASTLINSKIH GENSKIH VIROV

Izvedene aktivnosti

Pridelovalce smo spodbujali k pridelavi semena za lastno pridelavo in večje sisteme semenarstva, saj je semenarstvo temelj kmetijske pridelave in državne prehranske neodvisnosti. V ta namen smo organizirali ogled dobre prakse pri kmetih in na selekcijsko poskusnem centru na Ptuj ter prikaz žetve ohranjevalne semenske mešanice na trajnem travniku v TNP. Pridelovalce smo osveščali o pomenu setve potrjenega semena kmetijskih rastlin, ki je predpogoj vsake uspešne pridelave, ter jih spodbujali k setvi potrjenega semena.

Sodelovali smo pri oblikovanju ciljev Skupne kmetijske politike 2023–2027 za področje semenarstva. Pridelovalce smo ozaveščali o pomenu ohranjanja rastlinskih genskih virov, ki so vir raznolikosti in raznovrstnosti za izboljševanje gojenih rastlin s pomočjo selekcije in žlahtnjenja, izpostavljali smo pomen ohranjanja lokalnih sort in jih spodbujali k uporabi avtohtonega semenskega materiala. Svetovali smo pri ohranjanju lokalnih sort (npr. bohinjske

trdinke, avtohtone sorte čebule, česna, fižola ...). Sodelovali smo pri izvedbi evidentiranja rastlinskih genskih virov in ozaveščali pridelovalce ter javnost o pomenu rastlinskih genskih virov. Za čim bolj učinkovit prenos znanja smo sodelovali z Javno službo rastlinske genske banke, drugimi javnimi službami v rastlinski pridelavi, nevladnimi organizacijami ter različnimi raziskovalnimi in drugimi inštitucijami. Za prenos znanja smo izvajali usposabljanja, pripravljali gradiva in objave v medijih ter nudili osebne nasvete. Način smo prilagajali aktualnim razmeram zaradi epidemije covid-19.

1.1.7 POLJEDELSTVO

Izvedene aktivnosti

Na področju poljedelstva je bilo svetovalno delo usmerjeno v dvig usposobljenosti kmetov za doseganje visokih in kakovostnih pridelkov. Pridelovalcem smo nudili nasvete glede ustreznega kolobarja z upoštevanjem proizvodne usmeritve kmetije, jih spodbujali k vključevanju metuljnic, mešanic z njimi, pa tudi manj razširjenih tržno zanimivih poljščin in doškov v kolobar ter pri izboru ustreznih vrst in sort, ki so bolj prilagojene na razmere posameznih območij, pa tudi na podnebne spremembe ter s tem povečujejo prehransko varnost in samooskrbo kmetij z lastno pridelano krmo. Zaradi neugodnih vremenskih razmer spomladi in v začetku poletja (mokra zima, suh začetek pomladi, hladna

in premokra pomlad in vročina v začetku poletja) smo svetovali ustrezne tehnološke ukrepe za oskrbo posevkov. Poudarjali smo možnost in pomen vpeljave novih odpornejših sort ter uvedbe namakanja. Pridelovalce smo seznanjali z ukrepi za ohranjanje in izboljševanje rodovitnosti tal, vključno z alternativnimi pristopi obdelave tal (npr. okopavanje, česanje ...), in ukrepi za ohranjanje naravnih virov. Pridelovalcem poljščin smo nudili nasvete o strokovno utemeljenem gnojenju na podlagi analiz tal, spodbujali dognojevanje na podlagi N-min analiz ter hitrih talnih in rastlinskih nitratnih testov. Pri izvajanju ukrepov varstva pred škodljivimi organizmi smo dali poseben poudarek ukrepom integriranega varstva rastlin. Svetovali smo pri izboljšanju tehnologij sušenja, shranjevanja in skladiščenja pridelanih poljščin ter pri investicijah v izgradnjo skladiščnih kapacitet in sušilnic zrnja. Svetovali smo tudi na področju ekološkega poljedelstva. Kmete smo spodbujali k različnim načinom povezovanja in skupnega nastopa na trgu. Pri strokovnem delu smo upoštevali nova dognanja raziskav v Sloveniji in tujini. Kmete smo seznanjali z novimi digitalnimi rešitvami v pridelavi poljščin. Pri prenosu znanj in izkušenj do uporabnikov smo uporabljali različne rezultate raziskovalnega dela ter sodelovali z Javno službo v poljedelstvu in drugimi javnimi službami na področju rastlinske pridelave ter znanstveno raziskovalnimi inštitucijami. V sodelovanju z Javno

službo v poljedelstvu in v okviru različnih projektov smo pri mladih prevzemnikih in drugih zainteresiranih kmetih izvajali različne poskuse s poljščinami. Z Javno službo v poljedelstvu smo sodelovali pri pripravi priporočenih sortnih list za krompir, žita in koruzo. Iskali smo rešitve glede registracij določenih FFS. Vključevali smo se v reševanje težav pri prodaji krompirja in pripravili pobudo MKGP za sprejem odloka za finančno pomoč pridelovalcem krompirja zaradi epidemije covid-19. Pripravili smo pobudo za podaljšanje roka setve prezimnih posevkov v okviru ukrepa KOPOP, zahtev za ozelenitev njivskih površin. Pripravljali smo nove predloge in stališča do posameznih predlogov intervencij skupne kmetijske politike po letu 2023 za področje poljedelstva. Pri svetovalnem delu smo uporabljali različne metode dela, ki smo jih prilagodili možnostim oziroma omejitvam zaradi ukrepov za preprečevanje širjenja koronavirusa. Usmerjeno smo individualno svetovali in nekatera predavanja izvedli preko spletnih aplikacij. Določene prikaze in predstavitve smo izvajali tudi v živo in pri tem upoštevali vse predpisane omejitve. Pripravljali smo različna tehnološka navodila in pripravili več strokovnih prispevkov ter nasvetov za lokalne medije (časopisi, revije, radio). V letu 2021 je bil v okviru Lombergarjevih dni izveden strokovni poljedelski posvet z mednarodno udeležbo.

1.1.8 PRIDELOVANJE KRME

Izvedene aktivnosti

Svetovali smo optimalno izvedbo agrotehničnih ukrepov pri pridelavi krme na trajnem travinju in njivah s ciljem doseganja visokih kakovostnih pridelkov ter večje konkurenčnosti pridelave. Kmete smo obveščali, jim svetovali in jih usposabljali o ustreznih rešitvah ter uvedbi tehnoloških izboljšav, novosti in digitalnih rešitev. Za doseganje optimalne kakovosti krme na trajnem travinju smo kmete spodbujali k usklajenosti rabe in gnojenja ter s tem doseganja ustrezne botanične sestave travne ruše. Gnojenje smo svetovali na podlagi analiz tal in potreb rastlin z upoštevanjem intenzivnosti rabe. Kmetom smo svetovali uravnoteženo rabo travne ruše, ustrezne termine rabe in pravilno izvedbo košnje. Svetovali smo tudi ukrepe za preprečevanje zapleveljenosti. Ob degradacijah travne ruše smo kmete spodbujali k dosejavanju in vsejavanju ali po potrebi popolni obnovi travne ruše. Kmete smo osveščali o širjenju invazivnih in tujerodnih ter strupenih rastlin in jim svetovali ukrepe za preprečevanje njihovega širjenja. Prav tako smo jim svetovali potrebne ukrepe za preprečevanje zaraščanja. Kmetom smo svetovali in jih usposabljali glede ustreznega spravila mrve oziroma izvedbe siliranja. Nudili smo jim znanje in informacije o možnosti uvedbe paše ter ustrezne

tehnologije paše, spodbujali čistilno košnjo, svetovali pri zasnovi pašnikov, pravilni postavitvi ograj in varovanju domačih živali pred velikimi zvermi, za ohranitev in oživitev paše na planinah pa ustrezno gospodarjenje z njimi ter jih seznanjali z možnostjo uvedbe paše in ustrezne tehnologije paše na območjih varovanja naravovarstveno pomembnih habitatov, habitatov metuljev in ptic.

Pri pridelavi krme na njivah smo kmetom nudili ustrezne nasvete pri izboru vrst in sort rastlin glede na potrebe njihove kmetije in glede na naravne danosti. Pri tem smo poudarjali pomen pravilne izvedbe vseh tehnoloških ukrepov pri setvi, oskrbi posevkov, spravilu in skladiščenju oziroma konzerviranju krme ter poudarjali pomen njihove izvedbe v optimalnih rokih. Po žetvi žit smo svetovali setev primernih strniščnih dosevkov. Pripravljali smo različna tehnološka priporočila za izboljšanje kakovosti pridelane krme in o preventivnih ukrepih za preprečevanje samovžiga mrve ter slame. Nudili smo strokovno podporo različnim strokovnim delovnim telesom in oblikam povezovanja kmetov. Pripravljali smo stališča in pripombe na predloge intervencij skupne kmetijske politike s področja pridelovanja krme in predloge novih shem SOPO. Vključili smo se v reševanje oziroma preprečitev predlaganih sprememb glede prepovedi paše ob vodotokih v okviru pogojenosti za prihodnje programsko obdobje in reševanje problematike okoljsko občutljivega trajnega travinja. Pri svetovalnem delu smo uporabljali različne metode dela: usmerjeno individualno svetovanje, predavanja, srečanja krožkov, strokovna gradiva in prispevki v različnih medijih. Vse metode so bile prilagojene razmeram zaradi epidemije covid-19.

1.1.9 ŽIVINOREJA (govedoreja, prašičereja, reja drobnice, perutninarstvo, konjereja in ribogojstvo)

Izvedene aktivnosti

Na področju vseh živinorejskih panog je bilo veliko svetovalnega dela namenjenega kakovosti reje in zdravstvenemu stanju živali. Uvajali smo uporabo podatkov o analizi krme in koriščenje baz podatkov, ki so namenjene ugotavljanju stanja reje in posamezne živali v reji. V času digitalizacije so novi in boljši načini za izmenjavo strokovnega znanja ključnega pomena za ohranjanje konkurenčnosti kmetijstva in proizvodnje hrane. Optimiranje prehrane pri reji goveda, drobnice in prašičev je bila prioriteta naloge tudi v letu 2021, zato smo pri svetovanju vodili aktivnosti glede optimiziranja krmnih obrokov za vse kategorije živali. Intenzivno so potekale tudi aktivnosti z bavarskim inštitutom LfL za rejo živali z namenom izvedbe tridnevnega strokovnega usposabljanja za kmetijske svetovalce iz programa

ZIFO 2 ter glede seznanitev z novostmi na področju prehrane in dobrobiti rejnih živali (govedo, drobnica in prašiči). Navedeno smo uspeli realizirati v oktobru 2021 kljub situaciji covid-19. Pravilna prehrana se odraža na proizvodnji, zdravju živali in prispeva k zmanjševanju toplogrednih plinov (metana in didušikovega oksida) ter amonijaka. Velik poudarek pri svetovanju smo dali tudi področju dobrega počutja živali. Svetovali smo o pravilni prehrani živali na ekoloških kmetijah, prav tako pa je svetovanje obsegalo tudi posamezne tehnologije za govedo, drobnico in prašiče ter ostale vrste tako na področju zdravstvenega varstva živali kot področju gradenj in adaptacij kmetijskih objektov. Aktivnosti so bile povezane tudi z razpravo o novem programskem obdobju in vplivih na živinorejske panoge. Zaradi situacije covid-19 je bilo vsekakor naše delo okrnjeno, bilo je manj osebnih stikov s svetovalci, rejci, povečala pa se je komunikacije preko telefonov, videokonferenc in e-pošte.

1.1.9.1 GOVEDOREJA

Izvedene aktivnosti

Izvajali smo svetovanja in pripravili prispevke v medijih. Svetovanja so bila usmerjena v izboljšanje doma pridelane voluminozne krmne in optimiranje krmnih obrokov na osnovi podatkov o analizah krme.

Pri prireji govejega mesa je bil poudarek na povečevanju dnevnih prirastov, prepoznavanju mesnatosti in zamaščenosti ter korekciji/optimizaciji krmnih obrokov, kar bo prispevalo k zmanjševanju izpustov TGP. Za proizvodne rezultate je zelo pomembno tudi zdravstveno varstvo črede, zato smo obveščali tudi o pomenu izvajanja biovarnostnih ukrepov. Upravičence smo obveščali tudi o novih pristopih na področjih digitalizacije v živinoreji in spremembah zakonodajnih predpisov s področja govedoreje ter skupaj z njimi usklajevali in pripravljali stališča do aktualne problematike. Na področju gradenj smo poskušali svetovati čim bolj racionalno in predlagali etološko primerne adaptacije ter novogradnje za posamezne kategorije živali.

1.1.9.2 DROBNICA

Izvedene aktivnosti

V okviru navedenega področja smo izvajali svetovanja, prenos izkušenj v prakso, sodelovali s strokovnimi, raziskovalnimi, izobraževalnimi in znanstvenimi institucijami tako doma kot v tujini. Svetovali smo na področju optimiranja prehrane in pripravili izračune krmnih obrokov. Svetovali smo tudi o vsebinah s področja dobrobiti živali in zdravstvenega varstva živali s poudarkom na aktualnih boleznih. Obveščali in svetovali smo na temo promocije mesa in mle-

ka drobnice, predvsem v smislu prepoznavnosti in prednostih mleka ter mesa drobnice z različnih vidikov. Del naših nalog je bil namenjen tudi svetovanju glede zaščite drobnice pred zvermi s primernimi zaščitnimi sredstvi, kot so zaščitne ograje in prilagojeni način reje z nočnim zapiranjem.

1.1.9.3 PRAŠIČEREJA

Izvedene aktivnosti

Tehnološko svetovanje preko telefona, elektronske pošte, spletnih aplikacij, v pisarni (ob upoštevanju preventivnih ukrepov zaradi razglašene epidemije covida-19) in na terenu (ob upoštevanju preventivnih ukrepov zaradi razglašene epidemije covida-19) s področja reje prašičev (tudi ekološke) – izboljšanje tehnologije prireje, ureditve objektov za rejo živali, izračuni krmnih obrokov in bilanc hranil na kmetiji, biovarnost, pogoji reje in dobrobit živali; predavanja, demonstracije, delavnice, spletni seminarji: Biovarnost na kmetijah, Gradnje objektov; članki in prispevki, objavljeni v medijih (časopisi, radio, televizija, splet ...): Gradbena zakonodaja s področja gradnje nezahtevnih objektov na kmetijah, Preprečevanje grizenja repkov; na obiskanih kmetijah, na katerih smo svetovali glede prehrane, smo rejce obveščali tudi glede afriške prašičje kuge. Svetovali smo tudi o preventivnih ukrepih za preprečevanje povzročiteljev bolezni pri reji prašičev in sodelovali s strokovnjaki za področje prašičereje s KISa, BF,

Agroemone ...

Dejavni smo bili na področju javnih naročil, EIP in CRP projektov. Težišče dela je bilo na prioritetni nalogi računanje krmnih obrokov, ostale aktivnosti pa so bile: rekonstrukcije in novogradnje hlevov za prašiče, pomoč rejcem pri pridobivanju dovoljenj za gradnjo oziroma rekonstrukcijo, biovarnost na kmetiji, nevarnost APK, dobrobit živali, navzkrižna skladnost, sodelovanje z društvi, udeležba na webinarjih (ne-Moč podeželja, pravne podlage EIV 2021, usposabljanje svetovalcev ZIFO, Ločniškarjevi dnevi, usposabljanje iz vsebin KOPOP in NP, zmanjšanje izpustov TPG, strategija razvoja prašičereje, sestanki strokovne skupine, individualni sestanki z rejci, uporaba prašičev za revitalizacijo gozdov, dan zavoda Ptuj, sestanki z rejci, ekonomsko svetovanje rejcem prašičev, ozaveščanje rejcev glede nakupa in prodaje živali, seznanitev rejcev glede zaščite prašičev v reji in nadstandardnih zahtev reje prašičev, ozaveščanje o nujnosti povezovanja in pomenu večjega števila slovenskih prašičev tudi z vidika IK, priprava prispevkov za lokalne radijske postaje, izvedba krožka rejcev plemenskih prašičev, tečaj o semenjevanja svinj in kolegiji specialistov. Priprava programov dobrobit prašičev v letu 2021, usposabljanje DŽ za leto 2020, aktivnosti na dveh projektih CRP in EIP.

Rejce smo k računanju obrokov spodbujal po več poteh: osebna svetovanja, tečaji, svetovanja na da-

ljavo (telefon, video povezava), krožki, prispevki na radiu, članki. Ugotovili smo, da je najprimernejši način še vedno osebno svetovanje. Zaradi epidemije covida-19 je bil ta način svetovanja v prvi polovici leta močno otežen oziroma onemogočen.

V okviru krožka, ki smo ga organiziral z rejci, smo sicer želeli obravnavati področje obnove plemenske črede in pomen biovarnosti, a rejci niso kazali posebnega zanimanja. Domnevamo, da rejci v vseh oblikah skupinskega dela neradi predstavijo svojo problematiko in posledično ne kažejo posebnega zanimanja za tak način dela, po drugi strani pa med ukrepi ni najti spodbud posebej za rejo plemenskih svinj.

V času izvedbe JN Priprava programov DŽ prašiči, ki je sicer tržna naloga, smo med ostalim morali zapisati sestavo krmnih obrokov za doječe, breje in odstavljenе svinje ter krmno, ki jo pridelujejo na kmetiji in vitaminsko-mineralne dodatke, ki jih uporabljajo, ter oceniti telesno kondicijo in zapisati proizvodne rezultate. Takrat smo dejansko zapisali obroke, ki jih krmijo rejci. Po zaključku kampanje DŽ smo analiziral zabeležene obroke, kondicijo živali in na številnih kmetijah ugotovil odstopanja med potrebami po hranilnih snoveh in ponujenimi hranili. Za te kmetije smo na podlagi surovin, ki jih uporabljajo, optimirali krmne obroke. Del krmnih obrokov smo pripravili na željo rejca. Običajno smo rejcem, ki so oddali žita na analizo za vsebnost mikotoksinov, po zaključku analize svetovali tudi spremembo obroka glede na kontaminacijo za mikotoksini.

Rejce smo ozaveščali in pospeševali celosten pristop k višji ravni dobrega počutja, ki se seveda izraža tako skozi sistem reje kakor samo oskrbo in zootehnična opravila.

Za razcvet slovenske prašičereje je nujno, da ohranimo reje s plemenskimi svinjami, zato smo v ta namen svetovali rejcem o tehnologiji reje plemenskih svinj, uvajanju proizvodnih ritmov in pomenu izbora ustreznega genotipa svinj glede na proizvodno usmeritev kmetij. Svetovali smo tako posameznikom kot v krožkih. V letu 2021 je obstajala velika nevarnost pojava APK, zato smo del svetovanja namenili osveščanju, prenosu znanja glede preventivnih biovarnostnih ukrepov, ki jih morajo rejci izvajati, da bi zaščitili lastne reje in preprečili vnos kužnih bolezni. Rejce smo obveščali in spodbujali k večji vključitvi v organizacije rejcev, povezovanje in dolgoročno sklepanje dogovorov, saj je povezanost nujna za razvoj panoge. Ekonomski položaj reje prašičev ni bil ugoden, zato je bilo tudi manj zanimanja za investicije za adaptacije in novogradnje hlevov za prašiče. Bilo pa je nekaj manjših adaptacij hlevov, kjer smo svetovali tehnološke rešitve za rejo plemenskih svinj. Na področju Pomurja imamo registrirana in delujoča tri prašičerejska društva in

sedež zveze prašičerejcev. Z društvi redno sodelujemo, smo strokovni tajniki v društvih, pomagamo jim pri pripravi strokovnih podlag za sprejemanje predpisov s področja prašičereje in vlog na občinske razpise. Za potrebe gradenj smo rejcem izdelali krmno bilanco, izračunali potrebne kapacitete jam za skladiščenje gnojevke in potrebo po kmetijskih zemljiščih. Rejci imajo še vedno težave pri umeščanju hlevov v prostor, nekmečko prebivalstvo na podeželju le s težavo sprejema novogradnje hlevov za prašiče na podeželju.

Pri osebnem stiku smo rejce poskušali motivirati, da bi opravili kemijsko analizo krme. Rejci prevečkrat slepo zaupajo trgovcem z vitaminsko-mineralnimi dodatki, redkeje pa se odločajo preveriti izračune v nevtralni instituciji. Veliko težav glede prehrane je izviralo iz krme, kontaminirane z mikotoksini.

Smiselno bi bilo preko ukrepa DŽ motivirati rejce, da bi redno spremljali obroke. To bi bilo koristno ne le zaradi izkoriščanja genetskega potenciala živali in ekonomike prireje, temveč tudi z okoljevarstvenega stališča zaradi zmanjševanja izločanja dušika in fosforja z gnojevko in gnojem ter zmanjševanja smradnih emisij.

1.1.9.4 REJA OSTALIH ŽIVALI (perutninarstvo, konjereja, kunčjereja, polžjereja)

Izvedene aktivnosti

Vse svetovalce in kmete smo sprotno obveščali o ukinitvi ukrepov zaradi aviarne influence. Svetovali smo tudi o preventivnih ukrepih za preprečevanje povzročiteljev bolezni pri reji perutnine. Manjšim rejcem perutnine smo svetovali s področja dobre rejske prakse ter ozaveščali o pomenu povezovanja. Poudarek smo dali tudi svetovanju o pravilnem skladiščenju jajc, saj sta od tega odvisni kakovost in varnost živila, ter ustreznem postopku registracije prodaje jajc na domu in javnim ustanovam (prostori, oprema, obrazci ...).

Na področju reje konjev in perutnine (tudi ekološke) smo svetovali o izboljšanju tehnologije prireje, ureditvi objektov za rejo živali, ureditvi pašnikov, izračunih krmnih obrokov in bilanc hranil na kmetiji ...

Kmetom smo svetovali glede začetnih pogojev reje perutnine oziroma povečanja obsega, tehnologije reje, optimiziranja krmnih obrokov po kategorijah in posledično izboljšavi ekonomike reje. Rejce smo seznanili o zdravstveni zaščiti v reji, še zlasti smo jih opozarjali ob pojavu aviarne influence. Izvedli smo usposabljanje rejcev glede biovarnosti in preprečevanja prenosa kužnih bolezni. Svetovali smo tudi glede vodenja registra kopitarjev, poleg tega pa tudi glede tehnologije reje in ustrezne prehrane konj. Izvajali smo aktivnosti na področju prilagajanja in blaženja na podnebne spremembe ter svetovali in spodbujali k vključevanju v operacije, ki so name-

njene rejcem konj v okviru ukrepa KOPOP – reja avtohtonih pasem ter vzpodbujali rejo kokoši nesnic kot dopolnilno dejavnost na manjših kmetijah. Reja konjev je tradicionalno in predvsem ljubiteljsko na posameznih kmetijah, kjer uporabljajo konje za šport in rekreacijo. Tem rejcem smo v posameznih primerih nudili strokovne nasvete glede ureditve hlevskih prostorov.

1.1.9.5 RIBOGOJSTVO

Izvedene aktivnosti

Skupni specialist za ribogojstvo je svetoval ribogojcem na področju celotne Slovenije glede pridobitve vodnih dovoljenj, ohranjanja kakovosti vode, gradnje objektov za ribogojstvo, prehrane vodnih organizmov, zdravstvenega varstva rib, zaščite pred pticami, tehnologije reje različnih ribjih vrst, možnosti za povračilo škode po poginu rib oziroma napadu vider in orad ter tudi glede možnosti predelave vodnih organizmov. Organiziral je tudi ocenjevanje izdelkov iz vodnih organizmov ter svetoval pri prijavah upravičencev na razpise ESR. Poleg tega je izvedel tudi spletno delavnico o gojenju in predelavi rib. Promoviral je uporabo lokalnih ribjih organizmov v gostinstvu in turizmu. Kar nekaj aktivnosti je izpeljal tudi v okviru različnih mednarodnih projektov in v okviru projektov ribiških lokalnih akcijskih skupin.

1.1.10 EKOLOŠKO KMETOVANJE

Izvedene aktivnosti

JSKS je izvajala osebna svetovanja za ekološke kmete in za preusmeritve oziroma pripravo kmetij v prehod na ekološko kmetovanje. Preko različnih načinov svetovanja, delavnic, predavanj, krožkov in

strokovnih prispevkov so bile predstavljene tehnologije za pridelavo, pomoč pri rešitvi težav na različnih področjih in pri odpravi pomanjkljivosti, ki jih je ugotovila kontrolna organizacija, področje dodane vrednosti, predelave, direktnega trženja, poslovnega povezovanja, uporabe blagovnih znamk itd. Veliko dogodkov je bilo izvedenih preko različnih digitalnih platform. Pomemben element pri razvoju in širitvi ekološkega kmetovanja je prenos dobrih praks doma in iz tujine. Z objavo člankov in javnimi nastopi v medijih (občinska glasila, časopis, radijske oddaje) smo predstavljali ekološko kmetovanje tudi potrošnikom, s poudarkom na lokalni ekološki pridelavi.

Svetovanje kmetijam smo izvajali panožno, pri čemer specialist za ekološko pridelavo pokriva osnove, zakonodajo in administracijo v okviru ekološkega kmetovanja, specialist posamezne panoge pa se pridruži pri poglobljenem strokovnem/tehnološkem svetovanju (specialist za sadjarstvo, vinogradništvo, poljedelstvo, zelenjadarstvo in varstvo rastlin itd.). Svetovanje in izobraževanje sta bila usmerjena k izpopolnjevanju ekološke pridelave različnih kulturnih rastlin, mleka in mesa, predelave ekoloških pridelkov, priprave pridelkov in živil za trg ter povečanju lokalno pridelanih pridelkov in živil. Izobraževanja so bila usmerjena tudi k dvigu kakovosti ekološko pridelanih živil in spodbujanju sodelovanja kmetij na preverjanjih kakovosti in nacionalnih ter mednarodnih ocenjevanjih. Prav tako smo ekološke kmetije sproti obveščali o vseh administrativnih zadevah, seznanjali jih z rešitvami sprejemanja covid paketov zakonov, ki so se nanašali na kmetovanje, socialo, trženje ipd., glede aktualnih in prihajajočih razpisov

in drugih aktualnih informacij. Na vseh kmetijsko-gozdarskih zavodih so se vzpostavili svetovalci, ki so specializirani za ekološko kmetovanje. Trenutno je v sistemu javne službe kmetijskega svetovanja vzpostavljenih preko 20 svetovalcev, ki so specializirani za ekološko kmetovanje.

1.1.11 VAROVANJE VODNIH VIROV

Izvedene aktivnosti

Kmetije, ki kmetujejo ob vodotokih in na vodovarstvenih območjih, zlasti na VVO I, imajo zaradi zahtev vodovarstvenega režima precejšnje težave s kmetovanjem, zato svetovanju tehnologij pridelave in reje ter reševanju vse ostale problematike, vezane na to vsebino, dajemo poseben poudarek. Svetovali smo tehnologije, ki so skladne z zahtevami vodovarstvenega režima in kmete seznanjali z alternativnimi načini izvajanja agronomske prakse. Poudarjali smo nujnost gnojenja na osnovi analiz in gnojilnih načrtov, ureditve skladišč za živinska gnojila, stalne pokritosti tal z zeleno odejo ter uvedbe tehnologij obdelave tal, ki bodo omogočale izboljšanja teksture tal in zvišanje deleža humusa. Svetovali smo glede gnojenja s stabiliziranimi dušičnimi gnojili ter ukrepe za preprečevanje spiranja FFS in rastlinskih hranil v tekoče in talne vode. Spodbujali smo preusmerjanje obstoječih sistemov kmetovanja v ekološko pridelavo ter kmete redno obveščali glede dovoljenih aktivnih snovi na VVO I ter jim svetovali glede uporabe integriranih oziroma nekemičnih metod zatiranja škodljivih organizmov. Kmetom smo svetovali tudi glede pridobivanja denarnih nadomestil in nadomestnih zemljišč. Reševali smo tudi zaplete z izplačili denarnih nadomestil in z argumentiranimi dejstvi na MOP preprečili širitev nekaterih VVO.

Sodelovali smo pri pripravi novih uredb, nudili strokovno podporo strokovnemu odboru za VVO in strokovnemu odboru za vodne zadrževalnike in skupaj s člani odborov pripravili strokovna izhodišča za nadaljnje reševanje problematike na tem področju. Zlasti veliko dela smo usmerili v pripravo uredb o določitvi VVO na območju občin Škofja Loka in Gorenja vas, Železniki ter Bled in Gorje z delom Radovljice. Pripravljali smo pripombe, ki bi pomagale kmetom pri prilagoditvi kmetovanja, obenem pa jih ne bi prekomerno omejevala.

Na Dan voda smo pripravili spletno predavanje o varstvu rastlin in gnojenju na vodovarstvenih območjih, povabili smo tudi predavateljico iz NLZOH, ki je predstavila rezultate analiz pitne vode. Izvedli smo tudi dve delavnici preko ZOOMa o varovanju podtalnice. Pričeli smo tudi z uvajanjem programa za bilanco hranil na vratih kmetije. Na spletnih straneh smo objavljali tehnološka navodila o gnojenju in varstvu rastlin na VVO, npr. Tehnološka navodila

za varovanje vodnih virov z alternativnimi metodami, vključevanje integriranega varstva rastlin, prepoved uporabe FFS na VVO I, Tehnološka navodila za doslednejše izvajanje določil Nitratne uredbe in predlogi za načrtovanje gnojenja z dušikom v okviru projekta PLOUTOS Farm manager, Tehnološka navodila za ciljno gnojenje z upoštevanjem standardov, uredb, meritev in strokovnih navodil, Omejitve in pravila gnojenja ob vodotokih in na vodovarstvenih območjih idr.

1.1.12 OHRANJANJE BIOTSKE PESTROSTI V KMETIJSKI KRAJINI

Izvedene aktivnosti

Kmete smo usmerjali glede izvajanja operacij KOPOP, jih seznanjali z obveznostmi izvajanja ukrepov KOPOP, jih spodbujali k vstopu v ukrepe, ki prispevajo k varovanju okolja in ohranjanju biotske pestrosti, ter jim svetovali glede izbora kmetijske panoge, kmetijskih kultur in tehnologij pridelave oziroma reje živine v smislu ohranjanja biotske pestrosti v kmetijski krajini. Prav tako smo ohranjanje oziroma povečanje biotske pestrosti vključili tudi pri svetovanju glede prehoda v ekološko kmetovanje. Svetovali smo glede pridelave medovitih kmetijskih rastlin in uporabe različnih posevkov, ki omogočajo dodatno pašo za divje opraševalce, ter glede ohranjanja mejic ob kmetijskih površinah. V okviru svetovanja o kolobarju smo svetovali glede uporabe oziroma izbire neprezimnih posevkov, ki lahko pomembno vplivajo na ohranjanje biotske raznovrstnosti. Pridelovalce smo seznanjali z metodami in načini ohranjanja divjih opraševalcev, kot so postavljanje hotelov za žuželke, setev posevkov, kot je npr. ajda, ipd.. Velik poudarek smo dali svetovanju o možnostih uporabe nekemičnih metod varstva rastlin, ki pomembno prispevajo k ohranjanju biotske pestrosti. Pri uvajanju prilagojenih tehnologij kmetovanja na naravovarstveno pomembnih območjih smo dali poudarek preprečevanju širjenja tujerodnih invazivnih vrst (kanadska zlata rozga, japonski dresnik, nedotika idr.), ki negativno vplivajo na biotsko pestrost s svojo agresivno prisotnostjo na kmetijskih zemljiščih in izven kmetijskih zemljišč ter ozaveščali lastnike kmetijskih zemljišč o preventivnih ukrepih za preprečevanja zaraščanja in širjenja nezaželenih rastlinskih vrst.

Kmetije smo spodbujali k pridelavi in reji avtohtonih sort oziroma pasem, k ohranjanju suhih in mokrih travišč ter travniških sadovnjakov. Posebej smo se posvetili svetovanju kmetijam, ki kmetujejo na varovanih območjih (npr. Natura 2000). Na območju Nature 2000 smo kmete seznanjali, da se lahko s površinami vključijo v ohranjanje habitatov travišč in metuljev. Vključevali smo se v pripravo novega ukrepa VTR in se na sestanku z ZRSVN seznanili s

končno vsebino predloga. Sodelovali smo pri pregledu habitatnih tipov na območju suhih travnikov – območje Viher, Brege, Občina Krško, pri pregledu traviščnih habitatov v Krajinskem parku Goričko in pri izvajanju zaščitnih režimov za vlažne travnike na področju Blata pri Preddvoru, ki ležijo na območju Nature 2000. Pripravili smo tudi strokovna izhodišča za Upravljaljski načrt za Krajinski park Kolpa. S Krajinskim parkom Goričko in z ZRSVN smo nadaljevali tesno sodelovanje na področju varovanja naravovarstvenih virov v zavarovanem območju krajinskega parka ter na območju porečja reke Mure in polanskih travišč v okviru NATURE 2000 ter izvajali aktivnosti obnove in vzdrževanja travišč.

Poleg osebnega svetovanja smo pripravili informativne objave v medijih za večanje ozaveščenosti o območjih z okoljskimi posebnostmi in upravljanju le-teh. Aktivno smo sodelovali v projektih IP LIFE v Dravinjski dolini in LIFE to Grasslands. Izvedli smo predavanje o pomenu biodiverzitete v kmetijskem okolju ter pripravili prispevek Interpretacija naravne dediščine na planinah na zaključnem dogodku v okviru projekta Bogastvo narave in prispevek o kmetijskih gospodarstvih na Ljubljanskem barju. Izdelali smo svetovalne liste, ki smo jih delili ob stikih s kmeti ob svetovanju KOPOP ukrepov.

Aktivno smo se vključevali v pripravo ukrepov za novo programsko obdobje s področja okolja. Predlagali smo tudi nekatere spremembe OOTT z namenom omogočanja kmetovanja na teh območjih (npr. gojenje sibirskih borovic na Blokah). Z namenom izboljšanja usposobljenosti bodočih kadrov smo aktivno sodelovali tudi pri prenovi naravovarstvenih programov na višjih šolah.

Za doseg ciljev so se svetovalci intenzivno usposabljali na področju naravovarstvenih vsebin, pri izvedbi navedenih aktivnosti pa smo se povezovali z ZRSVN, BF, krajinskimi parki in ostalimi inštitucijami s področja naravovarstva.

1.1.13 VARSTVO RASTLIN – SVETOVANJE

Izvedene aktivnosti

Delo na tem segmentu temelji na uvajanju kmetijskih praks, ki vplivajo na zmanjšanje ostankov FFS v živilih in okolju, vključno z uvajanjem novjših naprav za nanašanje FFS in pomočjo pri preusmeritvi kmetijskih gospodarstev v integrirano varstvo. Številnim pridelovalcem smo svetovali ukrepanje pred različnimi škodljivimi organizmi, s poudarkom na pravilni izbiri in rabi FFS, vključno z ukrepi varstva rastlin v ekološki pridelavi in na območjih s posebnim režimom varstva okolja. Na osnovi prognoze JSZVR smo svetovali optimalne načine zatiranja škodljivih organizmov na ravni kmetije ali na območju s podobnimi pogoji pridelave, ob upoštevanju posebnosti različnih podnebnih pogojev kmetova-

nja, različnih sort in posebnega delovanja pripravkov. Svetovali smo termine in tehnike aplikacije ter uvedbo alternativnih postopkov oziroma postopkov integriranega varstva. Spremljali smo razširjenost invazivnih plevelnih vrst in svetovali ustrezno ukrepanje. Velik poudarek smo namenili osveščanju in obveščanju uporabnikov FFS o možnih negativnih vplivih FFS na zdravje ljudi, okolje ter čebele, ostale neciljne členonožce in druge prosto živeče živali z namenom zmanjšanja tveganja za vse vpletene. Kmete smo opozarjali tudi pred ponarejenimi in nelegalnimi fitofarmaceutskimi sredstvi. Številna svetovanja so bila povezana z ukrepanjem v neugodnih vremenskih razmerah in prilagajanju aplikacije sredstev za varstvo rastlin tem razmeram. Tudi v letu 2021 se je močno razmahnil pojav koruznega hrošča, zato smo temu posvetili pomemben del svetovanja. Odgovarjali smo na številna vprašanja glede usposabljanja za delo s FFS in v zvezi z veljavnostjo izkaznic ter se aktivno udeležili seminarja o IVR. Organizirali in sodelovali smo pri testiranju naprav in strojev za nanos FFS, pripravljali tehnološka navodila ter izvajali predavanja in spletne posvete, kot npr. Ukrepi za zmanjšanje obsega škropilnega oblaka v vinogradništvu, Vzdrževanje naprav za nanos FFS, Varstvo poljščin, Varstvo čebulnic, Problematični pleveli na njivah, Nekemično varstvo sadnega drevja in vrtnin.

V sodelovanju s Fakulteto za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru in GIZ fitofarmacije smo pripravili in izvedli spletno usposabljanje o obvladovanju zanašanja FFS v trajnih nasadih ter prikaz obvladovanja površinskega odtekanja FFS in erozije. Skupaj s strokovnjaki IHPS in KIS smo za pridelovalce jagodičja pripravili in izvedli strokovno srečanje na temo obvladovanja plodove vinske mušice v pridelavi jagodičja. Za vinogradnike smo pripravili in izvedli spletni predavanji na temo novosti v varstvu vinske trte.

Za izboljšanje konkurenčne sposobnosti kmetij smo zbrali potrebe po FFS v vrtnarstvu, poljedelstvu, sadjarstvu in vinogradništvu in skupaj z zastopniki prodaje posameznih FFS iskali možne rešitve glede registracij.

Aktivnosti smo izvajali preko osebnega svetovanja ob ogledu stanja na terenu ter vzorčenja rastlin in škodljivih organizmov kot tudi preko pisnega obveščanja o pravočasnem in pravilnem ukrepanju ter pravilni rabi FFS. Izvedli smo več demonstracijskih prikazov in prikazov dobrih praks ter svetovali pridelovalcem tudi preko spletnih krožkov o varstvu žit, koruze, oljne ogrščice. Pri delu smo sodelovali z JSZVR.

1.1.14 VARSTVO PRI DELU NA KMG

Izvedene aktivnosti

Za zmanjšanje nesreč pri delu in povečanje storilnosti na kmetijah, izogibanje poškodb na kmetiji, zmanjševanje bolniških odsotnosti, invalidnosti in hujših poškodb, tudi smrti, smo kmete obveščali in jim osebno svetovali o varnosti in zdravju pri delu ter pravilnem ravnanju in zaznavanju kritičnih točk (nevarnega območja in nevarnega gibanja ter nevarnih snovi). Delo na kmetijskem gospodarstvu zajema zelo širok spekter aktivnosti in področij, povezanih z uporabo kmetijske mehanizacije, razne opreme, delom z živalmi, transportom in logistiko, uporabo FFS in ravnanje z njimi. Tudi skladiščenje in ravnanje z vnetljivimi snovmi (gorivo, olja, maziva in druge vnetljive tekočine) ter nenazadnje uporaba in skladiščenje raznih zdravil. Svetovali smo glede tehničnih pregledov vozil, varnega dela s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo, potrebnega označevanja in podobno. Pripravili smo več objav za medije, med drugim smo govorili o duševnem zdravju na podeželju, vidiku nezgod pri delu, pripravili prispevke o tahografih v traktorjih, onesnaženju cest in odmikih od cest za oranje ter izvedli več predavanj o varnosti kmetijskih in gozdarskih vozil na cesti, (ne)varna uporaba kardanskih gredi in uporaba varnostnih pa-

sov na traktorju in na to temo izvedli tudi prikaz na prireditvi (Ne)varno s traktorjem.

Opozarjali smo tudi na povečano varnost na kmetiji v primeru prisotnosti sezonske delovne sile, raznih obiskovalcev in majhnih otrok. Svetovali in obveščali smo s področij: informacije o zakonskih določbah Zakona o varnosti in zdravja pri delu, spremembah Izjav o varnosti z oceno tveganja, opravljanju obdobjnih zdravniških pregledov, varnosti strojev in naprav, požarnega varstva, ocenitvi stopnje nevarnosti na delovnem mestu nosilca kmetije, ki ga kmet potrebuje v primeru predloga za uvedbo postopka za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja. Pripravili smo gradiva in objave v medijih ter sodelovali z različnimi društvi (npr. strojnimi krožki, društva na področju živinoreje).

1.1.15 PODNEBNE SPREMEMBE

Izvedene aktivnosti

Prilagajanje na podnebne spremembe je osnova uspešnega kmetovanja v vseh kmetijskih sektorjih, zato se vsebine znotraj te podnaloge dopolnjujejo z vsebinami v podnalogah, ki se izvajajo v okviru posamezne panoge.

Zaradi ekstremnih vremenskih razmer v letu 2021 (pozeba, toča, suša) smo podali več usmeritev,

kako zmanjšati vpliv podnebnih sprememb na kmetijske rastline in kako ublažiti škodo, ki je nastala zaradi ekstremnih vremenskih pojavov. Nudili smo nasvete o prehrani in varstvu rastlin v spremenjenih podnebnih razmerah, o spremembi setvenih rokov, izboru rastlinskih vrst in sort, ki lažje prenašajo različne podnebne spremembe, tehnologijah reje živali, ki prispevajo k blažitvi in prilagajanju podnebnim razmeram, namakanju in gospodarni rabi vode, tehnologijah obdelave tal, ki preprečujejo erozijo in izboljšujejo rodovitnost tal – ohranitveni načini obdelave. Spremljali smo vodno bilanco in svetovali pri pridobivanju potrebne dokumentacije za koriščenje vodnih virov in glede tehnologij s kapljičnim namakanjem v kombinaciji s foliarnim gnojenjem in varstvom rastlin, glede obnove in gradnje namakalnih sistemov, zadrževalnikov in akumulacij vode. Opozarjali smo na nujnost povečanja skladiščnih kapacitet za krmo na živinorejskih kmetijah ter svetovali pri sestavi obrokov in preureditvi hlevov ter montaži ustrezne opreme za zmanjšanje vročinskega stresa pri živalih.

Na področju pridelave zelenjave smo spodbujali pridelavo v zaščitelih prostorih in pripravili predstavitev enostavnejših hidroponskih tehnik gojenja zelenjave. Sadjarjem smo svetovali, da opremijo nase s protitočnimi mrežami in vsaj z namakalnimi sistemi za kapljično namakanje, če je vode dovolj, pa tudi z oroševanjem za protislansko zaščito. Svetovali smo tudi uvajanje pridelave v popolnoma zaščitelih prostorih – mrežnikih. Vinogradnikom smo dali več nasvetov glede uvajanja novih odpornih

sort – piwi sorte, uvedbe aktivne zaščite proti toči – bočne mreže ter mehanskega zatiranja trav pod trtami. Ugotovitve in nasvete smo predstavili preko primerov dobre prakse in tudi na panožnih krožkih. Veliko aktivnosti je bilo usmerjenih v oceno in sanacijo škode v sadovnjakih po pozebi. Pripravili smo tudi več poročil o škodi po toči in kmetom svetovali sanacijske ukrepe. Spremljali smo erozijske procese na poskusnih poljih in na to temo pripravili tudi več predavanj ter prikaze erozije, pripravili elaborat kalov na planinah za oskrbo živali z vodo in različna tehnološka navodila za prilagajanje na podnebne spremembe (npr. Ukrepi na njivah v zimi brez snega, Tehnološki ukrepi v suhi pomladi, Tehnološki ukrepi v mokri jeseni) ter članke, kot npr. kako ravnati z rastlinami v suši, katere rastline gojiti v spremenjenih podnebnih razmerah, preprečevanje erozije tal, o namakanju v sadjarstvu, o škodljivem vplivu prekomernega zalivanja, o pomenu vode in namakanja za pridelavo hrane. Sodelovali smo tudi na spletnem pogovoru o podnebnih spremembah, na predstavitvi strokovnih podlag za dolgoročno podnebno strategijo Slovenije do leta 2050 ter v delovni skupini za pripravo ukrepov v novem programskem obdobju na področju prilagajanja podnebnim spremembam. V okviru Lombergarjevih dnevov je bila predstavitev Agrometeorološkega portala Slovenije, preko katerega lahko v vsakem trenutku dostopamo do meteoroloških podatkov. Ti nam v ključnih trenutkih predstavljajo odlično orodje v boju proti podnebnim spremembam.

1.2. Aktivnosti na področju urejanja kmetijskih zemljišč

I. AKTIVNOSTI NA PODROČJU ZEMLJIŠKIH OPERACIJ

Izvedene aktivnosti

Aktivnosti na področju zemljiških operacij obsegajo zelo široko področje svetovanja uporabnikom. V najširšem smislu smo kmetom – uporabnikom svetovali glede nakupov in zakupov kmetijskih zemljišč, pridobivanja statusa kmeta, zaščite kmetij, dopustnih gradenj kmetijskih gospodarskih objektov na kmetijskih zemljiščih itd. Pripravili smo navodila za izvajanje javnega razpisa za odpravo zaraščanja, pripravili smo odgovor za Kmečki glas glede novinarskega vprašanja o prometu s kmetijskimi zemljišči v obmejnih območjih. V ožjem smislu smo kmetom največ svetovali glede odpravljanja zaraščanja in pridobivanja potrebnih dovoljenj pri uvedbi namakanja. Svetovali smo več civilnim iniciativam glede varovanja kmetijskih zemljišč pri pripravah OPN jev (Spuhlja, Slovenj Gradec ...). S strokovno skupino za namakanje pri KGZS, ki jo sestavljajo specialisti za različna področja kmetijstva, smo izdelali operativni načrt nalog JSKS iz namakanja za leto 2021 in pripravili dopolnitev tehnoloških navodil za namakanje, ki sedaj obsegajo namakanje poljščin, zelenjadnic in hmelja. Nudili smo tudi strokovno pomoč Strokovnemu odboru za upravljanje kmetijskih zemljišč pri KGZS.

Tudi lani je bilo namakanje prioriteta naloga svetovanja JSKS. Na terenu smo svetovali lokalnim skupnostim in posameznim kmetovalcem tako pri napravi projektov, potrebnih za izvedbo namakanja, kot tudi pri svetovanju tehnologij namakanja za posamezne kmetijske kulture. Svetovalci so uporabnike seznanjali s smernicami dobre prakse namakanja kmetijskih zemljišč. Podrobnejše so aktivnosti opisane pri posameznih zavodih. Izpostaviti velja KGZS Zavod Celje, na območju katerega so v letu 2021 zaključili posodobitev namakalnih sistemov na območju 952 hektarov in pripravili dokumentacijo za posodobitev novih 300 hektarov. Poleg namakanja so na terenu veliko svetovali pri odpravi zaraščanja in pomagali pri aktualnih razpisih za odpravo zaraščanja.

II. AKTIVNOSTI NA PODROČJU VARSTVA KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

Izvedene aktivnosti

Pravilnik o podrobnejših pogojih za določitev predloga območij trajno varovanih kmetijskih zemljišč in o podrobnejši vsebini strokovnih podlag s področja kmetijstva (Uradni list RS, št. 55/17) nalaga JSKS pripravo predstavitev kmetijstva v posamezni občini, v kateri se bo predlog pripravljala. Pomagali smo

pri reševanju nejasnih zadev v zvezi s pripravo analiz stanja kmetijstva v občinah Šenčur, Hajdina in Nova Gorica, ki so pričele s spreminjanjem svojih prostorskih aktov. Z MKGP smo se dogovorili o načinu izvajanja aktivnosti JSKS v zvezi z izdelavo analiz stanja kmetijstva v občinah v bodoče. Ker bo določitev trajno varovanih kmetijskih zemljišč pomenila, da tem zemljiščem najmanj deset let ne bo možno spremeniti namembnosti, smo s člankom v časopisu Kmečki glas kmete na to opozorili. Na terenu smo pripravili prve tri predstavitve kmetijstva za potrebe priprave strokovnih podlag v občinah Šenčur, Hajdina in Nova Gorica.

1.3. Integrirano varstvo rastlin – sodelovanje z javno službo zdravstvenega varstva rastlin

1.3.1 INTEGRIRANO VARSTVO RASTLIN – SODELOVANJE Z JAVNO SLUŽBO ZDRAVSTVENEGA VARSTVA RASTLIN

Izvedene aktivnosti

Tudi v letu 2021 smo v okviru sodelovanja z JS zdravstvenega varstva rastlin izvedli številne naloge. Spremljali smo razvojne faze rastlin in sodelovali pri monitoringu gospodarsko pomembnih škodljivih organizmov, ki povzročajo težave v pridelavi. Škodljive organizme in fenološke faze smo spremljali za potrebe napovedi optimalnih rokov zatiranja na različnih lokacijah v Sloveniji z namenom izboljšanja prognoze. Opazovanja smo izvajali s pomočjo nastavljenih feromonskih vab, prehranskih vab, rumenih lepljivih plošč ter vizualno pregledovali zdravstveno stanje posevkov in nasadov na opazovalnih mestih. Pridelovalcem smo pomagali pri prepoznavanju škodljivih organizmov in svetovali ustrezno ukrepanje. Poseben poudarek je bil na seznanjanju pridelovalcev z novimi ukrepi za obvladovanje karantenskih in gospodarsko pomembnih škodljivih organizmov ter na krepitvi prenosa informacij in znanja s področja zdravstvenega varstva rastlin do pridelovalcev v integrirani in ekološki pridelavi. Sodelovali smo tudi pri izvajanju nekaterih poljskih poskusov, tako da smo pomagali pri izbiri prave lokacije za zasnovo poskusov, sodelovali pri zasnovi in vrednotenju poskusov ter pri desiminaciji rezultatov.

V intenzivnih in travniških sadovnjakih smo spremljali razvoj jablanovega in breskovega škrlupa, listne luknjičavosti koščičarjev, kodravosti breskev ter na več lokacijah aktivno spremljali jabolčnega zavijača, češpljevega zavijača, breskovega zavijača, oljčno muho, breskovega molja in marmorirano smrdljivko. Beležili smo tudi stanje rdeče sadne in navadne pršice. V juniju smo na nekaterih območjih sodelovali tudi pri pregledih na hrušev ožig v travniških sadovnjakih in ohišnicah, julija pa smo začeli

tudi s spremljanji orehove muhe na več lokacijah. V vinogradih smo spremljali razvojne faze in s pomočjo feromonskih vab številčnost ulova križastega in pasastega grozdnega sukača ter bionomijo ameriškega škržatka. Spremljali smo populacijo plodove vinske mušice, razvoj peronospore in oidija vinske trte. Opravili smo preglede in vzorčenje v vinogradih za prisotnost zlate trsne rumenice in Piercove bolezni vinske trte. V poljedelstvu smo spremljali razvojne faze, pojav bolezni, škodljivcev, kot sta npr. koruzni hrošč v koruzi ali koloradski hrošč v krompirju, ter zapleveljenost v posevkih ozimnih in jarih žit, oljne ogrščice, koruze, krompirja ter oljnih buč. S feromonskimi vabami smo spremljali hrošče pokalic. Zlasti je zaskrbljujoč močan porast prisotnosti koruznega hrošča na Gorenjskem. Spremljali smo razvojne faze, pojav bolezni, škodljivcev in zapleveljenost v nasadih hmelja, poleg tega pa tudi razvojne faze, pojav bolezni, škodljivcev ter zapleveljenost v posevkih česna, čebule, kapusnic, plovk, fižola, kumar za vlaganje, zelja in špargljev. Redno smo spremljali nalete raznih škodljivcev v vrtninah (npr. paradižnikov molj, sovke, kapusova

muha, kapusov molj, plodovrtka, kapusova hrčica, bolhači, kapusov ščitkar, korenjeva muha, česnova muha, porova zavrtalka, tripse v rastlinjakih) in pojave invazivnih vrst plevelov ter svetovali ukrepe za preprečevanje njihovega širjenja. Na tem področju smo izvedli tudi spletno predavanje o prepoznavanju plevelov in njihovem zatiranju, pripravili članek o zatiranju *Cyperus esculentus* za Kmečki glas in spletno obvestilo o pojavu nekaj že znanih in veliko novejših invazivnih rastlin. Množično se pojavljata kanadska in orjaška zlata rozga, pojavljajo se tudi svečniški osat, nežni loček, bambus in ameriška barvilnica, zato smo kmete posebej obvestili o pojavu in odstranjevanju teh rastlin.

O rezultatih opazovanj iz spremljanja fenofaz, ulova žuželk ter pojave bolezni smo tedensko poročali JS zdravstvenega varstva rastlin. Na podlagi teh podatkov se je izvajala napoved optimalnih rokov zatiranja in izdajala obvestila o zatiranju škodljivcev ter bolezni gojenih rastlin. Dobljene informacije smo vključevali v svetovanje zdravstvenega varstva rastlin in v prakso prenašali nove ukrepe za obvladovanje karantenskih ter gospodarsko pomembnih bolezni,

škodljivcev in plevelov. Pridelovalce smo seznanjali o ustreznosti in učinkovitosti metod z nizkim tveganjem za obvladovanje določenih bolezni ter škodljivcev v kmetijskih panogah s ciljem zmanjšanja uporabe FFS.

1.4. Obvladovanje tveganj, naravnih in drugih nesreč ter bolezni živali in škodljivih organizmov na rastlinah ter s tem povezanih tveganj

1.4.1 NARAVNE NESREČE, BOLEZNI ŽIVALI IN IZBRUHI ŠKODLJIVIH ORGANIZMOV NA RASTLINAH TER OBVLADOVANJE S TEM POVEZANIH TVEGANJ

Izvedene aktivnosti

Leto 2021 je bilo vremensko zelo pestro, saj smo se že aprila soočali z obsežno pozebo, nato z nadpovprečno deževnim in hladnim majem, v poletnih mesecih pa z občasno ekstremno visokimi temperaturami in večmesečno sušo, ki so jo ponekod prekinjali nalivi s točo. Naše aktivnosti so bile zato usmerjene v spremljanje in ocenjevanje stanja na terenu, zbiranje podatkov o škodi na kmetijskih rastlinah ter svetovanje, kako omiliti posledice neugodnih vremenskih razmer.

Zbirali smo podatke in pripravili dve obsežni poročili o škodi po pozebi, ki je najbolj prizadela sadne vrste. Odgovarjali smo na številna novinarska vprašanja o škodi po pozebi in pripravili podatke za tiskovno konferenco na to temo. Prizadetim sadjarjem smo svetovali o možnih ukrepanjih po pozebi, na spletnih straneh in v lokalnih časopisih smo objavili tehnološka navodila ter strokovne nasvete o ukrepih po pozebi in usmerjali uporabnike glede prijave škode ter možne pomoči države. Pri pripravi tehnoloških navodil za omilitev posledic pozebe smo sodelovali tudi z drugimi strokovnimi inštitucijam (BF, KIS, FKBV). V medijih smo objavili številne članke, kot npr. Stanje ne terenu ob spomladanski pozebi, Ukrepi po pozebi v sadjarstvu, Ukrepi po pozebi v vinogradništvu, Ukrepi po pozebi v vrtnarstvu ... Sodelovali smo v komisijah za oceno škode po pozebi. Aktivno smo se vključili v pripravo interventnega zakona za pomoč po pozebi in pripravili izhodišča za ukrepe. Za namen izplačila finančne pomoči smo za nekatere sadne vrste zbrali manjkajoče podatke o pridelku in odkupni ceni.

Zbirali smo podatke o posledicah neustreznega vremena v maju in poletnih mesecih, predvsem za ozimne, vrtnine in hmelj. Zaradi suše in visokih temperatur je bilo največ škode na posevkih koruze, oljnih buč, vrtninah na prostem, jedilnem krompirju in pridelku trave na trajnih travnikih. Svetovalci so se za področje zelenjadarstva, poljedelstva, travništva, sadjarstva in vinogradništva vključevali tudi v

mrežo poročevalcev (ARSO) za spremljanje suše na terenu.

Zaradi toče so bila najbolj prizadeta hmeljišča. S prvimi večjimi škodami zaradi toče smo se v hmeljiščih srečali že maja, ko je toča močno uničila 150 hektarov hmeljišč. Tudi v junijskih neurjih s točo je bil najbolj poškodovan hmelj, ki je bil v času neurja visok povprečno 3 do 4 metre. V večini hmeljišč so bili odbiti skoraj vsi vrhovi, kar je pomenilo zaustavitev rasti hmeljne trte in veliko dodatnega dela za napeljavo stranskih poganjkov na vodilo. V času od 31. julija do 3. avgusta je v hmeljiščih veliko škode naredil močan veter, ki je potrgal vodila in na tla pometal ogromno rastlin. Dodatno so hmeljišča poškodovale še močna neurja s točo v avgustu.

Aktivno smo sodelovali pri načrtovanju aktivnosti za izkoreninjenje viroidnih zakrnelosti hmelja (CBCVd) v RS v letu 2021, svetovali hmeljarjem in pripravljali pisne informacije. Sodelovali smo pri oblikovanju Načrta izrednih ukrepov za izkoreninjenje viroidnih zakrnelosti hmelja v Republiki Sloveniji in akcijskega načrta za CBCVd.

Kmetije smo seznanjali tudi o aktualnih izbruhih bolezni aviarne influence v perutninarstvu. Rejcem perutnine smo že januarja posredovali poziv k izvajanju biovarnostnih ukrepov za preprečitev vnosa aviarne influence in jim svetovali o preventivnih ukrepih preprečevanja povzročiteljev bolezni pri reji perutnine. Ob koncu leta, ko je prišlo do večjega izbruha bolezni, smo rejce redno obveščali o sprejetih ukrepih in pojasnjevali, kako morajo izvajati ukrepe pri domači perutnini.

V letu 2021 smo nadaljevali s svetovanjem izvajanja ukrepov za preprečitev širjenja APK. Opozarjali smo na dosledno izvajanje biovarnostnih ukrepov kot preventive za obvladovanje tveganj vnosa bolezni. Nevarnosti vnosa APK so še posebej velike v Pomurju, kjer preti nevarnost iz Madžarske, zato smo na tem območju še posebej aktivno opozarjali rejce na ukrepe (nabava živali, postavitve zaščitnih ograj, dezbariere na vhodih na KMG in odvoz kadavrov) ter pripravili več prispevkov na lokalnih radijskih postajah. Rejcem smo delili letake z navodili za zaščito in ukrepanje, svetovali glede postavitve zaščitnih ograj in o pomenu ohranjanja biovarnosti pri nakupu živali ter sprejemu morebitnih obiskovalcev. Udeležili smo se tudi izobraževanja glede APK, ki ga je pripravila UHVHR. Redno smo spremljali spletni portal z informacijami glede stanja okužbe v naši soseščini. Pri vseh načrtovanih novogradnjah in rekonstrukcijah hlevov za prašiče rejce obveščamo o problematiki ter jih usmerjamo v upoštevanje vseh preventivnih zaščitnih ukrepov.

Pomembna naloga JSKS je bila tudi v letu 2021 osveščanje in obveščanje pridelovalcev o nujnosti in možnostih zavarovanja kmetijske pridelave pri

zavarovalnicah. Za povečanje obsega zavarovanj in izboljšanje obstoječega sistema zavarovanja smo odgovarjali na več vprašanj v zvezi z zavarovanjem kmetijske pridelave ter pripravili predlog za ustanovitev in financiranje vzajemnega sklada, poleg tega pa vzpodbujali kmete, da zavarujejo svoje pridelke pred naravnimi nesrečami, ki so lahko predmet zavarovanja.

Obveščali in svetovali smo tudi glede uveljavitve finančnega nadomestila za izpad dohodka zaradi epidemije covid-19 (sektor vino, vrtnine, sadje) in glede objavljenih razpisov Finančna pomoč za nadomestilo škode zaradi požara ali strele na kmetijskem gospodarstvu v letu 2021 in Finančna pomoč ob smrti, invalidnosti ali nezmožnost za delo v letu 2021 ter priprava vlog.

1.5. Sodelovanje v LIFE Integriranem projektu za okrepljeno upravljanje NATURE 2000 v Sloveniji.

JSKS sodeluje v LIFE Integriranem projektu za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji, v katerem sodeluje 15 partnerjev. V okviru projekta smo pripravili več nasvetov, člankov in predavanj. Redno komuniciramo s kmetijsko-gozdarskimi zavodi. Z nekaterim smo se udeležili številnih delavnic in sestankov. Na podlagi analiz izvajana ukrepov KOPOP smo aktivno sodelovali pri oblikovanju predlogov za nov pristop k upravljanju z Natur 2000 v prihodnje. Na izbranih IP območjih bodo preizkušeni pristopi lahko vgrajeni v predlog optimalnih rešitev za nove ukrepe KOPOP med leti 2021 in 2027. Veliko strokovnega dela na projektu je krepitev sodelovanja z lastniki zemljišč, raziskovalnimi ustanovami, strokovnjaki, prostovoljci in NVO. Pomemben je skupen in predhodno usklajen pristop do lastnikov kmetijskih zemljišč na projektnem območju. V okviru aktivnosti je potekalo mreženje med organizacijami, spoznavanje primerov dobrih praks in krepitev medsebojnega sodelovanja za boljše izvajanje programov upravljanja Nature 2000. V okviru projekta IP je tudi izvedba konkretnih investicijskih vlaganj do lastnikov kmetijskih zemljišč s ciljem vključevanja v izvajanje in dolgoročno upravljanje z zemljišči na območjih Natura 2000. Veliko dela je bilo skoncentriranega za pripravo Akcijskega načrta izvedbenih ukrepov ohranjanja izbranih vrst in habitatnih tipov na pilotnih območjih Štajerske, slovenske Istre in Kamniško-Savinjskih Alp. Kmetijsko-gozdarski zavodi v projektu delajo predvsem na konkretnih ohranitvenih ukrepih na pilotnih območjih. Skupaj smo pripravili dokument Analiza stanja rabe kmetijskih zemljišč ter primerjava med leti 2009 in 2019 na IP območjih in tako zaključili akcijo A.1.1. V okviru akcij E.1 in E.2 smo sodelovali na delavnicah za krepitev

zmogljivosti in načrtovanja pri komuniciranju (komunikacijske delavnice, letni načrti komuniciranja). V akciji D.4 smo na delavnicah pripravljali nabor ekosistemskih storitev na pilotnih območjih projekta. V okviru akcije C.5 smo v sodelovanju z Zavodom RS za varstvo narave organizirali usposabljanje s področja naravovarstvenih vsebin: Kmetijstvo in biodiverzitet ter naravovarstvene podlage SKP po letu 2023. V akciji A.4.1 je bil izdelan dokument Vrzeli v znanju, potrebe po raziskavah ter predlogi za izboljšave v zvezi z upravljanjem območij Natura 2000 na področju kmetijstva. Končna verzija tega dokumenta bo izdana v letu 2022. Ena izmed pomembnih nalog KGZS je vzpostavitev stika in komunikacije med kmetijskim in naravovarstvenim sektorjem za namen uspešnega dela s kmeti ter posledično stabilnega kmetijstva v Sloveniji. Tako sodelujemo pri akcijah E.5 (nacionalne komunikacijske aktivnosti), kjer pripravljamo in širimo vsebine o povezanosti in pomembnosti kmetijstva in naravovarstva. Pripravili smo številne prispevke za tiskane medije kot tudi spletne strani in družbena omrežja. S projektnimi vsebinami smo se udeležili sejmov AGRA in Narava – Zdravje. Postavili smo temelje za izvedbo aktivnosti Akcije E.5.4, katere nosilka je KGZS.

2. SVETOVANJE IN POMOČ PRI IZDELAVI RAZVOJNIH NAČRTOV ZA KMETIJSKA GOSPODARSTVA

2.1 Pomoč pri pripravi razvojnih načrtov kmetij, posodabljanja, preusmeritve, sanacije

2.1.1 RAZVOJNI NAČRTI KMETIJE Izvedene aktivnosti

Izvajali smo informiranja in osebna svetovanja ter kmetom s pomočjo strokovnih predlogov pomagali pri pripravi razvojnih načrtov kmetij in njihovi ustrezni izvedbi (posodabljanja, preusmeritve, sanacije, prestrukturiranje) s ciljem povečanja ekonomičnosti pridelave na kmetijah. Poseben poudarek smo namenili strokovni pomoči mladim prevzemnikom kmetij pri pripravi in izvajanju celovitih razvojnih načrtov kmetij.

Z namenom prenosa znanja smo izvajali izobraževanja za kmete, panožne krožke, delavnice gospodarjenja na kmetiji, objavljali strokovna gradiva in druge prispevke preko različnih medijev (glasilo Zelena dežela, Kmečki glas, radijski prispevki, spletne strani ...) ter organizirali ogledе dobrih praks in tehnoloških rešitev.

Na podlagi primerjave rezultatov smo na več kmetijah predlagali, kateri načrt proizvodnje bo najugodnejši za izrabo proizvodnih zmogljivosti in bo zagotavljal najoptimalnejši dohodek ter zaposlitev

družinskim članom. Načrtovanje gospodarjenja spremljamo s pomočjo preizkušenih orodij, ki delujejo na osnovi pokritij, FADN rezultatov ali dvostavnega knjigovodstva. Na kmetijah vedno raziščemo možnosti in priložnosti za preusmeritev, bodisi preusmeritev v ekološko kmetovanje ali v razvoj kate-re od dopolnilnih dejavnosti. Kmetovalce vseskozi tudi obveščamo o ukrepih, ki vzpodbujajo konkurenčnost, o možnostih tehnoloških posodobitev, inovacijah, tržni usmerjenosti in podjetništvu ter jih spodbujamo k povezovanju, skupnemu nastopanju na trgu in povezovanju v skupine proizvajalcev.

Na področju investicij in posodabljanj kmetijskih gospodarstev smo pripravljali predloge in vsebine glede zagotavljanja pogojev ter pridobivanja gradbenih dovoljenj in pojasnjevali vsebine v povezavi s posodobitvami kmetijskih objektov ali prilagoditvijo na podnebne spremembe. Kmetije smo obravnavali celostno, jim predstavili možnosti oziroma jim pomagali poiskati najprimernejše vire za financiranje predvidenih naložb.

Nudili smo pomoč pri tolmačenju kmetijskih in s kmetijstvom povezanih predpisov s področij: informacije o Pravilniku o Registru kmetijskih gospodarstev, določbah Zakona o kmetijstvu, Zakona o gospodarskih družbah, možnostih glede vodenja računovodstva in vrednotenja poslovnega izida ter o možnostih ustanavljanja različnih pravnoorganizacijskih oblik delovanja na kmetijah. Sodelovali smo pri pripravi Uredbe o dopolnitvi uredbe o pomoči ob nepredvidljivih dogodkih v kmetijstvu ter svetovali kmetom glede uveljavljanja finančne pomoči ob smrti, invalidnosti ali nezmožnost za delo v letu 2021 in finančne pomoči za nadomestilo škode zaradi požara ali strele na kmetijskem gospodarstvu v letu 2021.

V letu 2021 smo dali poudarek tudi digitalnemu razvoju na področju načrtovanja na kmetijah, še zlasti razvoju (urejanje kalkulacij) in uporabi digitalnega orodja Farm Manager. S pomočjo Farm Managerja smo na posameznih kmetijah predlagali izbiro optimalne proizvodne kombinacije oziroma program sanacije obstoječega stanja. Opravili smo tudi številne izračune v okviru načrtovanja proizvodnje na kmetiji za potrebe kandidiranja na razpisih pri poslovnih bankah in ribniškem skladu. Kot posebej učinkovita so se izkazala usposabljanja z uporabo Farm Managerja na panožnih krožkih v okviru živinoreje. Preko finančnih sredstev projekta FAIRshare (Horizon 2020) v delo JSKS uvajamo tudi digitalno orodje SMT (Strategic Management Tool) v podporo pri širjenju strateškega načina razmišljanja v kmetijstvu. S pomočjo orodja SMT bodo svetovalci še učinkoviteje pomagali kmetom pri pripravi dolgoročnih strateških razvojnih načrtov kmetij.

2.2 Diverzifikacija gospodarskih dejavnosti kmetijskih gospodarstev ter uvajanja, razvoj in izvajanje dopolnilnih dejavnosti na kmetijah

2.2.1 DIVERZIFIKACIJA – DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI

Izvedene aktivnosti

Na zborničnem uradu smo v letu 2021 pričeli s splošnim usposabljanjem kmetov/kmetice in svetovalcev preko spletne aplikacije. Odločitev se je izkazala kot učinkovito orodje dela. Preko 2000 slušateljem smo podali naslednje vsebine:

- Zorenje govedine in sodobni načini priprave govedine, predstavitev Združenja predelovalcev mesa na kmetijah in primerov dobrih praks v predelavi mesa.
- Predelava vodnih organizmov, predstavitev Združenja ribogojcev in primerov dobrih praks.
- Inovativno v predelavi vrtnin in poljščin s primeri dobrih praks in Pomen, namen in prednosti povezovanja in združevanja.
- Storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo, predstavitev dobre prakse in delovanja strojnih krožkov.
- Turizem na kmetiji/gostinstvo: avtentičnost, predstavitev ZTKS in primerov dobrih praks v gostinski in negostinski turistični dejavnosti na kmetiji.
- Zelišča, začimbe – od bilke do denarja s primeri pozitivnih praks in Kaj je inovativnost oziroma pot h kreativnosti.
- Socialna varnost kmetov/kmetice (zdravstvo, pokojninsko, invalidsko, starševsko varstvo), pravice iz javnih sredstev za kmete, varnost in zdravje pri delu.
- Kam z viški mleka na kmetijah.
- Na kaj moram biti pozoren pri prihodu inšpektorja na kmetijo.
- Dvodnevni posvet o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji.

Izvedli smo tudi promocijsko strokovno pospeševalno akcijo S kmetije za Vas za leto 2022 in podelitev priznanj za leto 2021.

Za ohranitev nesnovne kulturne dediščine smo v letu 2021 zbrali, opisali in prikazali uporabo avtohtonih slovenskih začimb v tradicionalnih kulinaričnih dobrotah slovenskih kmetij.

Poleg rednega izvajanja najzahtevnejših osebnih svetovanj v vseh desetih skupinah dopolnilnih dejavnosti na kmetiji in koordinacije celotne službe na terenu smo veliko skrb posvetili pripravi predlogov pripomb in dopolnitev zakonskim aktom s prizadevanjem, da bi kmetom in kmetijstvu postale te poslovne priložnosti bolj prijazne, vzdržne in zanimive s čim manjšimi obremenitvami. Prav področje

dopolnilnih dejavnosti na kmetiji je Z RAZLOGOM umeščeno v zakonodajo z nekaterimi odstopanji od drugih registriranih poslov in za ohranitev tega smo si v letu 2021 zelo prizadevali. Še več. Podali smo tudi številne predloge, kako tovrstni poslovni model izboljšati. Strokovno pomoč in prizadevanja za ureditev skladnosti predpisov smo nudili tudi za in v postopkih kandidatur posameznih kmetij na razpise 4.2, 6.4. in 16.9. Za svetovalce, ki delujejo na področju KD in DD, smo pripravili predstavitev s pregledom normativne ureditve DDK v Italiji.

Aktivno smo sodelovali pri izvedbi ocenjevanj in prireditve Dobrote slovenskih kmetij, bili sogovorniki ali referenti na okroglih mizah, pripravili prispevke k štirim projektom: SHERPA, Seneno meso, ne-Moč podeželja in JN demonstracijske delavnice. Kot strokovni tajnik je bila nudena pomoč SO DDK in SO socialna varnost kmetov in kmetic. Kot člani smo aktivno sodelovali tudi v Svetu za ženske na podeželju, delovni skupini SRIP hrana in področnih odborih na CPI. Skupaj s skupnimi specialisti za področje DDK smo pripravili knjigo Avtohtone začimbe in njih tradicionalna uporaba, ki je trenutno le v elektronski obliki. Kot skupni prispevek smo pripravili tudi predloge in dopolnitve SN SKP in ROAD MAP za turizem ter metriko razvoja DDK, vključujoč socialne kazalnike, ki so povezani s cilji blagovne znamke DSK. S prispevki na temo DDK smo sodelovali na Radiu Ognjišče, RTV SLO in v Zeleni deželi. Ostali del nalog, ki je potekal na ZU direktno za kmete/kmetice in nosilce DDK, se je nanašal na reševanje težjih vprašanj v povezavi z epidemijo covid-19 in tudi kot pomoč pri razjasnjevanju razpisnih zahtev za podukrepa 6.4 in 4.2 v zvezi z gradbeno zakonodajo, uporabnim dovoljenjem in dovoljenjem za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji ter urejevanje davčnega nevtralnega prenosa dejavnosti na novega nosilca. Številni nosilci DDK so se na ZU obrnili tudi z osnovnimi vprašanji za posamične vrste DDK, socialno varnost, varnost in zdravje pri delu, davčno obravnavo, odpadno embalažo in s prošnjo za svetovanje glede pričetka izvajanja oziroma odločanje za nove poslovne priložnosti.

Sodelavke in svetovalci za področje dopolnilnih dejavnosti so svetovali o aktualnih situacijah in ukrepih, povezanih z epidemijo covid-19 in kmetovanjem, s poudarkom na uveljavljanju pravic, povezanih s tem, svetovali zaradi prekinjenih dobav javnim zavodom, o zaščitnih ukrepih pri direktni prodaji in izvajanju obveznih individualnih testov za prodajo na tržnici. Obveščali so nosilce dopolnilnih dejavnosti o sektorski pomoči v kmetijstvu ter jim pomagali pri izpolnjevanju zahtevka (Odlok o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka nosilcem dopolnilnih dejavnosti na kmetiji zaradi posledic drugega vala epidemije covid-19). Nosilcem DDK, ki so za-

varovani za socialno varnost kot »kmetje«, so dali ustrezne informacije o možnostih uveljavljanja pravice do univerzalnega temeljnega dohodka. Ne glede na stanje covid-19 so obveščanja in svetovanja, povezana z določili Uredbe o dopolnilnih dejavnostih ter v zvezi z vključitvijo v pokojninsko in invalidsko zavarovanje iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti, opravljanja dopolnilne dejavnosti na kmetiji, spremembe nosilca DDK in pogojev za posamezno vrsto DDK, ki so urejeni v drugih predpisih, davčnih in knjigovodskih zahtevah, oblikovanju cen in ponudb, potekala nemoteno pretežno preko telefona ali spletnih aplikacij.

Svetovali so pri vodenju evidenc, izdelavi deklaracije za izdelke, označevanju izdelkov, označevanju alergenov v izdelkih, prodaji ekoloških izdelkov in pridelkov, prodaji na tržnici, prodaji v regiomatih, pripravi računov za poslovanje s pravnimi osebami, vodenju evidenc notranjega nadzora pri različnih predelavah in drugih dopolnilnih dejavnostih, razlagi uredbe o odpadni embalaži, usmerjali so kmete pri ureditvi prostorov, prigrasitvi dopolnilne dejavnosti na UE in registraciji predelovalnih obratov UVHVVR. Svetovalci z licenco NPK so obveščali kandidate o pogojih za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije, jim svetovali skozi postopke za pridobitev certifikata – NPK.

Kmetije s priglasko dopolnilno dejavnostjo so obveščali o rokih za oddajo napovedi dohodka na UE, za trošarino za žganje ter jim svetovali v zvezi s kategorizacijo nastanitvenih obratov, zaposlovanjem na kmetiji in opredelitvijo dela na črno.

Svetovalci za dopolnilne dejavnosti so kmetije spodbujali k prijavi na državno ocenjevanje izdelkov Dobrote Slovenskih kmetij 2021 in tisti, ki imajo opravljeno usposobitev za senzorično ocenjevanje, so sodelovali v komisijah za ocenjevanje izdelkov na Ptuj.

Nosilce dopolnilnih dejavnosti na kmetijah so seznanili z novim, skupnim portalom Dobrote slovenski kmetiji in kako se vključiti vanj.

Svetovalci za dopolnilne dejavnosti na kmetijah so preko spletnega orodja Zoom izvedli tudi številna lokalna usposabljanja, skladna s potrebami in pričakovanji kmetov po posameznih področjih in območjih. Koordinatorji za področje dopolnilnih dejavnosti so poleg redne koordinacije izvajanja nalog po posameznih kmetijsko-gozdarskih zavodih izvajali tudi usklajevanja za težje oziroma problemske zadeve pri razumevanju razsežnostnih področij ali ne dovolj dorečenih situacij. Redno so se udeleževali Zoom sestankov strokovne skupine za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Pomoč so nudili kmetijam pri prijavi na akcijo S kmetije za Vas, se udeležili določenih seminarjev v izvedbi Agrobiznisovega webinarja in Agrobiznisove konference,

pripravljali članke in informacije za lokalne medije. Specialistka za področje predelave mesa na kmetiji je z ZSPM izvedla spletni seminar ABC o HACCP na kmetiji, na katerem je predstavila osnovne zahteve za ureditev prostorov, kadar se kmetje odločijo za dopolnilno dejavnost. Članom združenja predelovalcev mesa na kmetijah je posredovala gradivo v zvezi z masnimi bilancami, zbrala pripombe in jih oblikovala v skupni dopis z namenom zagotavljanja večje možnosti sledenja masnega toka živil glede na njihovo poreklo od dobavitelja do potrošnika. Od kmetij, ki se ukvarjajo s predelavo, je pridobila finančne podatke in pripravila dejanski izračun za pridobitev nadomestila iz naslova predloga Odloka o nadomestilu za izpad dohodka nosilcem dopolnilnih dejavnosti na kmetiji zaradi posledic epidemije covid-19, ki je bil v javni obravnavi. Poleg tega je s kmetijami opravila razgovore o težavah, ki se nanašajo na trg hrane in repromateriala ter zbrala skupne informacije s terena in jih posredovala na KGZS. Poleg tega je pregledala izbor tipa izdelkov za priravo baze pridelkov in izdelkov ter posledično spletnega portala Dobrote slovenskih kmetij in pripravila nov nabor skupin oziroma vrst mesa ter mesnih izdelkov za vzpostavitev baze.

V aprilu je izvedla predstavitev na posvetu na temo zorenja govedine in sodobnih načinov priprave govejega mesa, ki ga je za celo Slovenijo organizirala KGZS. Pripravila je tudi power point predstavitev na temo delovanja Združenja predelovalcev mesa in tako podprla predsednika združenja, ki je to temo predstavil na posvetu. O posvetu je obvestila člane Združenja predelovalcev mesa Slovenije, obvestilo o posvetu pa so svetovalke za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti poslale tudi ostalim kmetom. Zanimiva tema je pritegnila več kot 360 udeležencev. Na njihova vprašanje je Irena Kos odgovarjala v živo, za zainteresirane kmete in svetovalce pa je pripravila tudi povzetek svojega predavanja.

Poleg tega je za kmetije pripravila in izvedla več predavanj: v januarju za kmete z območja KGZS - Zavoda Maribor na temo zorenja govedine in sodobnih načinov priprave govedine, v juniju za kmetije z območja Zgornje Savinjske doline, ki se ukvarjajo s predelavo živil in priravo hrane, na temo zagotavljanja varne hrane ter predavanje o možnosti trženja proizvodov.

Sodelovala je v različnih komisijah za ocenjevanje izdelkov: marca in aprila pri ocenjevanju izdelkov za državno razstavo Dobrote slovenskih kmetij, aprila pri ocenjevanju salam v Bistrici ob Sotli, ki ga je organiziralo tamkajšnje Društvo vinogradnikov in kletarjev, ter maja na prireditvi Kibflajš v Sveti Trojici. V maju se je z več kmetijami pogovarjala o usmrtnosti živali izven klavnice in se na to temo udeležila spletnega sestanka s predstavnicami KGZS, kjer so

skupaj pripravile izhodišča, ki bodo osnova za razgovore na to temo na MKGP.

V maju je poleg tega pripravila vsebine in posnela prispevek o zorenju govedine za kmetijsko oddajo Radia Prlek.

Udeležila se je tudi spletnega sestanka s predstavnicami KGZS v zvezi s pregledom specifikacije za sveže, ohlajeno in zmrznjeno meso drobnice ter mesne izdelke iz mesa drobnice (ovce in koze) izbrana kakovost in pripravila strokovno utemeljene predloge ter pripombe.

V juniju je koordinirala aktivnosti zvezi z organizacijo in izvedbo sestanka članov upravnega odbora (UO) Združenja predelovalcev mesa na kmetijah ter v imenu članov UO posredovala dopis na MKGP in KGZS v zvezi z nezadovoljstvom z ukrepom, ki je omogočil uveljavljanje finančnega nadomestila zaradi izpada dohodka nosilcem dopolnilnih dejavnosti na kmetiji zaradi posledic epidemije covid-19.

Na več kmetijah po Sloveniji si je ogledala stanje na terenu in podala predloge tehnoloških rešitev za gradnjo in ureditev živilskega obrata za potrebe predelave živil.

Kmetom je svetovala v postopku registracije hleva za rejo kokoši nesnic, vpisa v register pakirnih centrov za razvrščanje in označevanje jajc ter odobritve pakirnega centra. Kmetijam je svetovala pri pripravi dokumentacije in vzpostavitvi notranjega nadzora pri zakolu, razseku ter predelavi mesa in prodaji jajc, ki temelji na načelih HACCP.

Preko telefona in elektronske pošte ter z ogledi na terenu je kmetijam svetovala v zvezi z: ureditvijo na osnovi ogledov prostorov za predelavo in prodajo mesa ter za zakol perutnine, kuncev, prašičev, drobnice, gojene divjadi, konjev in goveda. Podala jim je tudi informacije v zvezi z izborom ponudnikov opreme za potrebe zakola in predelave mesa ter iskanjem tehnoloških rešitev, pogoji za prodajo mesnih izdelkov, mleka in jajc, možnostjo ureditve klavnice v obstoječem objektu, pridobitvijo dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti predelava mesa na upravni enoti in vpisa obrata v register na UVHVV, plačevanjem prispevkov iz naslova opravljanja dopolnilne dejavnosti, izborom najugodnejšega načina obdavčitve, vzpostavitvijo notranjih kontrol v obratih za predelavo živil živalskega izvora in pakirnih centrov za jajca ter obratih za predelavo živil rastlinskega izvora, možnostjo prodaje izdelkov z drugih kmetij, izdelavo tehnoloških načrtov za ureditev klavnice in pridobitvijo gradbenega dovoljenja ter uporabnega dovoljenja, ravnanjem z odpadnimi vodami in živalskimi stranskimi proizvodi, vzorčenjem pitne vode, spremljanjem mikrobiološke ustreznosti živil, možnostjo prodaje živil živalskega izvora, proizvedenih v drugem obratu, in obliko registracije tovrstne dejavnosti na Upravi za varno hrano, veterinarstvo

in varstvo rastlin, izborom ustrezne embalaže za živila ter pravilnim deklariranjem aditivov in drugih sestavin v živilih ter izborom čistil za predelovalne obrate, odpravljanjem pomanjkljivosti in neskladij v obratih za predelavo živil živalskega izvora na osnovi ugotovitev pri nadzoru veterinarskih inšpektorjev, možnostjo opravljanja storitev predelave živil živalskega izvora na kmetiji za druge, zaposlovanjem na kmetiji, izboljšanjem tehnologije izdelave mesnin in s tem zmanjšanja napak, ki se pojavijo v procesu zorenja/sušenja, ter zorenjem mesa in označevanjem živil z vsemi potrebnimi informacijami.

Svetovalka specialistka za področje turizma na kmetijah je pripravljala in pošiljala obvestila za turistične kmetije o aktualnih zadevah ter nosilcem turizma na kmetijah z območja cele Slovenije svetovala po telefonu in e-pošti.

Koordinirala je vse aktivnosti v zvezi s težavami turističnih kmetij zaradi ukrepov za preprečevanje širjenja covida-19 (poziv društva ZTKS za ministra MKGP in MGRT v zvezi s 109. členom 6. PKP za vključitev pobude v 8. PKP in priprava izhodišč za sestanek z ministrom na Koroškem 16. januarja 2021). Koordinirala je organizacijo in se udeležila sestankov predstavnikov ZTKS z državnim sekretarjem MKGP ter predstavniki MKGP, državnim sekretarjem MGRT in predstavniki MGRT ter KGZS v začetku aprila.

V obdobju od januarja do aprila je koordinirala in izvedla devet video izobraževanj za nosilce turizma na kmetijah na sledeče teme: Postopek čiščenja sobe in kopalnice ter delavnica o čiščenju sobe in kopalnice z razlago, Priprava pogrinjkov in dekoracije prostorov za goste glede na letne čase s praktičnim prikazom, Dezinfekcija prostorov za goste, Stiliranje za potrebe fotografiranja, Kultura pitja, Pomembnost čajev, nabranih v naravi, v ponudbi na turistični kmetiji, Zelena shema in petzvezdična doživetja, Priprava kalkulacij cen storitev na turistični kmetiji – kako izračunati lastno ceno, Rezervacijski sistem (Bentral) in Trendi digitalnega marketinga v turizmu ter pri komuniciranju preko družbenih omrežij. Za vsa usposabljanja je vsebine uskladila z izvajalci in pridobila ponudbe, po izvedenih usposabljanjih pa je uredila posnetke vseh devetih video delavnic in poskrbela za objavo le-teh na spletnem kanalu YouTube.

Aprila je na spletnem seminarju o turizmu na kmetijah v Sloveniji, ki ga je organizirala KGZS, izvedla predavanje na temo Gostinstvo: avtentičnost in na seminarju ter tudi po zaključku seminarja odgovarjala na vprašanja udeležencev.

S svetovalkami področnih zavodov je sodelovala pri organizaciji srečanja krožka za nosilce turizma na kmetijah v Savinjski ter Podravski regiji, ki je bilo izvedeno v juniju.

Vse mesece je skrbela za komuniciranje z mediji. V

januarju se je z novinarji kmetijske oddaje Ljudje in zemlja dogovorila za snemanje prispevka o novem katalogu turističnih kmetij Slovenije na kmetiji Stergar na Hočkem Pohorju in sodelovala v intervjuju na to temo. V marcu je na kmetiji Urška sodelovala v intervjuju za Radio Maribor ter pripravila pojasnila za Slovensko tiskovno agencijo na temo aktualnega stanja na turističnih kmetijah v Sloveniji. V aprilu je pripravila pojasnila na novinarska vprašanja za Žurnal 24, v maju pa je pripravila pojasnila za Večer in Delo na temo stanja na turističnih kmetijah v Sloveniji. S predstavnico MKGP je maja usklajevala tudi vsebine za direktno sporočilo portala Naša super hrana na temo turizem na ekoloških kmetijah.

Koordinirala je sodelovanje Združenja turističnih kmetij Slovenije z dvema destinacijskima organizacijama, Sašo regijo in Zavodom za kulturo, turizem in šport Murska Sobota, načrtovala skupne promocijske aktivnosti ter urejala dogovor o sodelovanju. V povezavi z ukrepi in na prošnjo MKGP je v januarju izdelala analizo prihodkov na turističnih kmetijah v letih 2019 in 2020 ter analizo poslala na MKGP za potrebe sektorske pomoči po 116. členu PKP 6.

Koordinirala je pripravo pripomb Združenja turističnih kmetij Slovenije na osnutek Interventnega zakona za gostinstvo (pregled 2. osnutka, usklajevanje s člani UO ZTKS ter priprava in pošiljanje pripomb ter komentarjev na MKGP).

Koordinirala je pripravo pripomb Združenja turističnih kmetij Slovenije na osnutek Zakona za gostinstvo (pregled nove verzije osnutka, usklajevanje s člani UO ZTKS ter priprava in pošiljanje pripomb ter komentarjev na MGRT in MKGP).

Prav tako je koordinirala priprave pripomb ZTKS na osnutek Odloka o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka nosilcem dopolnilnih dejavnosti na kmetiji zaradi posledic drugega vala epidemije covida-19 za obdobje od 1. februarja 2021 do 30. aprila 2021 (pregled osnutka, usklajevanje osnutka s člani UO ZTKS ter s sodelavkami KGZS -Zavoda Celje, in priprava ter pošiljanje pripomb in komentarjev na MKGP).

Koordinirala je tudi prenovu kriterijev za specializirano ponudbo turističnih kmetij z nastanitvijo (znak specializirane ponudbe se podeljuje v okviru KGZS). s področja predelave živil rastlinskega izvora - glede zahtev za pridelave in predelave sadja, vrtnin in zelišč glede registracije dopolnilne dejavnosti, glede pogojev in zahtev glede lokacije graditve objekta za predelavo, zahteve za ureditev prostorov za predelavo, glede osnov in pogojev za trženje izdelkov s kmetij,

Urejala je vsebine na osrednji spletni strani turističnih kmetij www.turisticnekmjetije (urejanje opisov kmetij v petih tujih jezikih ter fotografij kmetij) in skrbela za nadgradnjo z novimi vsebinami ter urejala

vsebine na spletnem socialnem omrežju Facebook za turistične kmetije v Sloveniji (@FarmstaySlovenia) v slovenskem jeziku ter na Instagramu (#farmstaySlovenia).

Svetovalec specialist za predelavo sadja

- svetovanje na področju predelave živil rastlinskega izvora glede zahtev za pridelavo in predelavo sadja, vrtnin in zelišč glede registracije dopolnilne dejavnosti, glede pogojev in zahtev glede lokacije graditve objekta za predelavo, zahteve za ureditev prostorov za predelavo, glede osnov in pogojev za trženje izdelkov s kmetij,
- s področja storitev svetovanja in usposabljanja na kmetiji in navedba vseh SKD šifer navedenih dejavnosti in priprava gradiv za svetovanje,
- s področja storitev in izdelave tradicionalnih izdelkov na kmetiji,
- članki in prispevki, objavljeni v medijih (časopisi, radio, televizija, splet).
- Predavanja, demonstracij, delavnice, spletni seminarji: Sodobni pristopi trženja pridelkov in izdelkov ter sodobni pristopi oglaševanja, zakaj pijemo najboljši jabolčni sok? (webinar),...

Svetovalka specialistka za predelavo mleka

Na področju predelave smo izvedli 181 osebnih svetovanj, 22 delavnic in predavanj, 41 navodil in prispevkov, 17 sestankov strokovnih skupin in za štiri kmetije tudi tehnološke načrte ureditve prostorov.

Svetovalka specialistka za predelavo poljščin

Na področju predelave živil rastlinskega izvora smo izvedli 259 osebnih svetovanj, 10 delavnic, objavili 14 prispevkov in navodil, izvedli 11 sestankov strokovnih skupin za področje predelave vrtnin in poljščin.

2.3 Ekonomsko, davčno svetovanje, FADN

2.3.1 EKONOMSKO, DAVČNO SVETOVANJE, FADN

Izvedene aktivnosti

Na področju ekonomskega in davčnega svetovanja smo izvajali številne aktivnosti, s katerimi smo osebno svetovali na podlagi empiričnih podatkov kmetij posameznim kmetijam in jih usposabljali za strateško načrtovanje.

Razvijali in posodobljali smo kalkulacije v okviru Sistema Farm Managerja kot osnove za strateško načrtovanje proizvodnje na kmetijah in uvažali uporabo Farm Managerja na kmetijah.

Kmete smo obveščali o ekonomičnosti posameznih proizvodnih usmeritev, pri čemer smo uporabljali različne načine za širjenje znanj (letaki, brošure, priročnik, uporaba spletne strani za obveščanje, uporaba socialnih omrežij za izobraževanje in promocijo predvsem za mlajše gospodarje na kmetijah).

Izdelovali in posodobljali smo kalkulacije za potrebe izračunov ekonomike poslovanja, ukrepov SKP (po-

ročila za PRP, izpolnjevanje RC, prijava na ribniški sklad, izračuni status kmeta ...).

Svetovali smo glede interventnih ukrepov za kmetijstvo zaradi epidemije covid-19.

Obveščali in svetovali smo glede pogojev prijave in nudili pomoč pri pripravi vlog na Slovenski regionalno razvojni sklad.

Svetovali smo preko telefona, elektronske pošte, spletnih aplikacij, v pisarni (ob upoštevanju preventivnih ukrepov zaradi razglašene epidemije covid-19) in na terenu. Organizirali in izvajali smo empirično podprte panožne krožke, predavanja in delavnice. Organizirali smo ogled dobre prakse in ostale ekskurzije po Sloveniji in v tujini.

Glede davčnega optimiranja smo kmetijam zagotavljali ustrezno obveščenost in orodja, da lahko izberejo najugodnejši način ugotavljanja davčne osnove in uveljavljajo davčne ugodnosti. Obveščali smo kmete o davčnih obremenitvah in optimizaciji davčnih obremenitev ter jim osebno svetovali glede možnih načinov obdavčitve kmetijske dejavnosti, svetovali smo glede priglasitve načina obdavčitve na FURS (na podlagi normiranih odhodkov), glede sistema davka na dodano vrednost, pavšalnega nadomestila, davčnega potrjevanja računov, trošarin in pojasnjevali glede vsebin prejetih odločb o dohodku iz OKGD.

Prav tako smo kmetije seznanjali s smiselnostjo prostovoljnega vstopa v sistem DDV-ja in posledicami takšne odločitve. Svetovali smo tudi glede možnih načinov obdavčitve in vodenja knjigovodstva za dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

Objavili smo številne članke in prispevke objavljali v medijih (časopisi, radio, televizija, splet): Aktualno glede dopolnilnih dejavnosti na kmetiji (obračun akontacije dohodnine, obračun pavšalnega nadomestila za leto 2020).

Sodelovali smo na sestankih strokovnih skupin za področje ekonomike, davčnega svetovanja in FADN v okviru KGZS, MKGP in strokovnih skupin na zavodih, sodelovali s strokovnjaki za področje ekonomike, davčnega svetovanja in FADN z MKGP, ARSKTRP, KIS, FKBM in BF.

2.4 Kratke verige, sheme kakovosti in promocija

2.4.1 SPODBUJANJE POVEZOVANJA PRIDELOVALCEV

Izvedene aktivnosti

Svetovali smo o aktualnih situacijah in ukrepih, ki se tičejo epidemije COVID-19 in kmetovanja, s poudarkom na uveljavljanju pravic povezanih s tem, nasvetih zaradi prekinjenih dobav javnim zavodom, zaščitnimi ukrepi pri neposredni prodaji, izvajanjem obveznih individualnih testov za prodajo na trži-

ci. Obveščali smo nosilce dopolnilnih dejavnosti o sektorski pomoči v kmetijstvu ter jim pomagale pri izpolnjevanju zahtevka (Odlok o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka nosilcem dopolnilnih dejavnosti na kmetiji zaradi posledic drugega vala epidemije COVID-19). Svetovali v zvezi z vstopom v shemo Izbrana kakovost in vpisom v katalog živil za javno potrošnjo. Poudarek je bil na reševanju težav kmetov, ki dobavljajo v javne ustanove ter na svetovanju direktne prodaje.

Kmetom smo tudi pojasnjevali način plačevanja prispevka za promocijo pri posameznih sektorjih (mleko, meso, sadje). Združenju hmeljarjev smo svetovali tudi glede izvedbe notranje ter zunanje kontrole, ter glede priprave dokumentacije za te presoje za ZGO Štajerski hmelj. Sodelovali smo pri vsakotnem postopku certificiranja zgornje savinjskega želodca, tako v notranji kot tudi zunanji kontroli. Sodelovale pri organizaciji 3. borze lokalnih živil, v Termi v Laškem, katere namen je bil okrepiti lokalno prehransko samooskrbo, kratke dobavne verige in kolektivno blagovno znamko Okusiti Laško.

Svetovanje s področja neposredne prodaje s kmetije in drugih kmetij, priprave izdelkov za trg za vključitev v shemo Izbrana kakovost, sadje, goveje meso, mleko, prašičje meso, glede sodelovanja v shemah kakovosti in glede pomoč pri izpolnjevanju obveznosti in oddaji »prp poročila« iz naslova podukrepa 3.1 Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti ter osnovno pomoč pri javljanju na javne razpise oz. kako tržiti živila.

Sodelovali smo pri strokovnih vsebinah pri izvajanju spremljevalnih vsebin Šolske sheme na različnih lokacijah po vsebinah pridelave, predelave sadja, zelenjave, mleka, medu, bučnega olja in drugih. Pripravljali smo program za področje distribucije lokalne, ekološke in biodinamične hrane v javne zavode.

Aktivno smo sodelovali na sestankih: lokalnega projektnega sodelovanja z zavodom Kocljevina, Prosenjakovci, z Radensko smo začeli snovati lokalni projekt, preko katerega bi sodelovali in povezali lastnike lokalnih kmetijsko obdelovalnih površin in lokalne skupnosti pod sloganom Lokalno je obetavno, za poročilo RRP za Pomurje – Sinergija smo pripravili podatke glede kazalnikov s področja preskrbe z zdravo, ekološko pridelano hrano, za dogodek Dobrote slovenskih kmetij smo pripravili in zbrali izdelke ter jih dostavili na KGZ Ptuj, tudi za ocenjevanje proizvodov v Varaždinu, aktivno sodelovali pri aktivnostih in oblikovanju Strategije za manj izgub in zavržene hrane, ekološke kmetije smo seznanili in spodbudili k predstavitvi svoje lokalne ponudbe na spletnem zemljevidu.

Izvedli smo spletne dogodke in predavanja na temo zdrave, polnovredne, lokalno pridelane ekološke in biodinamične hrane ter posta za Društvo za biodinamično gospodarjenje Ajda Štajerska, ustano-

vili gospodarsko interesno združenje pridelovalcev krompirja, organizaciji in izvedbi ocenjevanja izdelkov iz akvakulture, katerega se je udeležilo kar nekaj proizvajalcev, aktivnosti ob "tradicionalnem slovenskem zajtrku", prispevki v lokalnih medijih, pri vzpostavitvi sodelovanja med skupinami kmetov in javnimi zavodi pri dobavi hrane.

S pomočjo medijev in kot info točke smo obveščali in ozaveščali širšo javnost (potrošnike) o pomenu shem višjih kakovosti in o varnosti, ki jih ti izdelki jamčijo, še zlasti pomembno je bilo obveščanje glede novo uvedene sheme Izbrana kakovost Slovenije, svetovali pri izdelavi vlog in ostalih postopkov za pridobitev znaka kakovosti.

Glede dobave lokalno pridelane hrane smo se srečali s predstavniki Mestnih občin in z nekaterimi drugimi predstavniki šol in vrtcev, kot tudi pridelovalci, da smo analizirali trenutno stanje v javnih zavodih, stanje in zmožnosti na dobaviteljskih kmetijah in si zadali cilj, kako izboljšati povezovanje med deležniki pa tudi izvedli spremljevalne vsebin Šolske sheme na različnih lokacijah po vsebinah pridelave, pridelave sadja, zelenjave, mleka, medu, oljčnega in bučnega olja. V cilju pospeševanja direktne prodaje pridelovalcev smo veliko navora vložili v ohranitev možnosti prodaje domačih pridelkov na stojnicah – tržnicah, ki nimajo predpisanega tržnega reda.

Povezali smo se s partnerji iz Makedonije ter skupaj sestavili projektno dokumentacijo za mednarodni projekt Erasmus+ na temo strategije vzpostavitve in implementacije kratkih dobavnih verig od vil do vilic; ERASMUS+ F2F MS TEAMS Meeting: projekt Broader International Coalition for successful implementation of Farm to Fork Strategy - BINC-F2F, ki smo jo nato oddali in prijavi projekt kot vodilni partner. Kar nekaj projektov LAS s področja Gorenjske se je ukvarjalo z uvajanjem kratkih verig (Jem lokalno, jem boljše, Odprta vrata kmetij, Marejne, Znanje – dodana vrednost podeželja, ...) in svetovalci so pri teh projektih aktivno sodelovali. Aktivno smo dopolnjevali »Seznam ponudnikov domače hrane s kmetij Podravja« in ga objavljali na različnih spletnih straneh in socialnih medijih. Kmetije smo spodbujali, da se predstavijo na zemljevidu lokalnih ponudnikov na spletni strani Naša super hrana.

2.5 Izvajanje Programa razvoja podeželja 2014–2020

2.5.1 POMOČ PRI PRIPRAVI VLOG, ZAHTEVKOV IN POROČIL O DOSEGANJU CILJEV IZ NASLOVA IZVAJANJA PODUKREPOV 6.1 IN 6.3 IZ PRP 2014–2020

Izvedene aktivnosti

Na nalogi 2.5 Izvajanje Programa razvoja podeželja 2014–2020 se je število svetovanj izjemno povečalo. Razlogi za to so naslednji:

- Nadpovprečno veliko število objavljenih razpisov v letu 2021 iz PRP 2014–2020 (2022).
- Povečan obseg osebnega svetovanja upravičencem 1. JR 6.3 pri pripravi zahtevka za izplačilo drugega obroka sredstev.
- Povečan obseg osebnega svetovanja upravičencem iz 2. JR pri pripravi vloge.
- Povečan obseg osebnega svetovanja pri pripravi PRP letnih poročil, ki jih je iz leta v leto več in so vsebinsko dokaj zahtevna.
- V letu 2021 je bilo zaključenih veliko investicij in pripravljenih več zahtevkov, kot smo načrtovali.

2.5.1 POMOČ PRI PRIPRAVI VLOG, ZAHTEVKOV IN POROČIL O DOSEGANJU CILJEV IZ NASLOVA IZVAJANJA PODUKREPOV 6.1 IN 6.3 IZ PRP 2014–2020

Izvedene aktivnosti

V podporo uspešni izvedbi javnega razpisa 6.1 Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete za leto 2021 (PRP 2014–2020) smo predstavljali razpis širši javnosti in potencialnim vlagateljem ter jih obveščali in jim osebno svetovali glede pogojev za prijavo na razpis in izpolnjevanja obveznosti po prejeti pozitivni odločbi (oziroma v času izvajanja poslovnega načrta). Mladim prevzemnikom, ki so že prejeli pozitivne odločbe, smo svetovali pri pripravi poročila o doseganju ciljev in izpolnjevanja obveznosti o izplačilu drugega obroka sredstev. Pripravili smo tudi webinar delavnice na to tematiko, objavljali članke in druga strokovna gradiva. Zaradi upoštevanja preventivnih ukrepov in razglasene epidemije covida-19 so vsa usposabljanja, delavnice in obveščanja potekali večinoma preko Zoom-a.

Za upravičence podukrepa 6.3 Pomoč za zagon dejavnosti za majhne kmetije (1. in 2. JR) smo izvedli številna svetovanja na področju ohranjanja proizvodnih kapacitet, realizacije ciljev iz poslovnega načrta ter priprave zahtevka za izplačilo drugega obroka sredstev.

Promovirali smo tretji javni razpis Pomoč za zagon dejavnosti za majhne kmetije, pripravili predstavitev za kmetijske svetovalce in ga predstavljali v različnih medijih. Osebno smo svetovali kmetom in kmetijskim svetovalcem glede razpisnih pogojev ter pri pripravi vloge. Za KGZS info točke smo organizirali spletno predstavitev sedmega Javnega razpisa za poukrep 6.1, le-te pa so izvedle spletne predstavitve v okviru kmetijsko-gozdarskih zavodov.

Poskrbeli smo za strokovno usposobljenost kmetijskih svetovalcev na področju izvajanja podukrepov 6.1 in 6.3 ter tudi za njih organizirali usposabljanja iz vsebin aktualnih javnih razpisov, obveznosti po prejemu pozitivne odločbe in pripravi zahtevkov.

Sodelovali smo pri pripravi intervencije za mlade kmete za naslednje programsko obdobje.

V prvi polovici leta smo se seznanili s kazalnikom SO in skupaj s kmetijskim ministrstvom naredili številne analize, katerih cilje je bil ugotoviti, kako primeren je ta kazalnik kot vstopni kriterij za razpise mladih prevzemnikov v naslednjem proračunskem obdobju.

2.5.2 POMOČ PRI PRIPRAVI VLOG, ZAHTEVKOV IN POROČIL O DOSEGANJU CILJEV IZ NASLOVA IZVAJANJA NALOŽBENIH PODUKREPOV

Izvedene aktivnosti

Dinamika javnih razpisov za investicijske ukrepe Programa razvoja podeželja 2014–2020 je bila v letu 2021 izjemno zgoščena. Zanimanje potencialnih upravičencev in širše javnosti je bilo ogromno, saj so kmetje razpise dolgo pričakovali.

Pripravili smo predstavitve za vse objavljene javne razpise: 4.1 Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva za leto 2020, Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva za leto 2021; štiri operacije: operacija Naložbe za izboljšanje splošne učinkovitosti in trajnosti kmetijskih gospodarstev, namenjene prilagoditvi kmetijskih gospodarstev na podnebne spremembe – 18. in 19. JR in Naložbe za izboljšanje splošne učinkovitosti in trajnosti kmetijskih gospodarstev – za naložbe ekoloških kmetij in za naložbe na gorskih kmetijah (20. in 21. JR), 2. javni razpis za podukrep 6.4 Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, dva javna razpisa s področja gozdarstva – podukrep 8.6: Javni razpis za operacijo naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa, Javni razpis za predindustrijsko predelavo lesa (majhni obseg) ter Javna razpisa podukrepa 4.3: Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva – Izvedba agromelioracije na komasacijskih območjih in Izgradnja namakalnih sistemov z več uporabniki. O novo objavljenih investicijskih razpisih in na temo uspešnega izvajanja PRP podprtih investicij smo objavljali tudi članke ter druga strokovna gradiva na spletnih straneh in v drugih javnih medijih.

Zaradi upoštevanja preventivnih ukrepov in razglašene epidemije covida-19 so vsa usposabljanja, delavnice in obveščanja potekala večinoma preko Zoom-a.

Izvedli smo tudi številna svetovanja glede izpolnjevanja obveznosti po prejeti pozitivni odločbi in o obveznostih po izplačilu sredstev za objavljene javne razpise za prejemnike pozitivnih odločb iz zgoraj navedenih javnih razpisov ter nudili pomoč pri pravi letnih poročil glede izpolnjevanje ekonomskih in drugih meril za zgoraj navedene podukrepe oziroma javne razpise (podukrepi 4.1, 4.2, 6.4, 8.6, 4.3).

Da je delo na tako številnih razpisih potekalo teko-

če, smo poskrbeli tudi za strokovno usposobljenost kmetijskih svetovalcev in tudi za njih organizirali usposabljanja iz vsebin aktualnih javnih razpisov (obveznosti po prejemu pozitivne odločbe, priprava vloge, zahtevkov in letnih poročil).

2.5.3 DODATNE AKTIVNOSTI V ZVEZI Z IZVAJANJEM DRUGIH PRP UKREPOV (SODELOVANJE (PRP UKREP 16), ORGANIZACIJE IN SKUPINE PROIZVAJALCEV (PRP PODUKREP 19.1) TER SHEME KAKOVOSTI (PRP POUKREP 3.1))

Izvedene aktivnosti

Zagotovili smo osebno svetovanje in obveščanje o pogojih na javni razpis iz podukrepa 3.1 Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti in izpolnjevanje pogojev ob vključevanju v ta ukrep.

Potencialnim upravičencem smo nudili svetovanja in jih seznanili s pogoji za registracijo skupine in organizacije proizvajalcev ter možnostjo prijave na podukrep 9.1 Ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju. Sodelovali smo pri promociji projektov iz naslova ukrepa Sodelovanje in širili uporabne rezultate teh projektov med svetovalce in kmete.

Skladno z zahtevami Mreže za razvoj podeželja smo pripravljali primere dobrih praks PRP povezovanja in sodelovanja ter jih uporabljali kot orodje za promocijo PRP ukrepov Sodelovanja.

3 SVETOVANJE IN POMOČ PRI UVELJAVLJANJU UKREPOV KMETIJSKE POLITIKE

3.1 Obveščanje vlagateljev pri izvajanju ukrepov kmetijske politike v okviru zbirne vloge

3.1.1 OBVEŠČANJE VLAGATELJEV PRI IZVAJANJU UKREPOV KMETIJSKE POLITIKE

Izvedene aktivnosti

V okviru te naloge smo svetovali glede izvajanja ukrepov kmetijske politike, in sicer predvsem s področij neposrednih plačil, izvajanja zelene komponente, območij z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost, kmetijsko-okoljsko-podnebne programa, dobrobiti živali, ekološkega kmetovanja in navzkrižne skladnosti.

Na področju uveljavljanja ukrepov skupne kmetijske politike pri zahtevkih za površine in živali smo vlagateljem nudili informacije in pomoč pri vlaganju zahtevkov, dopolnjevanju že vloženih zahtevkov, odstopu od zahtevkov, uveljavljanju in dokazovanju višje sile, pojasnjevanju predpisanih zahtev ter pogojev posameznih ukrepov in obrazložitvah izdanih odločb, ki so jih prejeli. Svetovali smo glede vklju-

čitev v ukrepe kmetijske politike in možnostih za pridobitev sredstev na razpisih na področju obveznosti kmetijskega gospodarstva, ki izhajajo iz predpisanih zahtev ravnanja ter standardov navzkrižne skladnosti, varovanja okolja in narave, ohranjanja kmetijskih zemljišč in podobno. Veliko vprašanj je bilo na temo neposrednih plačil (pridobitev plačilnih pravic, ukrep zelenjadnice – dokazovanje pridelave zelenjadnic, obvezno obdobje pridelovanja zelenjadnic), dobrobiti živali – koprolška analiza pri govedu in drobnici, vrednost plačila za govedo in drobnico, vodenje dnevnika paše ter glede izpolnitve izjave o odgovornosti in upravljanju kmetije.

Svetovali in pojasnjevali smo glede Registra kmetijskih gospodarstev (ustrezno urejanje zadev glede kmetijskih gospodarstev, nosilcev in članov kmetijskih gospodarstev ter pravilne prijave njihovih površin (urejanje GERK-ov), trajnih nasadov itd.), pri čemer je bil pomemben poudarek na pravočasnemu prenosu plačilnih pravic med družinskimi člani ob spremembi nosilca KMG, kjer je v letu 2021 prišlo do spremembe. Svetovali smo tudi s področja izvedenih kontrol na kmetijskih gospodarstvih in pomagali pri ustreznih načinih vodenja zahtevanih evidenc na kmetijah. Kmetovalcem smo pomagali z razlago odločb in obveščanjem glede izplačil.

Za javno obveščanje smo pripravili številne članke za različne tiskane medije in prispevke za radijske postaje, na spletni strani KGZS pa smo pripravljali in sproti ažurirali rubriko »Vse o zbirnih vlogah 2021«, kjer so bile vlagateljem dostopne vse informacije, ki jih potrebujejo za oddajo zbirnih vlog in izvajanje posameznih ukrepov SKP.

Kljub ukrepom za zaježitev epidemije covid-19 smo na kmetijsko-gozdarskih zavodih na daljavo z uporabo portala Zoom izvedli preko 30 predstavi-

tev ukrepov kmetijske politike v povezavi z vnosom zbirnih vlog. Pred začetkom kampanje smo kmetijske svetovalce ponovno seznanili in jih usposobili za vnos zbirnih vlog na daljavo s povezavo svetovalca in vlagatelja preko aplikacije Zoom, ki so ga na nekaterih kmetijsko-gozdarskih zavodih redno izvajali, na nekaterih pa manj. Vnos zbirnih vlog na daljavo poteka dvofazno: v prvi fazi se predpripravi vlogo na daljavo, v drugi fazi pa se v živo izvede le pregled, potrditev in podpis vloge s strani vlagatelja. Tako smo maksimalno skrajšali čas osebnega stika med vlagateljem in svetovalcem. Vnos zbirnih vlog je potekal od 24. februarja 2021 do 31. maja 2021, ko je bil zadnji dan zamudnega roka za oddajo zbirne vloge. Zaradi epidemije je bila pomoč vlagateljem zaradi zaprtja države prekinjena za šest delovnih dni. Zaradi časovnih zamud in zdravstvenih težav na nekaterih lokacijah so lahko kmetijski svetovalci v zamudnem roku zbirni vlogi priložili posebno izjavo, s katero so dokazovali izjemne okoliščine in omogočili kmetom, da ne bodo imeli zmanjšanja plačil zaradi oddaje vloge v zamudnem roku.

3.2 Neposredna plačila – zelena komponenta

3.2.1 NEPOSREDNA PLAČILA – ZELENA KOMPONENTA

Izvedene aktivnosti

Ker je eden od pomembnih ciljev skupne kmetijske politike tudi izboljšanje okoljske učinkovitosti, smo kmetom v okviru neposrednih plačil osebno svetovali s področja izvajanja zelene komponente in usklajevanja kolobarja za posamezne kmetije, predvsem za tiste, ki so vključene v KOPOP ukre-

pe. Kmetom smo predstavili možnosti, ki jih imajo za izpolnjevanje pogojev pri diverzifikaciji kmetijskih rastlin, obdelavi površine z ekološkim pomenom (PEP) in ohranjanju okoljsko občutljivega trajnega travinja v območju Natura 2000. Kmetom smo nudili pomoč pri izračunih deležev kmetijskih površin, ki jih morajo nameniti posameznemu ukrepu zelene komponente, in jim svetovali pri izbiri dovoljenih rastlinskih vrst ter ustreznih sort.

Poleg usposabljanj, ki so potekala pred kampanjo za oddajo zbirnih vlog za leto 2021, in osebnih svetovanj smo kmete na tem področju obveščali tudi z objavami člankov v zborničnem glasilu Zelena dežela ter z radijskimi prispevki. Svetovali tudi v okviru tehnološkega svetovanja. Z izvajanjem te naloge želimo doseči učinkovit prenos znanja do vlagateljev zahtevkov, saj bodo z doslednim izvajanjem zelene komponente pozitivno vplivali na podnebje in okolje.

3.3 Navzkrižna skladnost

3.3.1 NAVZKRIŽNA SKLADNOST

Izvedene aktivnosti

V okviru izvajanja javne službe kmetijskega svetovanja smo izvajali kmetijsko svetovanje iz vsebin navzkrižne skladnosti. Svetovanje smo prilagodili ugotovitvam in priporočilom kontrolne inštitucije, ki je ugotavljala napake v navzkrižni skladnosti. Te napake so tako kot v preteklih letih v največji meri povezane s pomanjkljivim vodenjem evidenc, spo-

štovanjem rokov in podobno. Vzpodbudno pa je, da se število kršitev letno zmanjšuje. Na izvedbo svetovanja je vplivala tudi epidemija covid-19. V letu 2021 ni bilo sprememb zakonodaje oziroma Uredbe o navzkrižni skladnosti, zato na področju prilagoditve Priročnika o navzkrižni skladnosti ni bilo potrebnih aktivnosti. Javna služba kmetijskega svetovanja je tudi član delovne skupine za pogojenost. To je nova intervencija v novi SKP, ki bo nadomestila sedanje navzkrižno skladnost. Sodelovali smo na treh srečanjih delovne skupine. Aktivnosti se prenašajo v leto 2022.

4 SVETOVANJE IN POMOČ PRI ORGANIZACIJI IN DELOVANJU REJSKIH ORGANIZACIJ, ORGANIZACIJ PRIDELOVALCEV IN DRUGIH OBLIK PROIZVODNEGA ZDRUŽEVANJA KMETIJSKIH PRIDELOVALCEV

4.1 Vzpostavljanje lokalnih partnerstev, organizacij proizvajalcev, drugih oblik proizvodnega združevanja in novih oblik združevanja kmetijskih pridelovalcev

4.1.1 ORGANIZACIJE IN SKUPINE PROIZVAJALCEV (V NADALJEVANJU OP-JI IN SP-JI) TER DRUGE OBLIKE POVEZOVANJA

Izvedene aktivnosti

Za vzpostavitev OP-jev in SP-jev ter drugih oblik povezovanja je JSKS tudi v letu 2021 vložila veliko truda, vendar bo kljub vsem velikim dosedanjim pri-

zadevanjem napredek na tem področju pri nespremenjenih zakonodajnih podlagah in pogojih težko doseči.

Pridelovalce smo v okviru različnih delovnih teles, združenj, rejskih organizacij, društev, povezovalnih verig (žitna, zelenjavna) spodbujali k skupni, organizirani pridelavi in trženju. Spodbujali smo jih tudi k sodelovanju in povezovanju v strojnih krožkih ter panožnih društvih. Sodelovali smo na različnih dogodkih, kot so srečanja mladih kmetov, in na sestankih z različnimi strokovnimi inštitucijami, občinami, odbori za kmetijstvo, zadrugami ter upravnimi enotami. Kmetijam smo nudili strokovno pomoč pri razlagi pogojev in zakonskih okvirjev za povezovanje v organizacije proizvajalcev ter skupine proizvajalcev in druge oblike povezovanja kot tudi pri pripravi dokumentov pri morebitnih prijavah na tovrstne razpise. Pripravili smo tri usposabljanja in eno strokovno gradivo na temo povezovanja.

Združenju hmeljarjev Slovenije smo svetovali pri pripravi vloge za priznanje organizacije proizvajalcev. Vloga ni bila pozitivno rešena, ker člani Združenja zaenkrat še niso pripravljene poročati o proizvodnji in trženju. Te zadržke bo treba odpraviti, zato bomo hmeljarje še nadalje spodbujali k povezovanju, jih seznanjali z zahtevami za priznanje organizacij pridelovalcev, jim svetovali pri pripravi vlog in jih seznanjali tudi z dobrimi praksami delujočih organizacij proizvajalcev pri nas in v tujini.

Sodelujemo pri vzpostavitvi skupine proizvajalcev (pravilnik, statut) na Postojnskem. Sodelovali smo pri delovanju Združenja za medsosedsko pomoč ter s predstavniki Zveze strojnih krožkov. Strokovno smo sodelovali na odprtju kmečke tržnice v Divači. Sodelovali smo pri urejanju dokumentacije za konzorcij kraških pridelovalcev.

Zadruzi Jarina in Združenju za integrirano pridelavo zelenjave smo svetovali glede načina organiziranosti in možnosti povezovanja, spodbudili smo sodelovanje med ponudniki ekoloških proizvodov in predstavniki podjetja blagovne znamke »Kralj Matjaž«. Na področju sadjarstva smo spodbujali pridelovalce k skupni, organizirani pridelavi jabolk in strokovno pomagali pri že formalno potrjenih OP-jih (Pohorka). Zagotavljali smo strokovno podporo povezovanju turističnih kmetij v okviru Združenja turističnih kmetij Slovenije in Gospodarskemu interesnemu združenju pridelovalcev krompirja. Udeležili smo se sestanka v povezavi s konopljinimi projekti kot potencialom za nadaljnji razvoj in povezovanje pridelovalcev ter interesnih skupin v tej smeri. Povezali smo se z zavodom Kocljevina v Prosenjakovcih in Inštitutom za trajnostne tehnologije in materiale Cankova na temo izgradnje centra za pridelavo in predelavo industrijske konoplje. Z Radensko smo se povezali in začeli snovati lokalni projekt, preko

katerega bi sodelovali ter povezali lastnike lokalnih kmetijskih obdelovalnih površin in lokalne skupnosti pod sloganom Lokalno je obetavno.

Kmetovalce smo seznanjali z možnostjo predstavitve njihovih pridelkov na spletnem portalu MKGP – Naša super hrana. Aktivno smo se vključevali v delo rejskih organizacij in nekaterih verig povezovanja v smislu strokovne podpore pri pripravi tehnologij pridelave oziroma reje ter tržnih pristopov. Sodelovali smo na sestankih z MKGP na temo ustanovitve SP-jev in OP-jev ter pri pripravi Nacionalne strategije za trajnostne operativne programe v sektorju sadja in zelenjave za OP-je. Svetovali in pomagali smo pri izvajanju aktivnosti v okviru odobrenih projektov iz podukrepa 16.4 Podpora za horizontalno in vertikalno sodelovanje med udeleženci v dobavni verigi za vzpostavitev in razvoj kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov ter za promocijske dejavnosti na lokalni ravni, ki so povezane z razvojem kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov (npr. KZ Sevnica, Evrosad d.o.o., KZ Metlika).

4.1.2 VARNA HRANA

Izvedene aktivnosti

Svetovali smo o aktualnih situacijah in ukrepih glede epidemije covida-19 in pridelave/prodaje varnih živil, o zaščitnih ukrepih pri neposredni prodaji ter izvajanju obveznih individualnih testov za prodajo na tržnici.

Svetovanje na področju varne hrane je potekalo na področju pridelave, predelave in pravilnega skladiščenja: na področju notranjega nadzora in vodenja evidenc za varno hrano smo svetovali in pomagali vzpostaviti sistem notranjega nadzora v predelavi oziroma pripravi hrane za turizem, nosilcem dopolnilnih dejavnosti smo svetovali pri verifikaciji programov dobrih higienskih praks ter v zvezi z vsebino deklaracij in označevanjem alergenov v izdelkih, o označevanju živil, vodenjem evidenc notranjega nadzora, pri pripravi smernic dobre higienske prakse na področju primerne kmetijske pridelave (pridelava in nega vina), dobre higienske prakse na področju skladiščenja (sadje, zelenjava) in predelave kmetijskih pridelkov (dopolnilne dejavnosti na kmetiji). Z analizami smo reševali težave zaradi pojavljanja mikotoksinov in predlagali rešitve več kmetijam, predlagali smo ureditve prostorov za sortiranje kokošjih jajc in izdelali program lastnih kontrol v pakirnem centru za kokošja jajca ter svetovali glede pogojev trženja pridelkov in izdelkov s kmetij z vidika varnosti živil.

Izvedli smo predavanje preko Zoom-a na temo zdrave, polnovredne, lokalno pridelane ekološke in biodinamične hrane ter posta za Društvo za biodinamično gospodarjenje Ajda Štajerska.

Udeležili smo se Zoom seminarja Zorenje govedi-

ne z vidika varnosti živil ter sodobni načini priprave govedine in za Kmečki glas pripravili strokovne vsebine na temo hrane in zdravja v povezavi z biodinamiko. Svetovalce smo usposabljali za senzorično ocenjevanje in ocenjevanja izdelkov iz mleka, sadja ter žganih pijač.

Spodbujali smo zavedanje kupcev glede izvora hrane, da se začnejo spraševati, od kod je določen izdelek, ki ga kupujejo, kakšno je njegovo poreklo ...

4.2 Društva, nevladne organizacije in agrarne skupnosti

4.2.1 DELOVANJE DRUŠTEV, KI DELUJEJO NA PODROČJU KMETIJSTVA, TER SODELOVANJE Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI IN AGRARNIMI SKUPNOSTMI IN IZVEDBA DRŽAVNIH TEKMOVANJ

Izvedene aktivnosti

Na področju strokovnega dela z društvi je JSKS društvom, ki delujejo na področju kmetijstva in podeželja, tudi v letu 2021 pomagala pri izvajanju načrtovanih aktivnosti, seveda pretežno po telefonu oziroma e-pošti. Kmetijski svetovalci so strokovni tajniki številnih strokovnih društev na področju kmetijstva in podeželja (panožna društva, kot npr. sadjarska, vinogradniška, govedorejska, društva rejcev drobnice ..., društva podeželske mladine, društva podeželskih žena ...) in jim predstavljajo ključno strokovno podporo pri izvedbi programa: organizaciji izobraževanj, strokovnih ekskurzij, razstav, ocenjevanj in prireditvev. Društvom so kmetijski svetovalci pomagali pri pripravi vlog za občinske razpise in izvedbi občnih

zborov. Kmetijski svetovalci pomagajo pri delovanju agrarnih in pašnih skupnosti. V letu 2021 so zabeležili povečan obseg zaradi odzivov na zakonodajo s tega področja, veliko dela je bilo povezanega z organizacijo paše, prodajo izdelkov na planinah, ki so v lasti agrarnih in pašnih skupnosti, ter zaposlovanjem delovne sile na planini. Svetovalka specialista za turizem na kmetijah je koordinirala pripravo vloge za Združenje turističnih kmetij Slovenije za javni razpis MKGP za ukrep 3. JSKS je sodelovala pri izvedbi raznih prireditvev, na katerih so ocenjevali izdelke slovenskih kmetij (Dobrote slovenskih kmetij, četrto državno ocenjevanje vin ... in druge prireditve z ocenjevanji), obveščali potrošnike in promovirali izvajanja informiranja in promocije potrošnikov, enotne predstavitve in nastopa na trgu. Za društvena glasila in biltene je JSKS pripravljala strokovne članke.

Na Sektorju za kmetijsko svetovanje je potekalo sodelovanje z organi Kmetijsko gozdarske zbornice (strokovni tajniki strokovnih odborov), različnimi zvezami in združenji (npr. priprava statuta in ustanovitvev Združenja rejcev perutnine, sodelovanje z Zvezo društev rejcev drobnice Slovenije, z Zvezo podeželske mladine, Zvezo kmetov Slovenije, Sindikatom kmetov Slovenije in Zadružno zvezo Slovenije). Na področju strokovnega dela z društvi je JSKS pomagala pri izvajanju načrtovanih aktivnosti in se skupaj z njimi zavzemala za ključne interese na področju kmetijstva in podeželja.

V letu 2021 smo tudi posodobili stike kmetijskih svetovalcev, ki delajo z društvi podeželske mladine v Sloveniji, in pripravili skupno delavnico, v kateri smo analizirali dosedanje skupno delo ter naredili

načrte za poglobljeno sodelovanje v prihodnje. Služba sodeluje tudi z ostalimi nevladnimi organizacijam (npr. kmetijskimi zadrugami) in regionalnimi razvojnimi agencijami.

Med pomembnejšimi prireditvenimi je potrebno postaviti regijska in državno tekmovanje iz znanja v kmetijstvu – kviz Mladi in kmetijstvo 2021. V marcu in aprilu so potekala regijska tekmovanja iz znanja v kmetijstvu po vseh slovenskih regijah, na katerih so izbrali ekipe, ki so se uvrstile na državno tekmovanje. Tekmovanja so v glavnem potekala s pomočjo spletne aplikacije Socrative in so obenem predstavljala pomemben preizkus znanja ter izboljšanje izkušenj glede delovanja aplikacije za bodoče državno tekmovanje. Državno tekmovanje je po tradiciji potekalo na tistem področju, od koder je prihajala zadnja zmagovalna ekipa z državnega tekmovanja. Letos smo bili na Ptuj – to je na območju DPM Spodnje Podravje. Državno tekmovanje je bilo organizirano na kombiniran način s pomočjo spletne aplikacije Socrative in je potekalo preko enega računalnika za tri člane posamezne ekipe. Neposreden prenos so omogočala družbena omrežja in lokalna TV Ptuj. Tekmovalo je deset ekip (ena ekipa je morala odpovedati tekmovanje zaradi obolevnosti). Na tekmovanju so bila upoštevana takratna pravila obnašanja in ravnanja v skladu z odlokom NIJZ. Zaradi teh ukrepov ni bilo mogoče izpeljati druženja mladine po tekmovanju in pogostitev vseh je bila opravljena preko »to go« malice. Teme za letošnje tekmovanje so bile: Biodiverziteti, Zadrugištvo, Razvoj lisaste pasme govedu v Sloveniji in Mladinsko delo. Člani komisije so bili iz NIB (Nacionalni inštitut za biologijo), ZZS (Zadružna zveza Slovenije), KGZS – Zavoda Ptuj in ZSPM (Zveza slovenska podeželske mladine). Za potek tekmovanja smo poleg Pravilnika o državnem tekmovanju iz znanj v kmetijstvu morali pripraviti Aneks k Pravilniku, ki je zagotavljal potek kombiniranega tekmovanja na elektronski način in z nekaterimi nujnimi spremembami v pravilih, ki so se morala prilagajati izbrani spletni aplikaciji. Navijači in ostali gledalci so lahko tekmovanje spremljali preko neposrednih prenosov na družbenih omrežjih in lokalne TV Ptuj. Tekmovanje spremljajo povabljeni gostje, kulturni program ob odprtju in vmesne točke med posameznimi krogi tekmovanja, pripravljene nagrade za vse ekipe in še posebne nagrade za zmagovalce. Glede na medijsko odmevnost tekmovanja so člani DPM Spodnje Podravje pripravili tudi tržnico v preddverju Šolskega centra Ptuj, kjer so bile vidne pestrost ponudbe njihovih domačij in kakovost ter dovršenost embalaže in način prodaje posamezne kmetije.

Letošnji izbor Inovativni mladi kmet 2021 je vključeval novost, da je poleg izbora tradicionalnega inovativnega mladega kmeta vključil še izbor novega

pristopnika v kmetijstvu. Za takšen razpis smo morali prilagoditi Pravilnik in razpisne pogoje, ki omogočajo razločevanje med obema prijavama. Vse kandidate, ki so se prijavili na razpis, smo po končanem razpisu obiskali, v jesenskem času pa izbrali kandidata za podelitev naziva. Dogodek se je zgodil v predsedniški palači.

V letu 2021 smo delali na Akcijskem načrtu za mlade kmete ter pripravljali Akcijski načrt za mlade kmete za prihodnjo programsko obdobje in z ZSPM sodelovali na delavnicah Nemoč podeželja.

Organizirali smo tradicionalno srečanje mladih kmetov v sodelovanju z ZSPM in MKGP. Letos je zaradi koronavirusnih razmer potekalo v spletni obliki. Prvi dan smo se dotaknili tržnih verig v kmetijstvu, drugi dan pa so nam predstavili dobre prakse mladih kmetov iz tujine.

4.2.2 SOCIALNO PODJETNIŠTVO

Izvedene aktivnosti

Na področju socialnega podjetništva smo izvedli osebna svetovanja na področju razvoja dejavnosti, ki so pomembne za reševanje določenih družbenih težav, npr. zaposlovanje ljudi, ki imajo omejene možnosti za zaposlitev (invalidi, ranljive skupine), medgeneracijsko sodelovanje, oskrba starejših na kmetijah v skladu s potrebami in razpoložljivimi viri, ki jih narekuje lokalno okolje (ekološko kmetijstvo, permakultura, zeliščarstvo in predelava živil, trajnostni turizem in nega krajine). Bodočim socialnim podjetnikom smo svetovali glede vzpostavitve socialnega podjetja in pomagali pri odločitvah osebam, ki so se odločale o registraciji socialnega podjetja. Na zavodih so se trudili, da bi izboljšali sodelovanje in ustvarjanje kakovostnih delovnih mest za ranljive skupine tudi v kmetijstvu in na podeželju. Žal pobude o nujenju socialnih uslug na kmetijah (varstvo otrok, oskrba starostnikov ...) še niso dobile zakonskih podlag, za njihovo izvajanje pa je na nekaterih območjih veliko zanimanja.

Vstopili smo v stik s Fundacijo Prizma, ki programe in projekte izvaja predvsem na področju kariere in razvoja kompetenc, razvoja človeških virov ter socialnega podjetništva in družbenega inoviranja. Aktivnosti in sodelovanje s Fundacijo bomo nadaljevali s podporo socialnim podjetjem na podeželju.

Sodelovali smo z resornim ministrstvom za področje socialnega podjetništva (MGR) in institucijami, ki delajo na področju socialnega podjetništva, glede aktualnih informacij na tem področju.

Za področje socialnega podjetništva in podjetništva smo namenili čas za razvoj orodja ISM+, ki bo omogočil usmerjeno svetovanje kmetijam in podjetjem tudi na tem področju.

5. SVETOVANJE NA PODROČJU KMETIJSKIH IN S KMETIJSTVOM POVEZANIH PREDPISOV

Izvedene aktivnosti

Pod nalogo svetovanja na področju kmetijskih in s kmetijstvom povezanih predpisov smo strokovno sodelovali z ministrstvi in drugimi državnimi inštitucijami pri pripravi predpisov, ki se nanašajo na kmetijstvo in razvoj podeželja, vključno s predpisi na področju politike varstva narave in okolja ter upravljanja voda. Pripravljali smo pripombe na osnutke predpisov in jih posredovali na pristojna ministrstva ter inštitucije in jih skušali uveljaviti.

V letu 2021 smo veliko časa namenili predlogom rešitev za težave v kmetijstvu zaradi epidemije covid-19 in dajali pripombe ter predloge na vso objavljeno zakonodajo v povezavi z blažitvijo posledic koronavirusne bolezni. S terena smo zbirali težave zaradi posledic epidemije covid-19 in težave z odkupom kmetijskih pridelkov. Te informacije smo tedensko pošiljali na MKGP.

Svetovalce in kmete smo preko e-sestankov in webinarjev obveščali o možnostih uveljavljanja različnih ukrepov interventnih zakonov zaradi epidemije koronavirusa in o davčnih posledicah smo seznanjali z novostmi in obveznostmi, ki jih je prinašala zakonodaja na tem področju; kmete smo obveščali predvsem preko nasvetov na spletni strani KGZS in kmetijsko-gozdarskih zavodov ter preko e-poštne naslovov osebno. Celo obdobje epidemije smo kmete obveščali glede sektorskih pomoči.

Sodelovali smo v strokovnih delovnih skupinah in strokovnih odborih za posamezna področja v kme-

tijstvu. Še posebno so delo JSKS v letu 2021 zaznamovale vsebinske priprave predlogov strateškega načrta o Skupni kmetijski politiki v programskem obdobju 2021–2027. Sestanki so bili sklicani, dokler je bilo to mogoče, v živo, kasneje preko spletnih komunikacijskih orodij. Sodelovali smo pri pripravi intervencijskih shem za podnebje in okolje, kmetijsko-podnebnih okoljskih intervencij, intervencij proizvodno veznih plačil, intervencij za območje z omejenimi dejavnostmi za kmetovanje, intervencij za ekološko kmetovanje, intervencij za prenos znanja in AKIS, intervencij sodelovanja, medgeneracijskega prenosa in mladih kmetov ter intervencij iz vsebin investicijskih. Sodelovali smo pri pripravi finančnih izračunov za potrebne argumentacije zagotavljanja več sredstev za program razvoja podeželja in pripravljali dodatne obrazložitve k izračunom standardnih prihodkov (SO) za različne kmetije glede na to, da bo SO v prihodnjem programskem obdobju postal pomemben ekonomski kazalnik za javne razpise. Redno smo spremljali ukrepe za prihod tujcev v Slovenijo, pridobivali dodatne informacije z Ministrstva za zdravje, veleposlaništva Romunije v Sloveniji in slovenskega veleposlaništva v Romuniji. Hmeljarje smo z elektronsko pošto in SMS sporočili tedensko obveščali glede pogojev prihoda sezone delovne sile iz Romunije in tretjih držav.

Svetovanje s tega področja smo nudili tako kmetijskim svetovalcem kot tudi posameznim kmetom/kmeticam.

V letu 2021 smo obravnavali ter dajali predloge in pripombe na spreminjanje sledeče zakonodaje:

- Uredba IAKS za leto 2021,
- Uredba o shemah neposrednih plačil,
- Uredba o izvajanju ukrepa Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila,
- Uredba o ukrepih kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, ekološko kmetovanje in plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020,
- Uredba o izvajanju ukrepa Naložbe v osnovna sredstva in podukrepa Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdarskih proizvodov iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020,
- Uredba o izvajanju podukrepa Pomoč za zagon dejavnosti, namenjene razvoju majhnih kmetij, iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020,
- Merila javnih razpisov,
- Uredba o izvajanju podukrepa Podpora za širokopasovno infrastrukturo, vključno z njeno vzpostavitvijo, izboljšanjem in razširitvijo, pasivno širokopasovno infrastrukturo ter zagotavljanje dostopa do širokopasovnega interneta in rešitev v zvezi z e-upravo iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020,
- Uredba o pomoči ob nepredvidljivih dogodkih v kmetijstvu,
- Uredba o ukrepu Dobrobit živali iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 v letu 2021,
- Uredba o izvajanju ukrepa odpravljanje zaraščanja na kmetijskih zemljiščih,
- Uredba o gnojenju, pregled Uredbe o izvajanju uredbe (EU) o sredstvih za gnojenje (ter o nacionalnih pravilih za sredstva za gnojenje),
- Zakon o kmetijstvu,
- Zakon o kmetijskih zemljiščih,
- Pravilnik o Registru kmetijskih gospodarstev,
- Zakon o zadrugah,
- Zakon o gostinstvu,
- Gradbeni zakon – kriteriji enostavni in nezahtevni objekti v kmetijstvu, kmetijska pridelava v zavarovanih prostorih,
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost,
- Pravilnik o načinu vračila trošarine za energente, ki se uporabijo za kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo.
- Pravilnik o gnojenju,
- Pravilnik o biovarnosti,
- Zakon o zaščiti živali,
- Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja,
- Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje,
- ANEK,
- Odlok o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka v proizvodnji mesa drobnice zaradi epidemije covida-19,
- Odlok o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka v proizvodnji mesa govedi zaradi epidemije covida-19,
- Odlok o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka v proizvodnji vina zaradi drugega vala epidemije covida-19,
- Odlok o finančnem nadomestilu za izpad dohodka v pridelavi jabolk (priprava gradiv za objavo na spletni strani KGZS),
- Strateški načrt SKP za Slovenijo 2023–2027,
- Sodelovanje/pregled vsebine specifičnih ciljev in predlogov intervencij: SOPO, KOPOP in EK, pogojenost v SN 2023–2027
- Zakon o debirokratizaciji,
- Uredba o ukrepih za odpravo motenj na trgu v vinskem sektorju zaradi pandemije covida-19,
- Uredbe o izvajanju podpornega programa v vinskem sektorju, ki ureja ukrep zelene trgatve v letu 2021,
- Uredba o navzkrižni skladnosti,
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o SKGZ (izhodišča),
- Zakon o ukrepih za odpravo posledic pozebe v kmetijski proizvodnji med 5. in 9. aprilom leta 2021,
- Sklep o vrednostih, potrebnih za ovrednotenje priznanih stroškov prestrukturiranja vinogradov in izpada dohodka v vinskem letu 2021/2022,
- Zakon o gostinstvu in Pravilnik o merilih za določitev obratovalnega časa opravljanja gostinske dejavnosti,
- Odlok o finančnem nadomestilu zaradi izpada dohodka nosilcem dopolnilnih dejavnosti na kmetiji zaradi posledic drugega vala epidemije covida-19,
- Odlok o uveljavljanju temeljnega dohodka zaradi posledic covida-19,
- Odlok o spremembi Odloka o začasni prepovedi ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikom v Republiki Sloveniji,
- Odlok o spremembah določenih odlokov, izdanih na podlagi Zakona o nalezljivih boleznih,
- Priprava predloga dopolnitev ROAD MAP za turizem,
- Priprava predloga pripomb in dopolnitev za status kmeta,
- Priprava predloga pripomb in dopolnitev Zakona o kmetijskih zemljiščih,
- Pregled in priprava gradiva SKP,
- Pregled in priprava predlogov pripomb na speci-

fičen Cilj 10,

- Priprava predloga pripomb in dopolnitev Zakon o varstvu odpadkov,
- Priprava predlogov in pobud glede učinkovitosti masnih bilanc,
- Pregled vseh standardov dobrobiti, varne hrane Uredbe navzkrižne skladnosti,
- Priprava pripomb na Uredbo o shemah kakovosti,
- Priprava navodil glede poročanja o embalaži in izvzetju fizičnih oseb iz sistema,
- 13. sprememba PRP meril za izbor projektov,
- 10. sprememba PRP 2014–2020,
- Spremembe PRP investicijske uredbe,
- Spremembe PRP uredbe za izvajanje podukrepa 6.3,
- Spremembe PRP uredbe za izvajanje podukrepa 6.1,
- Katalog stroškov kmetijske in gozdarske mehanizacije,
- Uredba za ukrep Sodelovanje,
- Uredba o ukrepih kmetijske strukturne politike in kmetijske politike razvoja podeželja,
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o dohodnini (27. december 2021),
- Pravilnik o biovarnosti rejnih živali,
- Pravilnik o masnih bilancah,
- Odlok Pomoč v sektorju prašičereje,
- Zakon o morskem ribištvu ZRM_2,
- EFSA – vprašalnik,
- Odlok Pomoč čebelarjem,
- Nacionalni simboli za varovalna živila,
- Uredba o embalaži ,
- Strategija zavržene hrane in viškov hrane,
- APK_odvoz ŽSP in breme stroškov – zakonodajna opredelitev,
- Derogacije neposredne prodaje EU zakonodaja in odlok covid-19,
- Označevanje živil za preprečevanje nastanka

zavržkov: Consumer research study to identify new ways of expressing date marking that meet consumer's information needs whilst minimising food waste (EU komisija),

- Zakon o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov – priprava izhodišč,
- osnutek Pravilnika o zagotavljanju sledljivosti porekla za sveže, ohlajeno in zamrznjeno goveje, prašičje, ovčje, kozje in perutninsko meso,
- osnutek Odloka o finančni pomoči pri reji prašičev v letu 2021,
- Pravilnik o identifikaciji in registraciji drobnice,
- Pravilnik o merilih za določitev obratovalnega časa opravljanja gostinske dejavnosti,
- Pravilnik o uporabi označbe Slovenija in njenih izpeljank pri označevanju živil,
- Pravilnik o poimenovanju kmetijskih pridelkov in živil z označbo »kmečki« in »domače in izpeljankami,
- Pravilnik o uporabi tradicionalnih poimenovanj za mesne izdelke,
- Pravilnik o kakovosti mleka in mlečnih izdelkov,
- Pravilnik o kakovosti jedilnega rastlinskega olja, jedilne rastlinske masti in majoneze,
- Pravilnik o kakovosti piva,
- Sodelovanje v delovni skupini pri MKGP na temo Pravilnik o kakovosti piva,
- Uredba o dopolnitvi Uredbe o ukrepih kmetijske strukturne politike in kmetijske politike razvoja podeželja,
- Pravilnik mesna poimenovanja,
- Zakon o dolgotrajni oskrbi.

Pri oblikovanju predlogov v novi SKP smo intenzivno sodelovali tudi z drugimi inštitucijami, npr. Združeno zvezo Slovenije in Združenjem pridelovalcev vrtnin pri oblikovanju predlogov SKP na temom kako izboljšati položaj pridelovalcev zelenjave v luči spreminjanja SKP.

DELO SEKTORJA ZA KMETIJSKO SVETOVANJE

Glavne naloge Sektorja za kmetijsko svetovanje, ki so se vključile v program dela KGZS za leto 2020 se nanašajo na koordinacijo dela JSKS, usmerjanje dela svetovalcev, spremljanje, usposabljanje, nadziranje in analiziranje njihovega dela v sklopu JSKS.

Služba kmetijskega svetovanja se izvaja kot javna služba, financirana iz proračuna RS in drugih naolg (javnih naročil in projektov). Strokovno in organizacijsko vodstvo JSKS na področju kmetijskega svetovanja na SKS opravlja 19 strokovnjakov z različnih področij na treh oddelkih.

JSKS je članica mednarodnih organizacij na področju kmetijskega svetovanja: EUFRAS, SEASN in IALB, in se udeležuje sestankov upravnih odborov, seminarjev in konferenc.

Kontakti zaposlenih na sektorju za kmetijsko svetovanje:

<https://www.kgzs.si/kontakti#kmetijsko-svetovanje>

Javna naročila in projekti: <https://www.kgzs.si/kgzs/projekti>

Izvajali smo izobraževanja in delavnice, ter se udeleževali različnih posvetov. Med drugim smo uspeli izvesti posvet JSKS, ki je bil tokrat delno v živo, večina udeležencev pa ga je spremljala preko spleta. Prav tako smo sodelovali pri pripravi državnega kviza Mladi in kmetijstvo.

ODDELEK ZA KMETIJSKO POLITIKO IN RAZVOJ PODEŽELJA

GOSPODARJENJE NA KMETIJAH, KMETIJSKA ZAKONODAJA IN OBDAVČITVE

- V letu 2021 smo svetovali pri ključnih vprašanih gospodarjenja: investicijah, prestrukturiranju in spremembah proizvodnih usmeritev kmetij.

- Uvajali smo nova digitalna orodja za dolgoročno strateško načrtovanje na kmetijah (SMT – Strategic Management Tool). V orodju Farm Manager smo posodabljali obstoječe kalkulacije in dodajali nove, izdelovali načrte proizvodnje in jih primerjali z uspešnostjo obstoječe strukture proizvodnje ter predlagali izbiro optimalne kombinacije na posameznih kmetijah oziroma program sanacije obstoječega stanja.

- Nudili smo pomoč pri tolmačenju zakonodaje s kmetijskih in s kmetijstvom povezanih področij ter svetovali v zvezi z obračuni DDV, prigrisatvijo načina obdavčitve na FURS, uveljavljanjem olajšav in glede davčnega optimiranja na kmetijah.

IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE V KMETIJSTVU

- Izvedba potrjevanj in preverjanj za 187 kandidatov v 25 različnih komisijah NPK.
- Svetovanje in usmerjanje kandidatov o postopkih in možnostih za pridobitev ustrezne izobrazbe ali usposobljenosti, vrednotenja in dokazovanja neformalno in formalno pridobljenih znanj, usmerjanje v dodatna izobraževanja/usposabljanja.
- Svetovanje v zvezi s pridobitvijo Nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK).
- Spremljanje potreb po izobraževalnih programih na področju kmetijstva, priprava podpor novim študijskim programom na področju kmetijstva, pregled programov in predmetnikov kmetijskih šol.
- Sodelovanje pri pripravi novih predlogov poklicnih standardov in katalogov standardov strokovnih znanj in spretnosti ter popravkih, dopolnitvah (revizijah) obstoječih poklicnih standardov in katalogov.

PODPORA INOVACIJAM IN KREPITEV PRENOSA ZNANJA V PRAKSO

- Oblikovanje koncepta in postavitev spletne platforme za svetovanje in izobraževanje kmetijskih svetovalcev ter kmetov na daljavo.
- Seznanitev in usposabljanje iz novih digitalnih orodij, možnosti uporabe le-teh in uporaba določenih orodij v praksi.
- V letni spletni posvet JSKS ter strokovna izobraževanja kmetov smo vključili predstavitev uspešnih domačih in tujih že zaključenih projektov EIP (Evropsko inovativno partnerstvo).
- Z inovativnimi ugotovitvami in dosežki EIP projektov v izvajanju smo preko ogleda dobrih praks seznanjali kmetijske svetovalce ter kmete in tako širili nova znanja ter inovacije v kmetijski praksi.

DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI

- Izvedba devetih strokovnih usposabljanj, katerih se je udeležilo preko 3000 poslušalcev.
- Na dvodnevnem Posvetu o dopolnilnih dejavnostih na kmetijah je bilo prisotnih več kot 400 oseb.
- V akciji S kmetije za vas je sodelovalo 11 kmetij.
- Pripravili smo predloge sprememb in dopolnitev k 25 zakonskim ali podzakonskim predlogom.
- V brošuri smo s skupnimi specialisti zbrali, opisali in prikazali uporabo avtohtonih slovenskih začimb v tradicionalnih kulinarčnih dobrotah slovenskih kmetij.
- Osebo svetovanje kmetom v najzahtevnejših in večplastnih vprašanih smo izvedli za več kot 300 kmetij.
- V medijih smo bili prisotni s pisnimi in ustnimi prispevki.
- Sodelovali smo v projektih Svarun, neMoč podeželja in javnem naročilu demonstracijske delavnice, Svetu za ženske na podeželju ter pripravili predloge za novo SKP, Nextgen, specifičen Cilj 10 – AKISD.

KLJUČNE AKTIVNOSTI

SVETOVANJE PRI PRIPRAVI VLOG IN IZVEDBI PROJEKTOV PROGRAMA RAZVOJA PODEŽELJA

- Koordinacija obveščanja potencialnih upravičencev in širše javnosti o aktualnih investicijskih razpisih PRP 2014–2022.
- Koordinacija pomoči upravičencem, ki so bili uspešni na razpisih PRP, pri pripravi vlog in izvedbi projektov.
- Sodelovanje v koordinacijski delovni skupini z MKGP in AKTRP za izvedbo razpisov in že podprtih projektov PRP 2014–2022.
- Sodelovanje z Mrežo za razvoj podeželja pri obveščanju potencialnih upravičencev in širše javnosti o PRP razpisih in širjenju informacij o dobrih praksah PRP projektov, vključno s projekti EIP.
- Sodelovanje z MKGP pri pripravi Strateškega načrta SKP za Slovenijo 2023–2022.
- Koordinirali smo pomoč pri izvedbi osebnega svetovanja za pripravo zahtevkov 3.700 malim kmetijam, ki so bili uspešne na razpisu 6.3.
- S pomočjo JSKS so kmetije prejele 245 odločb v višini 45,2 milijona evrov za razvoj primarne kmetijske dejavnosti in 63 pozitivnih odločb v višini 19,8 milijona evrov za razvoj dopolnilnih dejavnosti – predelava hrane.
- JSKS je nosilec dopolnilne dejavnosti svetovanja pri pripravi vloge za nadomestilo zaradi izpada dohodka zaradi epidemije covid-19, da so prejeli pomoč v višini 278.583,92 evrov.

DELO Z DRUŠTVI, ZDRUŽENJI IN DELOVNIMI SKUPINAMI

Aktivnosti s panožnimi in stanovskimi organizacijami so potekale pretežno na strokovno-pospeševalni ravni v okviru izvedb strokovnih ocenjevanj, tekmovanj in v promocijske namene. V sodelovanju z ZSPM smo izvedli kviz MIK, izbor IMK in DKl ter uspešno zaključili projekt neMoč podeželja. Z Zvezo kmetov Slovenije smo prisostvovali na izboru najinovativne kmetice Evropski uniji, na katerega smo prijavili tudi tri uspešne slovenske kmetice. K prepoznavnosti pomena žensk na podeželju smo se zavzemali tudi v Svetu za ženske na podeželju.

DIGITALIZACIJA DELA JAVNE SLUŽBE KMETIJSKEGA SVETOVALNJA

- Izvedba usposabljanj in individualnih svetovanj kmetijskim svetovalcem za delo z digitalnimi orodji (Zoom, Filmora 9, Doodle, Google, Canva, Mural ...).
- Usposabljanje za predpripravo zbirnih vlog na daljavo.
- Usposabljanje za izvedbo Farminarjev (svetovanje v živo s terena s prenosom posnetka do večjega števila udeležencev).
- Načrtovanje platforme za delo kmetijskih svetovalcev v okviru Načrta za okrevanje in odpornost.

POMOČ PRI ODDAJI VLOG ZA UKREPE KMETIJSKE POLITIKE (SUBVENCije)

- Koordinacija izvedbe pomoči vlagateljem pri izpolnitvi in oddaji zbirnih vlog, s katero so kmetijski svetovalci kmetijsko-gozdarskih zavodov KGZS pomagali izpolniti in oddati 56.201 vlogo, kar je več kot 99 odstotkov vseh vlog.
- V izvedbo je bilo vključenih 217 kmetijskih svetovalcev, pomoč se je izvajala na 72 lokacijah po vsej Sloveniji.
- Kmetijam smo pomagali do prejema skupno več kot 220 milijonov evrov.
- Osebo svetovanje kmetom na področjih urejanja GERK-ov, upravičenosti do prejema sredstev, načina oddaje vlog, pojasnjevanja odločb ...
- Priprava mnogih prispevkov za javno obveščanje o ukrepih skupne kmetijske politike (RTV SLO, Kmečki glas, Zelena Dežela, Radio Ognjišče ...).
- Aktivno sodelovanje v koordinacijski delovni skupini z MKGP in ARSKTRP.

JSKS je aktivno sodelovala pri **zagotavljanju reprezentativnega vzorca poročevalskih kmetij FADN** in spodbujanju kmetov za redno zapisovanje podatkov, pripravo kakovostnih poročil in pošiljanje le-teh v računovodske pisarne. Aktualne informacije in članke za kmete s področja FADN smo objavljali na spletni strani KGZS. Za specialiste, ki pokrivajo posamezne kmetijske panoge, smo pripravili analize in pojasnila rezultatov ter jih predstavili na strokovnih kolegijih. Aktivno smo sodelovali z zunanjimi inštitucijami, ki delajo na področju FADN, ter pripravili poročilo o delu za Komisijo FADN. V sodelovanju z ZSPM smo izvedli spletni seminar »ABC o FADN na kmetijah«. V okviru mednarodnih sodelovanj smo sodelovali z Leibniz Institute of Agricultural Development in Transition Economies (IAMO), ki je izvajal raziskavo o vplivu spola na kmetovanje pri mladih kmetih, ki je temeljila na FADN podatkih, ter sodelovali na delavnici EvaluationWORKS!, ki jo je organizirala Evropska služba za pomoč uporabnikom pri vrednotenju razvoja podeželja in MKGP. Za Evropsko komisijo smo pripravili tudi poročilo o praksah in zbiranju podatkov FADN med epidemijo covid-19.

Usposabljanje kmetijskih svetovalcev po metodi CECRA

Izvedli smo dvodnevno usposabljanje po metodologiji CECRA (Modula 9 »Moderiranje«) za prvo generacijo kmetijskih svetovalcev v Sloveniji, četrto po vrsti, katerih cilj je pridobiti certifikat CECRA – standard usposobljenosti za delo v kmetijskem svetovanju. Aktivno smo sodelovali tudi z EUFRAS CECRA pisarno v Latviji ter pri izvedbi CECRA usposabljanj za kmetijske svetovalce iz Srbije. Za zagotovitev dodatnih moči v naših trenerskih vrstah sta se dve sodelavki udeležili usposabljanja za CECRA

Delo na področju mladih kmetov

JSKS v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije pripravila kar 80 % vseh vlog za razpis Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete, ki je bil objavljen v letu 2021. Organizirane so bile javne predstavitve ter informiranje prek različnih informacijskih kanalov. Z MKGP in ZSPM smo pripravili odmevno spletno srečanje mladih kmetov, za aktualnimi vsebinami. Aktivno smo sodelovali pri pripravi 2. Akcijskega načrta za mlade kmete ter pri pripravi Intervencija za mlade kmete za novo programsko obdobje.

Mednarodno sodelovanje in projekti

Izvajali smo naslednje projekte: SESAM (KGZS partner), LIFE NATURAVIVA (KGZS partner), LIFE NATURA IP (KGZS partner), NEWBIE (KGZS opazovalec), CRP okolje (KGZS partner), i2Connect (KGZS v okviru SEASN), FAIRSHARE (KGZS v okviru SEASN), EIP Seneno meso in mleko (KGZS vodilni partner), EIP EKOPAKT (KGZS partner), EIP BONITA (KGZS partner), EIP KONOPLJA (KGZS partner). Oddane projektne prijave oziroma potrditve za sodelovanje v letu 2021: LIFE BOLD WOLF (KGZS partner), CLIMATE FARM DEMO (KGZS partner).

V letu 2021 smo se uspešno prijavi na javna naročila s poudarkom na ekološkem kmetovanju, kmetijsko-okoljsko-podnebnih ukrepih in dobrobiti živali. Izvajali smo usposabljanja in individualna svetovanja iz vseh navedenih vsebin. Pridobili smo javno naročilo, ki bo preko demonstracijskih projektov in prenosa znanja omogočilo izboljšanje uspešnosti kmetij na področju dopolnilnih dejavnosti, podjetništva in trženja. Uspešno smo izvedli tudi usposabljanje za namen predelave in trženje kmetijskih proizvodov. Področje javnih naročil zajema vse korake, od prijave na javno naročilo, preko izvedbe obveznosti z vsemi osmimi kmetijsko-gozdarskimi zavodi, do priprave zaključnega poročila. Doprinos javnih naročil je predvsem v izpolnjenih obveznostih kmetov za ukrepe Skupne kmetijske politike, vedno večji poudarek pa je tudi na vsebinah, s katerimi ponudimo kar največ informacij in novih znanj na posameznem področju.

KLJUČNE AKTIVNOSTI

Kot tudi na drugih področjih je **bilo delo na področju ekološkega kmetovanja v letu 2021 zaznamovano s pripravo strateškega načrta SKP 2023–2027**, pripravljali pa smo še en pomemben dokument za ekološko kmetijstvo, in sicer **Akcijski načrt razvoja ekološkega kmetovanja do leta 2027 (ANEK)**. Aktivnosti strokovne skupine za ekološko kmetovanje so tako bile obravnava tehnoloških vsebin, pregled in priprava pripomb na nacionalno in evropsko zakonodajo, pregled vsebin intervencij nove SKP in vsebin, povezanih z ANEK-om. Svetovalci so svoje znanje s področja ekološkega kmetovanja nadgradili z obsežnejšim **izobraževanjem s področja biodinamike**. Sodelovali smo pri širjenju pozitivnega splošnega mnenja o zdravih ekoloških pridelkih in izdelkih ter prehrani med potrošniki in se trudili za dobro sodelovanje z drugimi inštitucijami, ki delujejo na področju ekološkega kmetovanja.

Rastlinska pridelava:

- vodenje in koordiniranje dela JSKS na področju rastlinske pridelave,
 - vodenje služb na področju poljedelstva, travništva in pašništva, vrtnarstva, sadjarstva, hmeljarstva, oljkarstva, vinogradništva in vinarstva,
 - svetovanje, priprava gradiv, člankov.
- V letu 2020 poudarek na:
- tehnologije pridelave, gnojenje in varstvo rastlin,
 - vključevanje metuljnic in manj razširjenih poljščin v kolobar,
 - izvedba agrarnih operacij – odprava zaraščanja,
 - pomoč in svetovanje pri izvedbi ukrepov kmetijske politike,
 - priprava seznamov potrebnih FFS, usklajevanje z zastopniki in UVHVVR, priprava vlog za registracije FFS,
 - priprava specializiranih strokovnih izobraževanj za kmetijske svetovalce,
 - sodelovanje pri pripravi in posodobitvi gradiv in tehnoloških navodil kot npr. namakanje, ohranjanju organske snovi v tleh v zelenjadarstvu, kako preprečujemo sušo v vrtnarski pridelavi, pridelava navadnega in pivovarskega ječmena, paša konj, pridelava jabolk idr.
 - strokovna podpora zelenjavne in žitne verige,
 - sodelovanje z JSSN v rastlinski pridelavi.

Okolje in podnebne spremembe:

- vodenje in koordiniranje dela JSKS na področju varovanja okolja in podnebnih sprememb.
- V letu 2021 poudarek na:
- upravljanje in varstvo voda: urejanje vodotokov, vodni zadrževalniki, odškodnine, tehnologije pridelave in gradnje na VVO, namakanje: priprava operativnega načrta nalog JSKS za namakanje za leto 2021,
 - FFS, gnojenje: varna raba FFS, izvedba IVR, varovalni pasovi,
 - biodiverziteti in kmetovanje na varovanih območjih: sodelovanje pri pripravi novih ukrepov, organizacija delavnic s področja naravovarstva,
 - embalaža: aktivnosti za razbremenitev kmetij glede birokratskih postopkov in usposabljanje na področju odpadnih voda,
 - podnebne spremembe: nadgradnja sistema zavarovanja kmetijske pridelave, spremljanje pojava novih ŠO, ocena vpliva vremena na rastline, priprava poročil o škodi zaradi vremenskih razmer.

Živinoreja:

- vodenje in koordiniranje dela JSKS na področju živinoreje,
 - vodenje služb na področju govedoreje, prašičereje, reje drobnice, perutnine in ribogojstva,
 - svetovanje, priprava gradiv, člankov.
- V letu 2021 poudarek na:
- svetovanje tehnologij reje na osnovi analiz krme in baze podatkov za ugotavljanje stanja reje in živali v reji, zdravstvenega varstva, optimizacije prehrane rejnih živali z vpeljavo programa za izračun krmnih obrokov, vključno s pridelavo kakovostne krmne baze in izvedbo paše ter dobrobiti živali,
 - aktivnosti v zvezi s pojavom aviarne influence, preprečevanje okužb, obveščanje rejcev,
 - pogajanja in uveljavitev interventnega zakona na področju APK, priprava izhodišč DŽ za novo programsko obdobje, obrazložitev pogojev za prašiče, perutnino in konje,
 - problematika ZnO v prehrani prašičev,
 - sodelovanje pri pripravi gradiv in tehnoloških navodil, kot npr. ptičja gripa, Mercosurjev sporazum, pomen analize krme, normativi za goveje pitance, trženje mesa drobnice, kužna šepavost pri drobnici, krmila in krmni dodatki s funkcionalnimi učinki na zdravje prebavil pri pujskih, dobrobit živali, statistika podatkov DŽ,
 - reševanje problematike rejcev

KLJUČNE AKTIVNOSTI

Novogradnje in adaptacije objektov:

- vodenje in koordiniranje dela JSKS na področju gradenj,
 - vodenje službe na področju gradnje kmetijskih objektov.
- V letu 2021 poudarek na:
- investicije in posodabljanje KMG: priprava vsebine in predlogov ter odgovorov glede pridobitve gradbenega in uporabnega dovoljenja ter pojasnjevanje vsebine s področja dobrobiti živali v povezavi s posodobitvami KMG,
 - iskanje rešitev za poenostavitev pogojev za gradnjo enostavnih in nezahtevnih kmetijskih objektov, npr. rastlinjakov,
 - pomoč pri načrtovanju standardov in tehnoloških posodobitev.

Obravnava zakonodaje, priprava gradiv in ostale aktivnosti:

- v letu 2021 pripombe in predlogi sprememb za 55 zakonskih predlogov: 10 zakonov, 17 uredb, 11 pravilnikov, 17 drugih dokumentov,
- strokovna gradiva z različnih področij, kot npr. predlogi intervencij SKP 2023–2027 za posamezne panoge, pomoč pri pripravi predlogov PKP zakonodaje in pobude za reševanje težav v vseh sektorjih zaradi epidemije covid-19, pobuda za pomoč pridelovalcem krompirja zaradi epidemije covid-19, stanje na področju pridelave in odkupa žit, zelenjave, viroidna zakrnelost hmelja, pobuda za podaljšanje roka setve in pokritosti tal s prezimno zeleno odejo v okviru KOPOP na območju cele Slovenije, odškodnine na VVO, problematika OOTT idr.,
- obsežno sodelovanje pri spreminjanju zakonodaje s področja urejanja kmetijskih zemljišč in pri spremembi ZKZ ter ZKme,
- aktivnosti v zvezi s pripravo programa optimiranja krmnih obrokov rejnih živali za uporabo,
- sodelovanje v 25 delovnih telesih in vodenje 10 strokovnih skupin: za poljedelstvo, vrtnarstvo, travništvo, pašništvo in pridelovanje krme, sadjarstvo, vinogradništvo in vinarstvo, namakanje, reja drobnice, govedorejo, gradnjo kmetijskih objektov, prašičerejo.

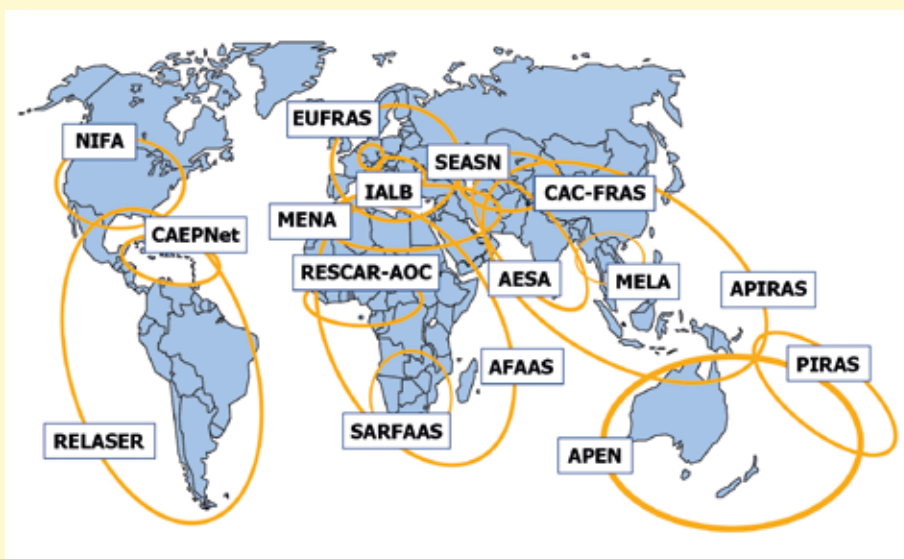
Varna hrana in sheme kakovosti:

- vodenje in koordiniranje dela JSKS na področju varne hrane in shem kakovosti,
- V letu 2021 poudarek na:
- sodelovanje v sektorskih odborih in pri pripravi specifikacije IK za žita in IK meso drobnice,
 - aktivno obveščanje uporabnikov o možnosti vključevanja v sheme, JR, odvajanju prispevka v novi aplikaciji EZZP in delo v medresornih delovnih skupinah za posamezno skupino živil,
 - aktivno sodelovanje na področju zavržkov hrane, priprave pogojev za »varovalna živila«,
 - usposabljanje za kratke verige, svetovanje za JR in e-katalog živil,
 - priprava podlag za večjo dobavljivost živil v JZ in priročnika o lokalni hrani ter prehranski varnosti,
 - sodelovanje z EK – priprava predlogov glede označevanja datuma uporabnosti živil,
 - delo v medresorni delovni skupini: domače, slovensko, kmečko.

Vključenost JSKS v mednarodni sistem svetovalnih organizacij: preko EUFRAS-a in SEASN-a do GFRAS-a

Na mednarodnem področju smo sodelovali kot člani upravnega odbora v EUFRAS-u, ki je mreža evropskih kmetijskih svetovalcev, aktivno smo sodelovali na redni letni skupščini ki je bila izvedena preko spleta ter na srečanju vodstev svetovalnih služb, ki je bilo izvedeno v Nemčiji, ter se udeleževali spletnih seminarjev in dogodkov, ki so nam bili posredovani preko te organizacije. Imeli smo tudi aktivno vlogo (predsedovanje) v organizaciji kmetijskih svetovalcev iz

jugovzhodne Evrope (SEASN), kjer se na rednih srečanjih gradi povezovanje, sodelovanje in skupna izvedba projektov (FAIRSHARE in I2CONNECT). Sodelovali smo na rednem srečanju organizacije G-FRAS, ki je svetovna mreža svetovalnih organizacij v mesecu decembru. Sodelujemo v mreži CECRA, ki povezuje svetovalne organizacije, ki organizirajo in izvajajo metodološko usposabljanje svetovalcev iz mehkkih veščin, imamo že dva usposobljen trenerja, dva pa sta se v letu 2022 pričela na novo usposablјati.

DELO JAVNE SLUŽBE KMETIJSKEGA SVETOVANJA PO KMETIJSKO GOZDARSKIH ZAVODIH SLOVENIJE

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
CELJE

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
Kmetijsko gozdarski zavod Celje
ODDELEK ZA KMETIJSKO SVETOVANJE CELJE
Trnovelska cesta 1, 3000 Celje
Tel.: 03/425-55-00, Fax: 03/425-55-30
E-mail: info@ce.kgzs.si
Spletna stran: www.kmetijskizavod-celje.si

Število kmetij: **15.178**
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha): **79.274**
Vodja oddelka: **Vesna Čuček**
Terenski kmetijski svetovalci: **30 + 4**
prilagoditvi
Svetovalci specialisti: **15**
Svetovalci za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti: **6**
Izpostave: **Celje, Laško, Šentjur, Šmarje pri Jelšah, Žalec, Mozirje, Slovenske Konjice, Velenje, Dravograd, Slovenj Gradec, Ravne na Koroškem**

Na področju razvoja kmetijskih gospodarstev smo opravili ogromno svetovanj in obveščanj o objavljenih javnih razpisih PRP. Največ svetovanj je bilo s področja priprave zahtevkov in načrtovanja ter izvedb naložb v nekmetijske dejavnosti na kmetijah (naložbe turističnih kmetij), prilagajanja kmetijskih gospodarstev na podnebne spremembe (naložbe v namakalne sisteme, trajne nasade in rastlinjake), naložb gorskih in ekoloških kmetij, naložb v posodobitev namakalnih sistemov in naložb 2.000 majhnih kmetij. Zelo veliko zanimanja je bilo tudi za javne razpise SRRS iz Ribnice, ki kmetom ponujajo ugodne kredite za izvedbo načrtovanih naložb.

Poudarek pri aktivnostih je bil na ekološkem kmetovanju, pridelovanju zelenjadnic, optimiziranju prehrane živali, dopolnilnih dejavnostih in mladih kmetih.

Kmete smo redno seznanjali z možnostmi in omejitvami pri prodaji kmetijskih pridelkov ter izdelkov zaradi ukrepov vlade za preprečevanje širjenja covid-19. Ker se je veliko utečenih prodajnih poti v javne zavode vzgoje in izobraževanja zaradi zaprtja šol prekinilo, so kmetje iskali nove prodajne poti. V letu 2021 je dejavnost predelave priglasilo veliko novih kmetij, kar je še povečalo potrebe po svetovanju s področja zagotavljanja varne hrane in drugih zahtev s področja predelave in prodaje živil.

KLJUČNE AKTIVNOSTI

Nadaljevali smo z usposabljanjem kmetov na področju digitalne pismenosti. Pomagali smo jim pri vključevanju na spletne dogodke, nekaterim pa še pri nalaganju programske opreme za udeležbo na video usposabljanjih na daljavo. Tako so jim ta digitalna orodja postala bolj domača in celo bolj priljubljena, saj so se preko spleta udeleževali srečanj krožkov ter različnih obveznih usposabljanj, ki smo jih izvajali.

Veliko časa smo namenili pripravi predlogov, pobud in pripomb na osnutke protikoronskih zakonov ter odlokov o sektorskih finančnih pomočeh in svetovanju kmetijam v zvezi z ukrepi vlade. Ker so bile turistične kmetije najbolj prizadete, smo številne aktivnosti v zvezi z ukrepi vlade, še posebej v zvezi s sektorsko pomočjo, koordinirali v dogovoru z Združenjem turističnih kmetij Slovenije.

Zelo intenzivno smo bili vključeni v projekte posodobitve 1.000 hektarjev namakalnih sistemov z več uporabniki v Spodnji Savinjski dolini v skupni vrednosti 4,9 milijona evrov. Svetovali smo tudi pri pripravi zahtevkov za 100-odstotno povrnitev stroškov. Poleg tega smo Društvu namakalnih naprav Novo Celje nudili strokovno pomoč v zvezi s pripravo dokumentacije in projektov za posodobitev namakalnih sistemov za okrog 300 hektarjev ter izvajali pripravljalne aktivnosti, povezane s predvidenimi vlogami za novogradnje namakalnih sistemov z več uporabniki na območjih občin Braslovče, Tabor in Vransko (okrog 400 do 500 hektarjev) v letu 2022.

DOGODKI KGZ CELJE

Slovesno odprtje 1.000 hektarov posodobljenih namakalnih sistemov v Savinjski dolini smo zelo uspešno izpeljali v sodelovanju z društvoma namakalnih naprav Breg Roje in Kaplja vas.

Spodbuda lokalni samooskrbi

Da okrepimo kratke dobavne verige in razvoj kolektivne blagovne znamke Okusiti Laško, smo 4. oktobra v Thermani Laško sodelovali pri izvedbi tretje borze lokalnih živil in okrogle mize na to temo.

Devet spletnih izobraževanj za nosilce turizma na kmetijah

Od januarja do aprila se je aktualnih in zanimivih usposabljanj o fotografiranju, dekoraciji in pogrinjkih, čiščenju sobe, dezinfekciji..., udeležilo več kot tisoč oseb.

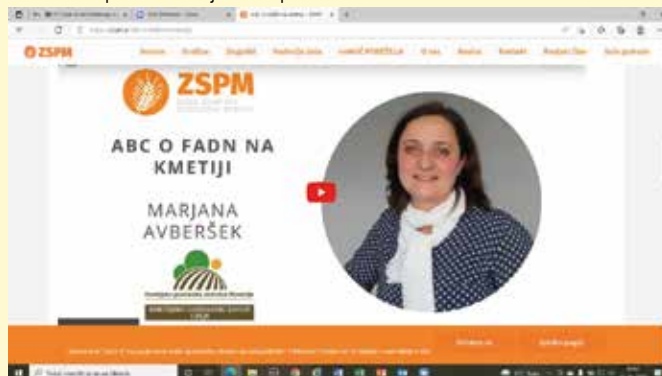
Zelo aktualen seminar na temo predelave mesa

Specialistka Irena Kos je sodelovala pri izvedbi spletnega seminarja, ki ga je organiziral KGZS, na katerem je sodelovalo več kot 360 udeležencev, ki so po usposabljanju izrazili številne pohvale na račun svetovalcev.

Spletni seminar ABC o FADN na kmetiji

Svetovalka specialistka Marjana Avberšek je sodelovala pri izvedbi seminarja, ki ga je organizirala ZSPM. Še vedno aktualen posnetek je na spletu.

Farminar o ekološkem kmetijstvu smo izvedli v sodelovanju z ZSPM in predstavili zgodbe o uspehu treh mladih ekoloških kmetov. Video o ekološki reji piščancev in ekološki pridelavi zelenjave najdete na YouTubeu in spletni strani zavoda.

Svetovalci specialisti:

<https://www.kmetijskizavod-celje.si/celje/kontakti#oddelek-za-kmetijsko-svetovanje>

Svetovalci na izpostavah zavoda:

<https://www.kmetijskizavod-celje.si/celje/kontakti#izpostave>

Število kmetij: **4.141** (podatek SURS za 2020).
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha): **30.898** (podatek SURS za 2020)

Vodja oddelka: **Tomaž Cör**

Terenski kmetijski svetovalci: **14**

Svetovalci specialisti: **5**

Svetovalci za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti: **2**

Izpostave: **Kranj, Radovljica, Škofja Loka**

Področja dela kmetijskih svetovalcev specialistov:
živinoreja, rastlinska pridelava, agrarna ekonomika, razvoj podeželja, ribogojstvo

Spodbujanje dopolnilnih dejavnosti na kmetijah

Na Gorenjskem imamo glede na slovensko povprečje velik delež kmetij, ki imajo registrirano vsaj eno dopolnilno dejavnost, v povprečju pa ima vsaka od teh kmetij registriranih skoraj 4,8 dopolnilne dejavnosti.

Ohranjanje vodnih virov in zmanjšanje vnosa dušika v zemljo in tla

Na Gorenjskem je zelo veliko področij, ki so vključena v VVO, zato je potrebno veliko svetovanja glede ukrepov oziroma prilagajanja na omejitve, ki so vezane na različne stopnje varovanja voda.

Svetovanje v zvezi s FADN knjigovodstvom

Vzpostavitev vzorca kmetij, ki poročajo po FADN knjigovodstvu, je obveznost vsake države EU. Na Gorenjskem skušamo kmetom kakovostno svetovati pri vodenju tega knjigovodstva, obenem pa poskušamo rezultate FADN vključiti v razmišljanje o razvoju kmetij oziroma svetovanje glede izboljšanja njihovega poslovanja.

KLJUČNE AKTIVNOSTI

Spodbujanje ribogojstva in promocija ribjih izdelkov

Skupni specialist za ribogojstvo, ki deluje na področju celotne Slovenije, svetuje pri načrtovanju in izgradnji ribogojnic. Obenem spodbuja predelavo rib v kakovostne izdelke, ki so vključeni tudi v različna ocenjevanja.

Ohranjanje planinske paše in sirarstva na planinah

Na Gorenjskem je več kot 35 registriranih planin, zato na eni strani svetujemo o paši, obnavljanju travne ruše in zatiranju plevelov ter zarasti, da ohranimo naravne danosti planin, na drugi strani pa svetujemo tudi pri sirjenju na planini, da bi s pomočjo te dejavnosti planine ohranili pri življenju.

Spodbujanje namakanja kot ukrepa za blaženje posledic podnebnih sprememb.

Na Gorenjskem sicer še nimamo zgrajenega večjega namakalnega sistema, sodelujemo pa pri izvedbi aktivnosti za uvedbo namakalnega sistema na področju občine Šenčur v velikosti 200 hektarov, zanimanje za uvedbo namakanja pa so pokazali tudi v drugih gorenjskih občinah.

DOGODKI KGZ KRANJ

Srečanje Gorenjskih društev kmečkih žena na območju Kranja, Preddvora in Šenčurja

V letu 2021 smo skupaj z DKŽ Kranj organizirali tradicionalno srečanje društev in udeleženke seznani z naravnimi, kulturnimi in kulinaricni značilnostmi tega dela Slovenije.

Foto: Barbara Remic

Prikaz rezi jagodičja

Na Gorenjskem je bila v preteklosti pridelava jagodičevja zelo pomembna kmetijska panoga, zato jo, ob sodelovanju specialiste za sadjarstvo s KGZ Ljubljana, poskušamo ponovno razširiti.

Srečanje agrarnih in pašnih skupnosti na planini Ivovc-Galetovc

Vsako leto pripravimo tudi srečanje predstavnikov agrarnih in pašnih skupnosti s področja Gorenjske, kjer si izmenjajo izkušnje glede upravljanja in vzdrževanja planinskih pašnikov. V letu 2021 je srečanje gostila AS Bohinjska Bela.

Vzdrževanje travne ruše

Ohranjanje travne ruše je pomembno za zagotavljanje kakovostne voluminozne krme in s tem ustrezne prehrane prežvekovalcev. Na poškodovanih in razredčenih mestih je potrebno dosejati ustrezno travno mešanico, zato smo v letu 2021 pripravili tudi ustrezen prikaz.

Ocenjevanje ribjih izdelkov

S spodbujanjem predelave izdelkov iz rib se je pojavila tudi potreba po ocenjevanju ribjih izdelkov.

Prikaz rezi travniških sadovnjakov

Travniški sadovnjaki so vir biotske pestrosti pa tudi zdrave hrane. Za njihovo rodnost je potrebno poskrbeti z ustreznimi ukrepi. Eden od njih je spomladanska rez, zato smo izvedli njen prikaz.

Število kmetij: **10.238**
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha): **84.491**
Vodja oddelka: **Tomaž Močnik**
Terenski kmetijski svetovalci: **27 + 2 pripravnika**
Svetovalci specialisti: **10**
Svetovalci za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti: **5 + koordinatorica**
Izpostave: **Cerknica, Domžale, Grosuplje, Kamnik, Kočevje, Litija, Dobrunje, Logatec, Medvode, Ribnica, Zagorje ob Savi, Vrhnika, Ljubljana, Dobrova, Ig**

Delo na področju **poljedelstva** je bilo kljub izrednim razmeram (zelo mokro leto in Covid - 19) osredotočeno na ohranjanje okolja in biotske pestrosti, varovanje voda in vodnih virov, integrirano varstvo rastlin, ohranjanje genskih virov in spodbujanje ekološkega varstva poljščin. Podnebne razmere nas vedno bolj usmerjajo v namakanje kmetijskih površin, zato smo kmetijam, ki se šele odločajo za namakanje svetovali predvsem, kako do dovoljenj za postavitev namakalnih sistemov, tistim, ki imajo sisteme že vzpostavljene, pa predvsem tehnologije namakanja različnih kultur.

Tako kot preteklo leto, smo tudi v letu 2021, še vedno zaradi epidemije korona virusa, za kmete izvedli številna, predvsem **spletna izobraževanja**, webinarje, predavanja, demonstracije, tečaje, strokovne posvete in podobno. Pripravili smo tudi več posnetkov s tehnološkimi nasveti, ki so objavljeni tudi na spletni strani našega Zavoda. Kmete spodbujamo k uporabi različnih digitalnih orodij, ki jim pomagajo pri delu na kmetiji.

Kakovost na njivah pridelane krme se je izboljšala, zato smo namenjali večjo pozornost izboru TDM in DTM mešanic za setev in krmnim dosevom. Spravilo je usmerjeno predvsem v siliranje, želimo pa povečati tudi dosuševanje krme za pridelavo kakovostnega sena. Na trajnih travnikih je zelo pomembno uravnoteženo gnojenje in skrb za izboljšanje botaničnega sestava travne ruše. Na področju sobivanja z velikimi zvermi, smo svetovali metode za varovanje domačih živali na paši, ki je ob strokovno načrtovani paši in rabi travnatga sveta, predvsem pomembna za ohranjanje kulturne krajine.

Spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti s predstavitvijo ekonomsko zanimivih novih tržnih usmeritev in niš (predvsem digitalni marketing), primerov inovativnih tržnih praks, izvedbo delavnic na temo učinkovitega spremljanja stroškov proizvodnje na kmetijskem gospodarstvu z uporabo različnih metod knjigovodstva (dvostavno, FADN...) in seznanjanjem z ekonomičnostjo posameznih proizvodnih usmeritev, predstavitvami aktualnih razpisov iz Programa razvoja podeželja in drugih virov financiranja, izdelava vlog (tudi za male kmete), poslovnih načrtov, zahtevkov...

KLJUČNE AKTIVNOSTI

Tehnologijo reje živali smo usmerjali predvsem v osebna svetovanja glede optimiziranja krmnih obrokov, zdravstvenega stanja živali in zdravja vime, plodnostnih motenj, reje telet in skrbi za njihovo zdravstveno stanje, vse s poudarkom na dobrobiti živali, gradnje in adaptacije hlevov za govedo... Vsa osebna svetovanja so bila prilagojena potrebam posamezne kmetije. Za drobnico smo svetovali krmne obroke, ki temeljijo na optimizaciji obroka za posamezno kategorijo živali in glede na stadij živali (presušene, v laktaciji, jagnjeta/kozlčki).

V letu 2021 je sadjarje, pa tudi vrtnarje, zelo prizadela močna pozeba in kasneje še toča. Pridelovalce smo seznanjali s tehnologijami preventivne zaščite sadovnjakov proti pozebi (z oroševanjem, ogrevanjem nasadov...) in z ukrepi, ki blažijo posledice nizkih temperatur. Spodbujali smo k aktivni zaščiti sadovnjakov proti toči s postavitvijo zaščitnih mrež. Svetovali smo pravočasno in natančno izvajanje tehnologij ter možnost izpuščanja določenih tehnoloških ukrepov v nasadih, kjer ni bilo pridelka. Tako v sadjarstvu kot vrtnarstvu smo spodbujali različne načine povezovanja na trgu med pridelovalci in odkupovalci (zadruge) in dostavo pridelkov v javne zavode – kratke verige.

DOGODKI KGZ LJUBLJANA

Posvet o jagodah, še vedno preko spleta

Na poskusnih poljih smo imeli več delavnic v katerih smo prikazali učinke različnih načinov zatiranja plevelov v žitih in koruzi.

Pridelava malin v visokih tunelih se na našem območju širi

Trenutna tržna niša je prodaja senenega mleka in mesa, zato so prikazi pridelave kakovostnega sena zelo pomembni za rejo živine.

Obiski razstav in spremljanje rejskega dela v tujini so pomembni za prenos znanja

Tečaj predelave mesa v suhomesnate izdelke

Kontakt svetovalcev:
<https://lj.kgzs.si/svetovanje>

Seznam projektov in javnih naročil:
<https://lj.kgzs.si/aktualni-projekti/prp>

Število kmetij: **3.600**
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha): **18.991**
Vodja oddelka: **Simona Hauptman**
Terenski kmetijski svetovalci: **6 + 4 pripravniki**
Svetovalci specialisti: **10**
Svetovalci za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti: **2**
Izpostavi: **Maribor, Jakobski dol**

Kontakti svetovalcev:

<https://www.kmetijski-zavod.si/sl-si/o-nas/zaposleni>

Seznam projektov in javnih naročil:

<https://www.kmetijski-zavod.si/sl-si/razpisi-in-projekti/prp>

<https://www.kmetijski-zavod.si/sl-si/razpisi-in-projekti/projekti/zakljuceni-projekti-in-raziskave>

Poljedelsko-vodovarstveni krožek:

Pri izvedbi poljedelsko-vodovarstvenega krožka, ki poteka na Dravskem polju, sodelujejo specialist za poljedelstvo, specialistka za varstvo rastlin, po potrebi še specialistka za ekološko kmetovanje. Krožek se skliče 3-4 krat letno, srečanja so na njivah z namenom konkretnega reševanja problematike in svetovanja na terenu.

Zelenjadarski krožek

Na območju Zavoda Maribor in Ptuj deluje več zelenjadarskih krožkov: Slovenska Bistrica, Ormož, Ptujski lük in Maribor.

Krožek ekološko kmetijstvo:

Zaradi posebnih potreb po nakupu mehanizacije na ekoloških kmetijah, pomanjkanja izkušenj glede rabe posebne mehanizacije in nepovezanosti med pridelovalci smo začeli z ustanavljanjem krožka.

KLJUČNE AKTIVNOSTI

Prikazi tehnoloških ukrepov v trajnih nasadih:

Specialisti izvajamo v zimskem času prikaze rezi vinske trte in jablan, v času vegetacije delavnice redčenja, gnojenja, določanja rokov obiranja jabolok, delavnice zelenih del v vinogradih in priprave na trgatve. Specialisti izvajajo prikaze na območju delovanja Zavoda Maribor, Zavoda Celje in zavoda Ptuj.

Integrirano varstvo rastlin – sodelovanje s službo zdravstvenega varstva rastlin

V času vegetacije svetovalci aktivno sodelujemo z oddelkom za varstvo rastlin. Spremljamo fenofaze žit, poljščin, vinske trte, jablan ter pojav škodljivcev in bolezni v poljedelstvu, zelenjadarstvu, sadjarstvu in vinogradništvu. Le to izvajamo s pomočjo feromonskih vab in drugih metod. Podatki služijo za pravočasno napoved zatiranja bolezni, škodljivcev in plevelov ter izdaje strokovnih obvestil.

Dopolnilne dejavnosti-turizem na kmetiji-regijsko povezovanje

Na območju Zavoda Maribor so v krožek povezane kmetije, ki se ukvarjajo s turizmom na kmetiji. Ker nosilci kmetij iz mariborskega območja dobro sodelujejo s kmetijami iz celjske regije, smo se povezali z Zavodom Celje. Krožek se sklicuje trimesečno, vedno na drugi kmetiji, ki se na srečanju tudi predstavi, srečanja pa so namenjena trenutnim problemom in novostim, ter doseganju skupnih ciljev.

DOGODKI KGZ MARIBOR

Tečaji – prikaz zimske rezi v trajnih nasadih jablan

Pridobivanje novih znanj in spoznavanje različnih oblik rezi je ključno za tehnologijo proizvodnje jabolk.

Delo z tržnimi pridelovalci zelenjave

Z delavnicami na terenu proizvajalcem zelenjave prenašamo znanje in informacije o pojavu novih škodljivcev in bolezni kot tudi spoznavanje oziroma prepoznavanje že obstoječih. Znanja so potrebna za učinkovito proizvodnjo s čim manjšo uporabo fitofarmacevstskih sredstev.

Sodelovanje z drugimi svetovalci z namenom izmenjave izkušenj in prenosa znanja pridelovalcem na področju poljedelstva

V okviru strokovnega dela specialistična svetovalna služba na področju poljedelstva prenaša znanje na druge svetovalce kakor tudi na tržne proizvajalce. Medsebojno sodelovanje zavodov je dobrodošlo in priporočljivo zaradi prenosa informacij in izkušenj

Sadjarški center Maribor

Sadjarški center Maribor je poskusna postaja za pečkatno sadje, ki opravlja sledeče naloge: introdukcija pečkarjev, tehnologije pridelave pečkarjev, zagotavljanje izhodiščnega razmnoževalnega materiala pečkarjev, strokovno-tehnična koordinacija v sadjarstvu. Ves čas svetovalna služba sodeluje s Sadjarškim centrom Maribor, kjer predstavljamo sadjarjem različne poskuse, tako sortne kot poskuse različnih vzgojnih rezi

Dopolnilne dejavnosti na kmetijskih gospodarstvih

Na področju dopolnilnih dejavnosti se trudimo kmetijam zagotoviti individualen pristop, s celovitim pristopom svetujemo pri načrtovanju gospodarjenja na kmetiji, razvijanju in posodabljanju kmetijskih gospodarstev s ciljem povečanja konkurenčnosti in inovativnosti oziroma zagotavljanja zahtev varovanja okolja. S pomočjo svetovanj, delavnic in raznih predavanj kmetije usposabljammo za razvoj, dvig kakovosti izdelkov in storitev ter jih seznanjamo z izpolnjevanjem zahtev za registracijo posamezne dopolnilne dejavnosti.

Strokovni posveti – LOMBERGARJEVI DNEVI

Lombergarjevi dnevi so eden izmed osrednjih dogodkov Kmetijsko gozdarskega zavoda Maribor, ki v treh dneh združi znanstvenike, strokovne delavce in kmetovalce iz vinogradniške, poljedelske in sadjarke pridelave ter proizvodnje. Na teh strokovnih posvetih skupaj s tujimi in domačimi strokovnjaki predstavimo aktualne izzive, rešitve le-teh in nekatere tehnološke novosti.

Število kmetij: **6.023**
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha): **63.676**
Vodja oddelka: **Metka Barbarič**
Terenski kmetijski svetovalci: **22**
Svetovalci specialisti: **11**
Svetovalci za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti: **4**
Skupna specialistka za pridelovanje zelišč: **1**
Izpostave: **Murska Sobota, Križevci pri Ljutomeru, Gornja Radgona, Lendava**

Tudi leto 2021 je bilo zaznamovano z epidemijo covid-19 in protikoronskimi ukrepi. Kljub vsemu smo izvajali izobraževanja, preko spleta. Precej časa smo namenili **digitalizaciji kmetijstva**, uvajanju kmetovalcev, učenja na daljavo, kako uporabljati programsko opremo, da so lažje sodelovali pri usposabljanjih in so se lahko izobraževali (EK usposabljanja, KOPOP usposabljanja, DŽ usposabljanja, predstavitve objavljenih javnih razpisov, načrtovanje investicij, posodabljanja kmetijskih gospodarstev, inovacij, tržnih investicij, ...).

Na področju **dopolnilnih dejavnosti** smo seznanjali mlade generacije na kmetijah z vrstami dopolnilnih dejavnosti in jih spodbujali k vzpostavitvi novega delovnega mesta in izboljšanju kakovosti življenja. Pridelovalce **zelišč** smo seznanjali s pridelavo in predelavo, kar je bila naša najpomembnejša naloga, organizirali delavnice (malo v manjšem obsegu zaradi covid-19), izobraževali smo o predelavi živil rastlinskega izvora, spodbujali smo povečanje trženja na lokalnem območju in v javnih zavodih in ponudba lokalno pridelanih izdelkov se je povečala.

Veliko truda smo vložili v **pre-usmerjanje v ekološko in biodinamično kmetovanje**, kjer smo predstavljali ustrezne načine kmetijstva, kot pogoj za pridelavo zdrave prehrane v obliki živil, biološko-biodinamično kmetijstvo in pomen pridelanih živil ter povečali kmetijske površine v ekološki in biodinamični pridelavi. Tudi na področju pridelovanja zelenjadnic in zelišč smo uspeli povečati površine in zainteresirati kmetovalce za večji obseg pridelovanja hrane za samooskrbo. Izračunavali smo krmne obroke pri govedoreji in prašičereji ter svetovali pri vodenju FADN na kmetijah, vodenju evidenc in se veliko posvečali mladim prevzemnikom.

KLJUČNE AKTIVNOSTI

Namakanje še vedno ostaja naša najpomembnejša naloga. Nadaljevali smo investicije v namakalne sisteme v intenzivnih sadovnjakih, saj smo ravno v tem letu imeli dvakrat močno sušo. V dveh sadovnjakih smo uredili oroševalni sistem, ki je ob spomladanski pozebi obvaroval nasade pred pozebo. Kmetijam smo nudili pomoč pri pridobivanju dokumentacije za postavitev namakalnih sistemov in pridobivanju soglasij za rabo vode. Uvedli smo strojno redčenje plodičev pri jablanah, ki je zelo pomembno predvsem v ekoloških sadovnjakih.

Pri **prilagajanju podnebnim spremembam** smo dali velik poudarek Ukrepom na njivskih površinah v zimi brez snega, Lovu na kmetijsko zemljo in Zelenim dogovorom. Posebej je pomembno obdelovanje zemlje v suhi pomladi, preprečevanje erozije in zbitosti tal, ohranitveni načini obdelave tal, spiranje hranil in FFS, urejanje vodno-zračnega režima, zatavljanje in prehod na ohranitveno obdelavo. Svetovali smo glede varovanja vodnih virov, prepovedi uporabe FFS na **vodovarstvenih območjih**, nitratne uredbe, gnojenja ob vodotokih (delavnica) in na VVO. Na področju sadjarstva in vinogradništva smo izboljševali kakovost sadja in vin.

DOGODKI KGZ MURSKA SOBOTA

Gradnje hlevov – v sklopu del na področju prašičereje smo uspešno sodelovali pri rekonstrukcijah in novogradnjah hlevov za prašiče, pomagali smo rejcem pri pridobivanju dovoljenj za gradnjo oziroma rekonstrukcijo, svetovali glede notranje in zunanje biovarnosti ter pomena dobrobiti živali.

Dan polja Predanovci – na njivi kmetovalca posejemo različne sorte ozimnega ječmena, ozimne pšenice, rži, tritikale, na ogledu predstavimo tehnologijo pridelovanja ozimnih žit, pravilno uporabo FFS in pravila gnojenja v povezavi s prilagajanjem podnebnim spremembam in po žetvi izvednotimo pridelek ter kakovost zrnja.

Pomen apnjenja tal – na predavanju in prikazu o pomenu apnjenja na izboljšanje rodovitnosti kisljih tal, vpliva na zmanjšanje izpiranja in površinskega odtekanja FFS ter zmanjšanja odvzema težkih kovin (tudi kadmija) s strani vrtnin smo svetovali pridelovalcem vrtnin in zelenjave.

Ekološko kmetovanje – Obisk kmetije Korenika po kaljenju in setvi konoplje, ogled njive, N-min odvzem vzorca za analizo, spremljanje tekom cele vegetacije, organizirani ogledi za ekološke pridelovalce.

Drobnica – s skupino zainteresiranih rejcev drobnice smo organizirali ekskurzijo, kjer smo si med drugim ogledali tudi avtohtono pasmo – belokranjsko pramenko.

Prikaz strojnega redčenja z napravo Darwin, strokovna pojasnila glede uravnavanja rodnosti, prednosti predvsem v ekoloških sadovnjakih

Elektronski vnos zbirne vloge – kmetovalci se na povabilo JSKS na določen dan in ob določeni uri oglasijo v pisarni JSKS, kjer s pomočjo kmetijskega svetovalca vložijo vlogo za uveljavljanje subvencije in prenos plačilnih pravic ter se po pogovoru odločila za določene ukrepe.

Kontakti svetovalcev: <http://www.kgzs-ms.si/zaposleni-na-sedezu-zavoda-po-enotah/>

Seznam projektov: <http://www.kgzs-ms.si/dogodki-in-projekti-2/ostali-projekti/>

Število kmetij: **16.481**

Kmetijska zemljišča v uporabi (ha): **60.000**

Vodja oddelka: **Jože Vončina**, univ. dipl. inž. zoot.

Terenski kmetijski svetovalci: **25 + 2 pripravnika**

Svetovalci specialisti: **12**

Svetovalci za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti: **5**

Izpostave: **Ajdovščina, Dobrovo, Idrija, Ilirska Bistrica, Koper, Bilje /Nova Gorica, Postojna, Sežana, Tolmin**

**Usposabljanja v e-obliki
preko svetovnega spleta**

**Tehnološko svetovanje v
vinogradništvu, vinarstvu,
poljedelstvu, živinoreji,
oljkarstvu, sadjarstvu,
zelenjadarstvu**

**Spremljanje dozorevanja
sadja in grozdja za
določanje optimalnega časa
obiranja**

KLJUČNE AKTIVNOSTI

**Spremljanje fenofaz in
zdravstvenega stanja
rastlin ter svetovanje o
varstvu rastlin in ravnanju
s FFS**

**Svetovanje na področju
dopolnilnih dejavnosti**

**Svetovanje in pomoč pri
izvajanju SKP**

DOGODKI KGZ NOVA GORICA

Ogledi dobrih praks

V mesecu juniju smo organizirali Dan pšenice, kjer je specialistka za poljedelstvo Anka Poženel vodila ogled s strokovno razlago. Predstavljena je bila tehnologija pridelovanja, predstavitev sort pšenice na poskusnem polju. V nadaljevanju so bile predstavljene najpogostejše bolezni pšenice in ustrezno varstvo rastlin.

V mesecu oktobru smo izvedli ogled dobrih praks v kraju Caorle, Italija. Ogledali smo si pilotno kmetijo, kjer kmetovanje temelji na natančnih in sodobnih tehnikah. Kmetija obsega 800 ha površin, katere so v večji meri namenjene pridelavi poljščin, predvsem soje in žit. Pripravili smo več delavnic, kjer je bil namen prenosa dobrih praks pri preusmeritvi v ekološko pridelavo.

Prikazi v trajnih nasadih

Specialisti za oljkarstvo, sadjarstvo in vinogradništvo izvajajo prikaze rezi v trajnih nasadih. Prikazi rezi so bili v vinogradih, nasadih oljk, kakija, jablan, travniških sadovnjakih.

Spremljanje pojava škodljivcev in bolezni

V sodelovanju z oddelkom za varstvo rastlin smo od meseca marca do novembra izvajali vizualne preglede fenofaz rasti kmetijskih rastlin. S pomočjo različnih feromonskih vab, rumenih lepljivih plošč, prehranskih vab spremljamo razvojne faze in različne škodljive organizme. Spremljali smo pojav oljčne muhe, ameriškega škrzatka, grozdnega sukača, breskovega zavijača in molja, jabolčnega in češpljevega zavijača, škodljivce v koruzi, žitih in krompirju. Na podlagi spremljanja so bila pripravljena obvestila za varstvo rastlin ob najprimernejšem času, načinu in fitofarmaceutskem sredstvu za zatiranje bolezni in škodljivcev.

Izobraževanja kmetovalcev

Ena od najpomembnejših aktivnosti je izobraževanje kmetovalcev. Izvedenih je bilo veliko predavanj, delavnic, tečajev, od tega precejšnji del preko spleta. Izpostavljamo nekaj naslovov: Tečaj pridelave sadja, Ekološko vinogradništvo in vinarstvo, Dobra kmetijska praksa v pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov, Predavanja o oljčni muhi, Delavnica o pomenu primerne rabe kraških travnišč, Upravljanje kraških pašnikov in reja krav dojlj, Ocenjevanje sirov in drugih mlečnih izdelkov, Delavnica o trajnostnem kmetijstvu, vzajemnem odnosu med kmetijstvom in naravovarstvenimi načeli, biotski raznovrstnosti, varovanju ekosistemov in območij Natura 2000 ter o trajnostnem upravljanju naravnih virov, itd..

Kontakt svetovalcev:

<https://www.kmetijskizavod-ng.si/kontakti/oddelek-za-kmetijsko-svetovanje/>

Seznam projektov in javnih naročil:

<https://www.kmetijskizavod-ng.si/projekti/>

Število kmetij: **12.124**
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha): **82.580**
Vodja oddelka: **mag. Zdenka Kramar**
Terenski kmetijski svetovalci: **27 + 5 pripravnikov**
Svetovalci specialisti: **12**
Svetovalci za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti: **3**
Izpostave: **Brežice, Črnomelj- Metlika, Krško, Novo mesto, Sevnica, Trebnje**

Tehnološko svetovanje in spodbujanje kmetij za dvig kakovosti ter količin lokalno pridelane hrane, ob hkratnem prilagajanju na klimatske spremembe, varovanje kakovosti tal, vode in zraka s ciljem izboljšanja dohodka na kmetijskih gospodarstvih

Svetovanje s področja registracije in pogojev za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, predelave kmetijskih pridelkov, trženja in izvajanju marketinga pri prodaji, organizacija ter ocenjevanje kakovosti pridelkov/izdelkov s kmetij

Svetovanje glede krmnih obrokov in učinkovitejše reje domačih živali, katera močno vpliva na zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in boljšo gospodarnost prireje

Zanesljiv in strokovno kompetenten partner v projektih Evropskega inovativnega partnerstva

KLJUČNE AKTIVNOSTI

Svetovanje s področja tehnologij gnojenja, implementacije namakalnih sistemov v kmetijsko pridelavo in strokovne uporabe fitofarmacevtskih sredstev

Svetovanje glede postavitve sodobno in tehnološko opremljenih trajnih nasadov, gospodarskih objektov na kmetijskih gospodarstvih ter nabave posamezni kmetiji primerne in varne kmetijske tehnike

Svetovanje in informiranje glede javnih razpisov za področje kmetijstva in gozdarstva, izvajanja aktivnosti in izpolnjevanje obveznosti, smotrnosti izvedbe investicij, davčno svetovanje s poudarkom na svetovanju mladim prevzemnikom ter spodbujanje kmetij k uporabi rezultatov FADN knjigovodstva za boljše načrtovanje in poslovanje kmetij

DOGODKI KGZ NOVO MESTO

Prireditev ob 20. obletnici ustanovitve KGZS - Zavoda NM

V letu 2021 smo praznovali 20. obletnico ustanovitve KGZS – Zavoda NM kot samostojne pravne osebe. Do leta 2001 je deloval Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto kot del Kmetijskega zavoda Ljubljana, z ustanovitvijo KGZS pa tudi KGZS - Zavod Novo mesto postane samostojna pravna oseba. Med šestimi organizacijskimi enotami v okviru zavoda, je oddelek Javne službe kmetijskega svetovanja zelo pomemben gradnik zavoda.

Pozeba 2021

Kmetijski svetovalci se bomo leta 2021 spominjali po »ekstremni pozebi«. Cvetočna drevesa je več dni zapored uničeval mraz, saj je bilo minus 10 stopinj Celzija in ponekod še manj. V teh razmerah nismo več našli ne teoretičnih in ne praktičnih ustreznih tehnoloških rešitev,. Tudi oroševalni sistem kot doslej največkrat uspešno preizkušena in najbolj racionalna zaščita pred pozebo ima svoje omejitve delovanja. Pri temperaturi pod minus 8 stopinj Celzija tudi tovrstna zaščita odpove.

Kontakt svetovalcev:

<https://www.kmetijskizavod-nm.si/page/oddelek-za-kmetijsko-svetovanje>

Seznam projektov in javnih naročil:

<https://www.kmetijskizavod-nm.si/sofinanciranje-aktivnosti-iz-eksrp>

Pilotni projekt cviček PTP

Vino cviček PTP je nosilna kolektivna blagovna znamka Dolenjske. V projektu, ki vsebuje številne aktivnosti, povezne tako s pridelavo, predelavo kot kletarjenjem in nego vina, želimo to regionalno posebno vino modernizirati in posodobiti njegov stil, izboljšati kletarsko znanje ter vpeljati precizno enologijo za pridelavo visokokakovostnega cvička PTP. Tako bo slednji bolj saden, svež, sodoben in piten. Takšen stil vina bo pripomogel k večji tržni uspešnosti dolenjskih vinogradnikov. S tem bomo spodbudili in pospešili vinski turizem, ohranjali kulturno krajino, kakovost bivanja, kar bo zagotovo koristilo širši skupnosti.

Degustacija v projektu pridelanega cvička PTP, ki je pridelan po tehnoloških usmeritvah pilotnega projekta. Na fotografiji Ivanka Badovinac, specialistka za vinarstvo v ocenjevalni komisiji.

N-min analize

Dušik je najbolj pomembno hranilo za rast in razvoj rastlin, ki mu je smiselno nameniti večjo pozornost. Boljša oskrba rastlin z dušikom je odločilna za višjo količino in kakovost pridelka. V ta namen priporočamo ugotavljanje stanje dušika v rastlinah in tleh s pomočjo hitrih nitratskih testov (N-min) in tako pridobiti pridelovalcem informacijo o ustreznem stanju dušika ter na podlagi tega izvesti natančnejše dognovanje poljščin in vrtnin. Nekateri kmetje (vključeni v KOPOP oziroma VVO I) imajo že bogate izkušnje pri spoznavanju uporabnosti te metode tudi za ugotavljanje gnojilne vrednosti predkultur v kolobarju, podorov in organske snovi v tleh. Ta napredek se odraža tudi na meritvah N-min-a, ki so hkrati tudi dokaz za zmanjšanje negativnih vplivov pridelave na njivah na okolje, še posebej varstvo voda.

Mateja Strgulec, specialistka za poljedelstvo in travništvo, tudi ekološko, ob izvajanju analiz v laboratoriju KGZS-Zavoda NM.

Število kmetij: **8.677**
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha): **62.224**
Vodja oddelka: **Peter Pribožič**
Terenski kmetijski svetovalci: **26**
Svetovalci specialisti: **9**
Svetovalci za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti: **5**
Izpostave: **Lenart, Ormož, Ptuj, Radlje ob Dravi, Slovenska Bistrica**

Področje tehnologije prehrane živali in celovit pristop z analitiko krme, izračuni krmnih obrokov in spremljanje proizvodnih podatkov na govedorejskih kmetijah.

Svetovanje na področju biovarnosti v rejah živali in svetovanje o preventivnih ukrepih v rejah.

Povezovanje selekcijskega dela in svetovanje uporabe plemenskih živali na podlagi plemenskih vrednosti in podatkov spremljanja proizvodnosti živali (govedo, prašiči, drobnica).

Predelava mleka, vrtnin in poljščin (izvajanje tečajev in praktičnega izobraževanja v lastni novo opremljeni učilnici ter na terenu).

Vodenje, koordinacija in izvajanje senzoričnega ocenjevanja izdelkov kmetij v okviru festivala Dobrote slovenskih kmetij.

Svetovanje na področju vinogradništva in vinarstva na podlagi izvajanja analiz dozorevanja grozdja, analiz žvepla v vzorcih mošta in vina ter uvajanja novih tehnologij.

Spremljanje stanja tal po vsebnosti hranil, pH in humusa v tleh z analizami zemlje v lastnem laboratoriju in svetovanje o gnojenju na podlagi analiz. Pri izvedbi vzorčenja kmetijam nudimo tudi možnost strojnega vzorčenja z vzorčnikom tal, ki odvzame vzorec na 25 točkah znotraj GERK-a ali parcele z uporabo GPS.

Spremljanje FADN knjigovodstva za vzorčne kmetije in kmetije, ki so obvezne poročati s podatki FADN obdelav.

Svetovanje za področje agrarnih operacij s poudarkom na izgradnji namakalnih sistemov in uporabe namakalnih sistemov v vrtnarstvu, poljedelstvu ter trajnih nasadih.

Svetovanje na področju naravovarstvenih vsebin na območjih NATURE 2000 in ostalih naravovarstvenih površinah. Ohranjanje suhih travnišč in travniških visokodebelnih sadovnjakov.

KLJUČNE AKTIVNOSTI

Izvajanje projektov, povezanih s tehnologijo kmetovanja, naravovarstva, ohranjanja habitatov, spremljanje mejic in naravovarstvenih elementov v pokrajini, nadgradnja pridelave s pridelavo in trženjem, mednarodni projekt spremljanja humusa v tleh, lokalni projekti LAS-ov.

DOGODKI KGZ PTUJ

Tečaj predelave mleka v novi učni davnici

Izvedba 32. festivala Dobrote slovenskih kmetij v septembru ob predhodni izvedbi senzoričnih ocenjevanj.

Odprtje novih prostorov učilnice in opreme za izvajanje izobraževanj iz predelave mleka, vrtnin in poljščin v okviru dneva zavoda.

Kontakt svetovalcev:

<https://www.kgz-ptuj.si>

Seznam projektov in javnih naročil:

<https://www.kgz-ptuj.si>

Zaključek projekta LIFE to GRASSLANDS za ohranitev suhih travišč in travniških visokodebelnih sadovnjakov.

Posodobitev laboratorijske opremljenosti za izvajanje analitike stanja humusa v tleh od vzorčenja in analitike.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
Gospodinjska ulica 6, 1000 Ljubljana
tel.: 01/51 36 600
kgzs@kgzs.si
www.kgzs.si

